В. І. Свірыдзенка, В. І. Цірынава

БУКВАР

В. І. Свірыдзенка
В. І. Цірынава

БУКВАР

Вучэбны дапаможнік для 1 класа
ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай мовай навучання

Для работы ў класе

Дапушчана
Міністэрствам адукацыі
Рэспублікі Беларусь

Мінск
Нацыянальны інстытут адукацыі
2021

Правообладатель Национальный институт образования

УДК 811.161.3’35(075.2=161.3)
ББК 81.2Беи-922
С24

Р э ц э н з е н т ы:

дацэнт кафедры славянскіх моў установы адукацыі «Мінскі дзяржаўны лінгвістычны ўніверсітэт», кандыдат педагагічных навук, дацэнт *А. В. Вернікоўская*;

метадычнае аб’яднанне настаўнікаў пачатковых класаў дзяржаўнай установы адукацыі «Гімназія № 28 г. Мінска» (настаўнік пачатковых класаў вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі *А. М. Гаранская*)

Умоўныя абазначэнні:

— выканай заданне Кірыліцы;

— дапамажы Жэўжыку;

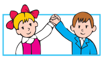 — працуй у пары;

— абмяркуй у групе;

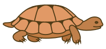 — чытай павольна;

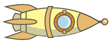 — чытай хутка;

— пазакласнае чытанне;

? — праблемнае пытанне. Падумай!

?! — пастка. Будзь уважлівы!

— выкарыстай электронны дадатак.

ISBN 978-985-594-755-5

© Свірыдзенка В. І., Цірынава В. І., 2021
© Афармленне. НМУ «Нацыянальны інстытут адукацыі», 2021

Правообладатель Национальный институт образования

Вось кніжка мая першая
З малюнкамі
І з вершамі.
Тут словы запаветныя —
І ветлыя, і светлыя.
Цяпер мой новы друг-таварыш
Завецца сонечна —
Букварык!
Ён вучыць нас усіх чытаць
І без гультайства працаваць,
Радзіму зорную любіць
І край свой родны бараніць.
Мне асвятляе шлях букварык,
Нібыта казачны ліхтарык.

Валянцін Лукша.

Правообладатель Национальный институт образования

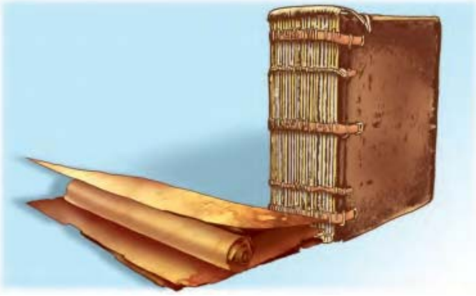

Правообладатель Национальный институт образования

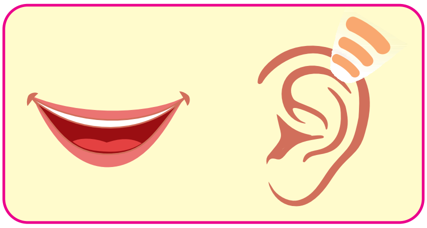

Правообладатель Национальный институт образования

. ! ?

. . .

. ? !

Правообладатель Национальный институт образования

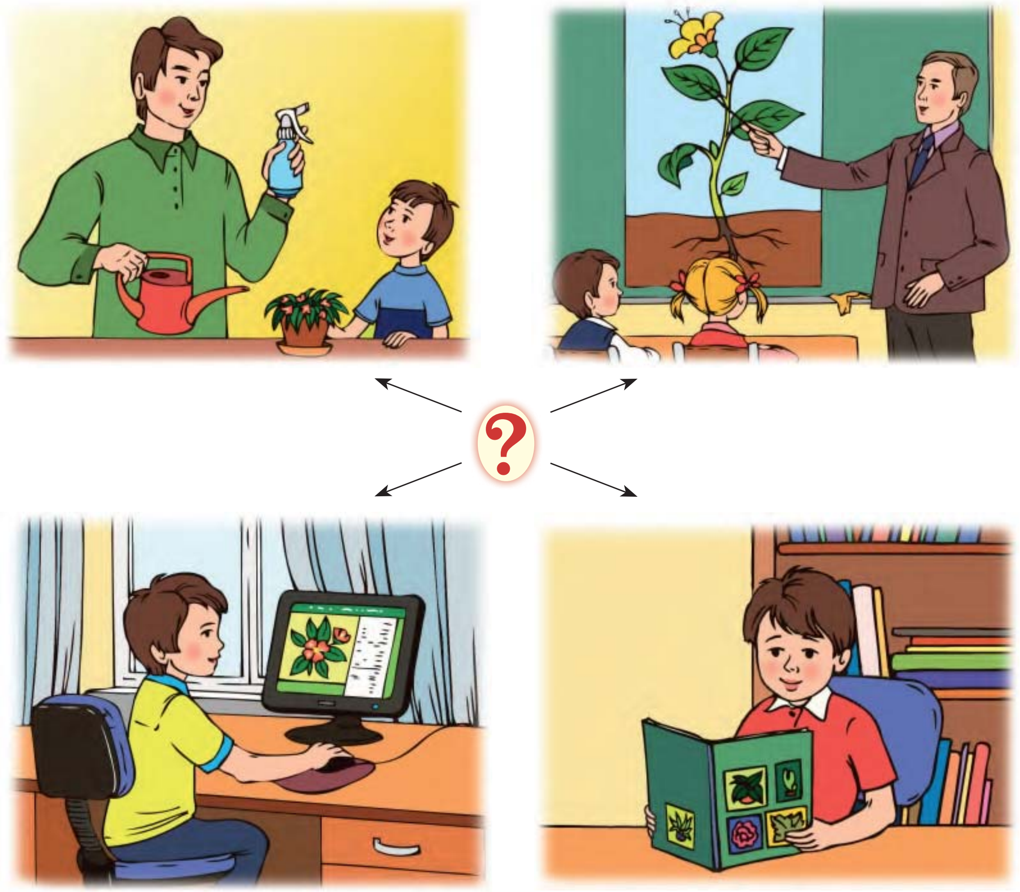

. ? !

?

.

Правообладатель Национальный институт образования

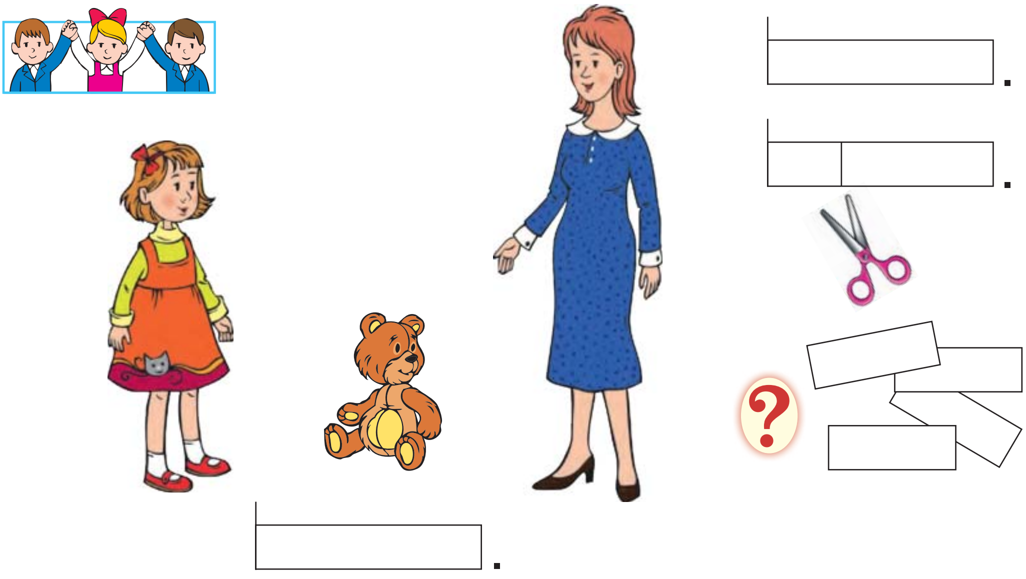

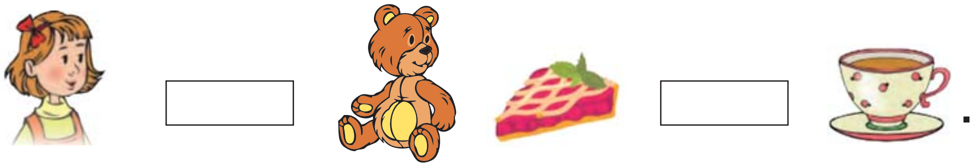

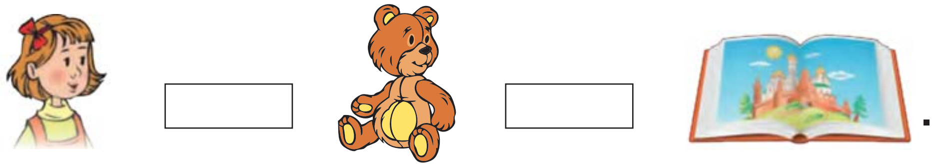

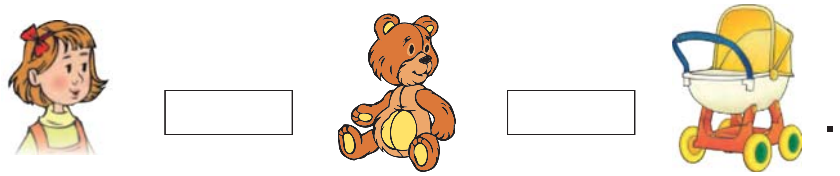

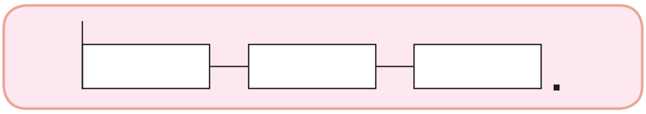

Правообладатель Национальный институт образования

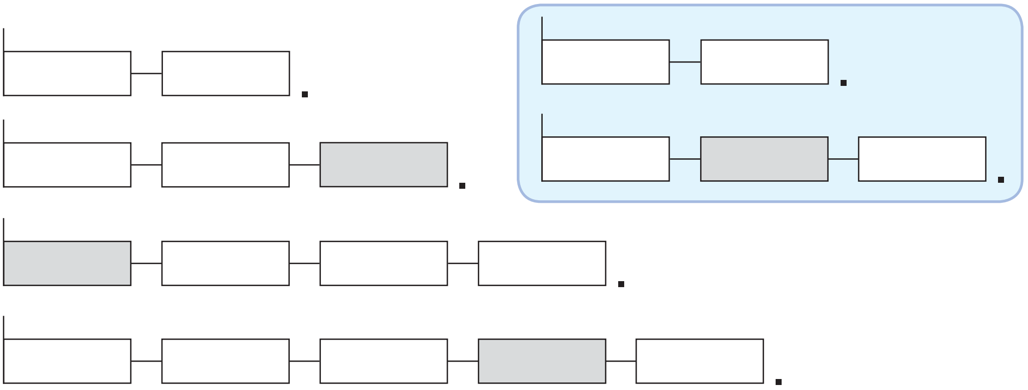

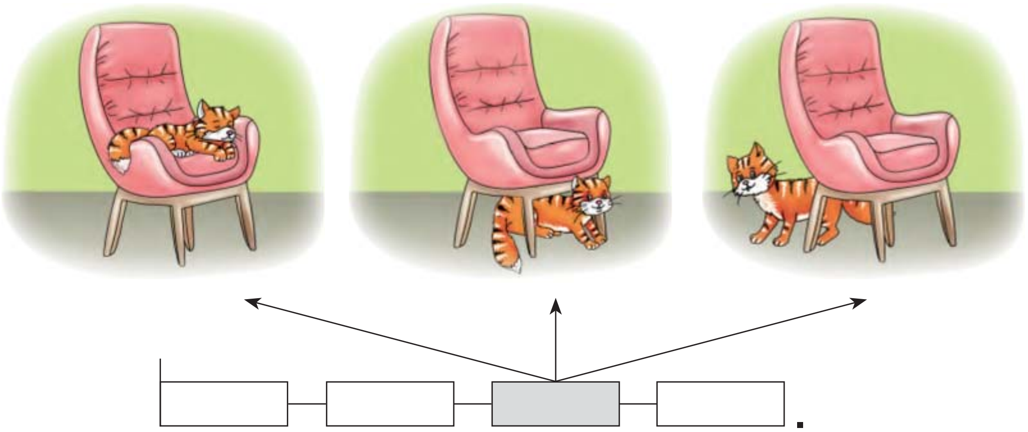

Правообладатель Национальный институт образования

? ? ? ?

Правообладатель Национальный институт образования

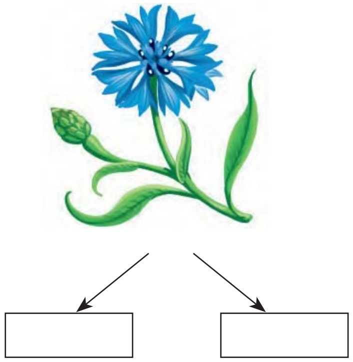

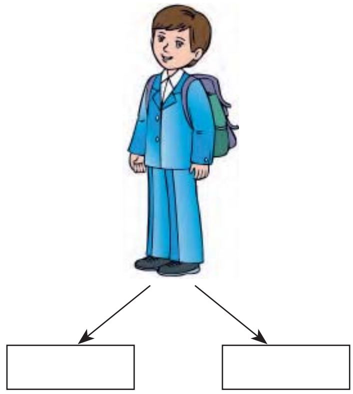

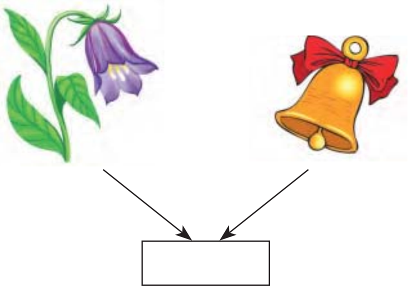

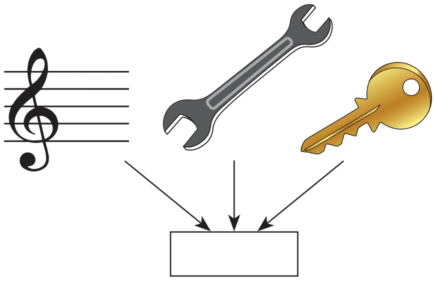

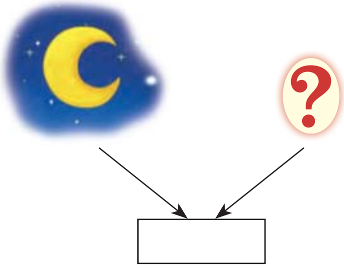

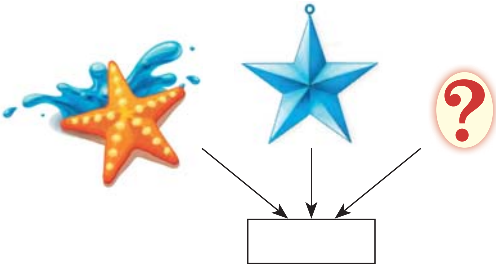

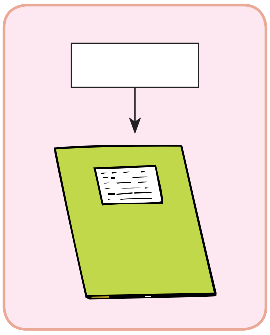

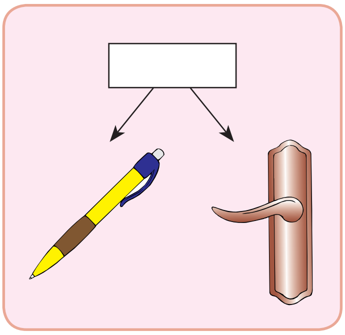

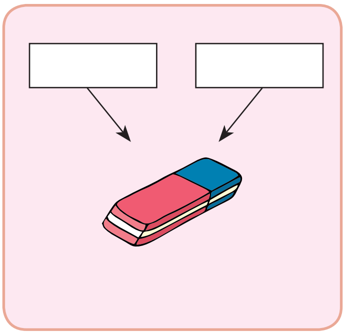

Правообладатель Национальный институт образования

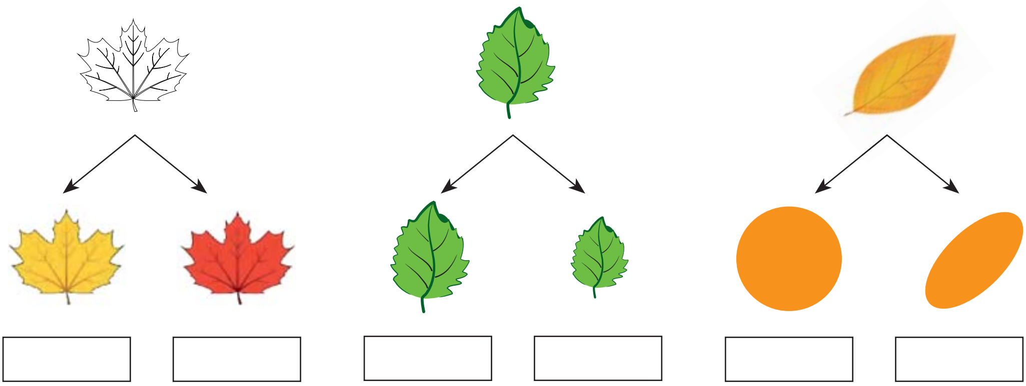

Правообладатель Национальный институт образования

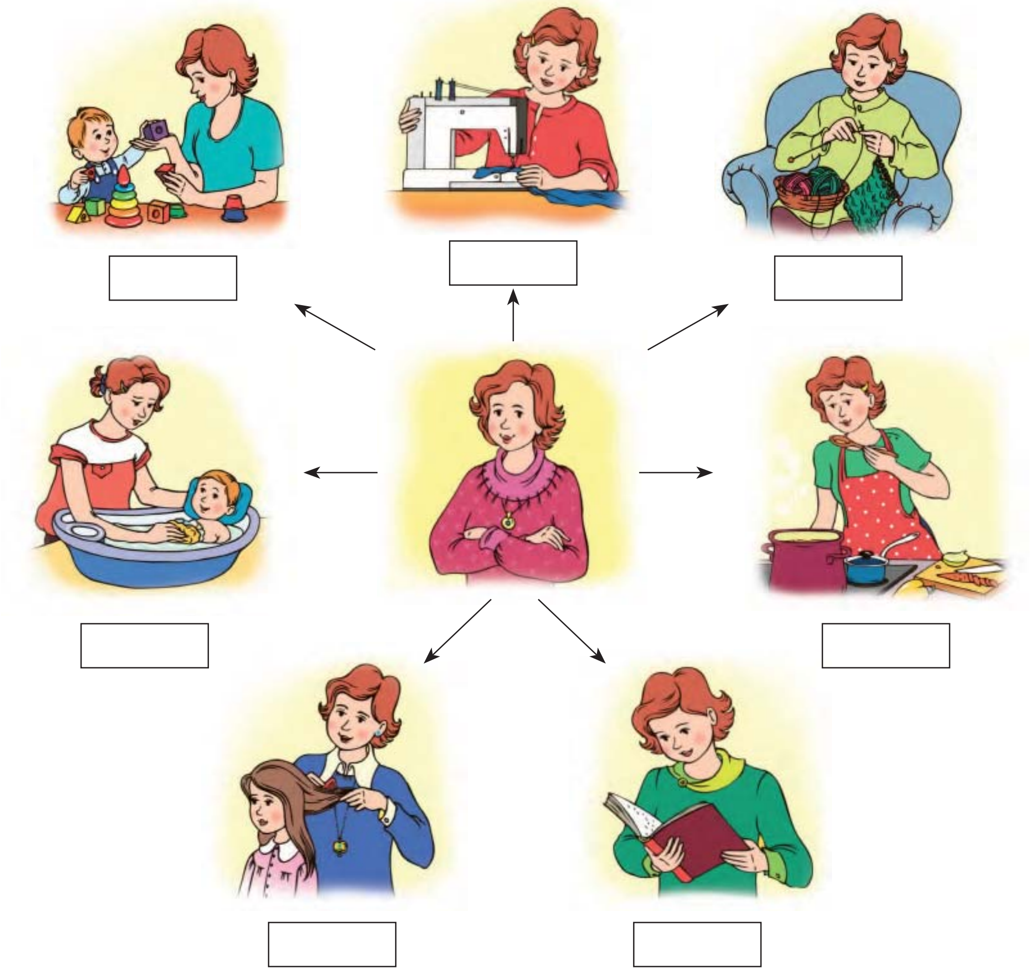

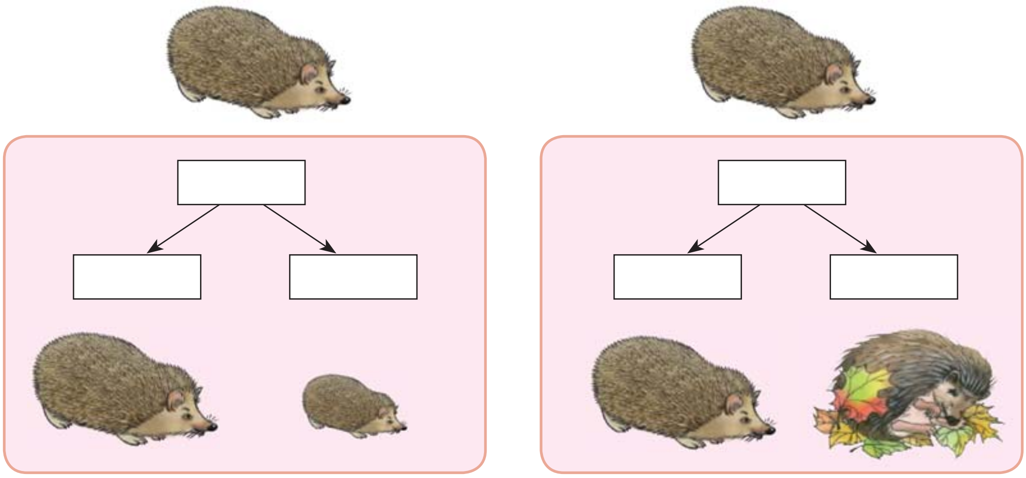

Правообладатель Национальный институт образования

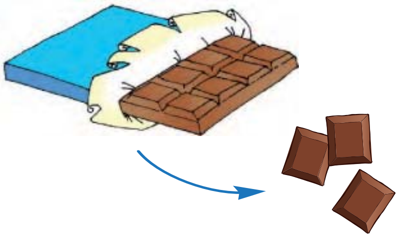

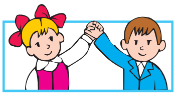

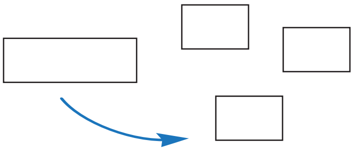

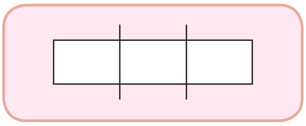

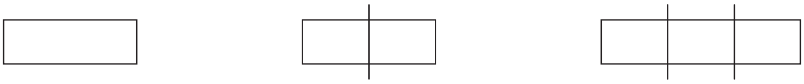

Правообладатель Национальный институт образования

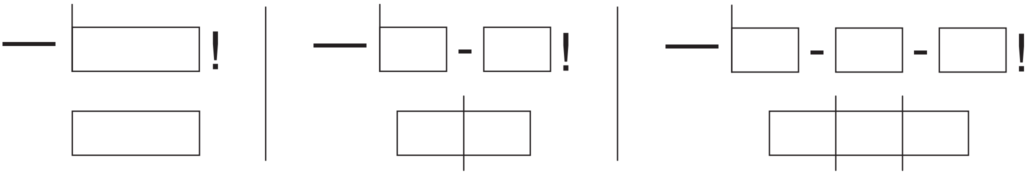

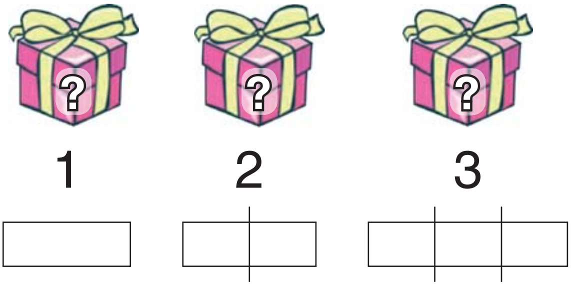

Правообладатель Национальный институт образования

?

?

? → ?

!

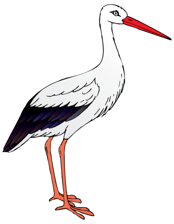

?

? → ?

!

?

? → ?

!

Правообладатель Национальный институт образования

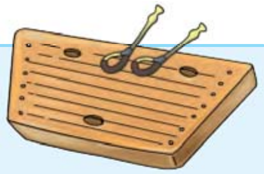

— !

— ?

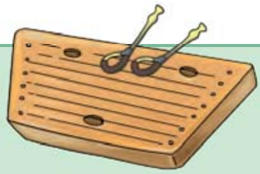

Правообладатель Национальный институт образования

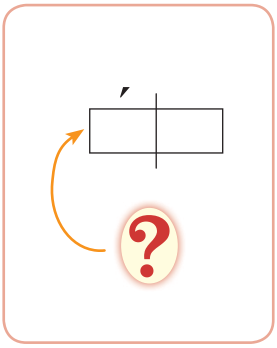

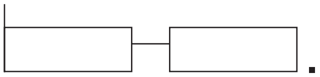

Правообладатель Национальный институт образования

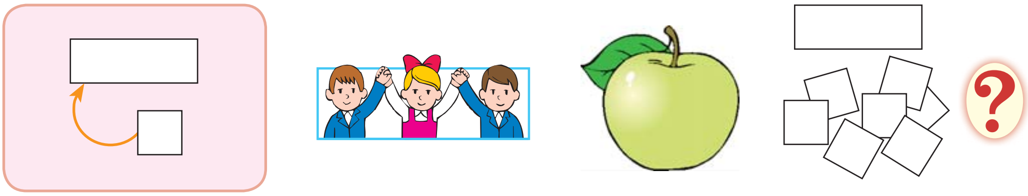

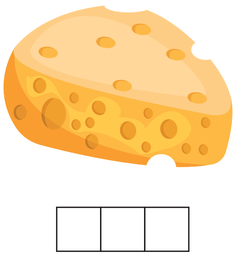

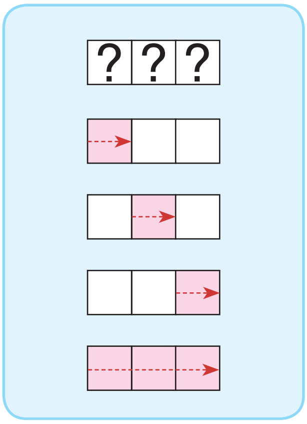

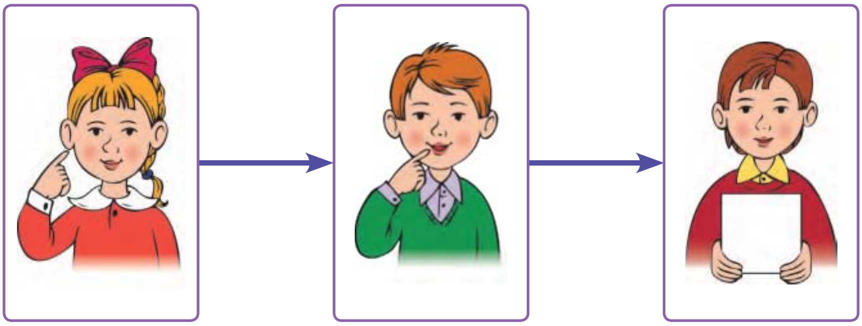

Правообладатель Национальный институт образования

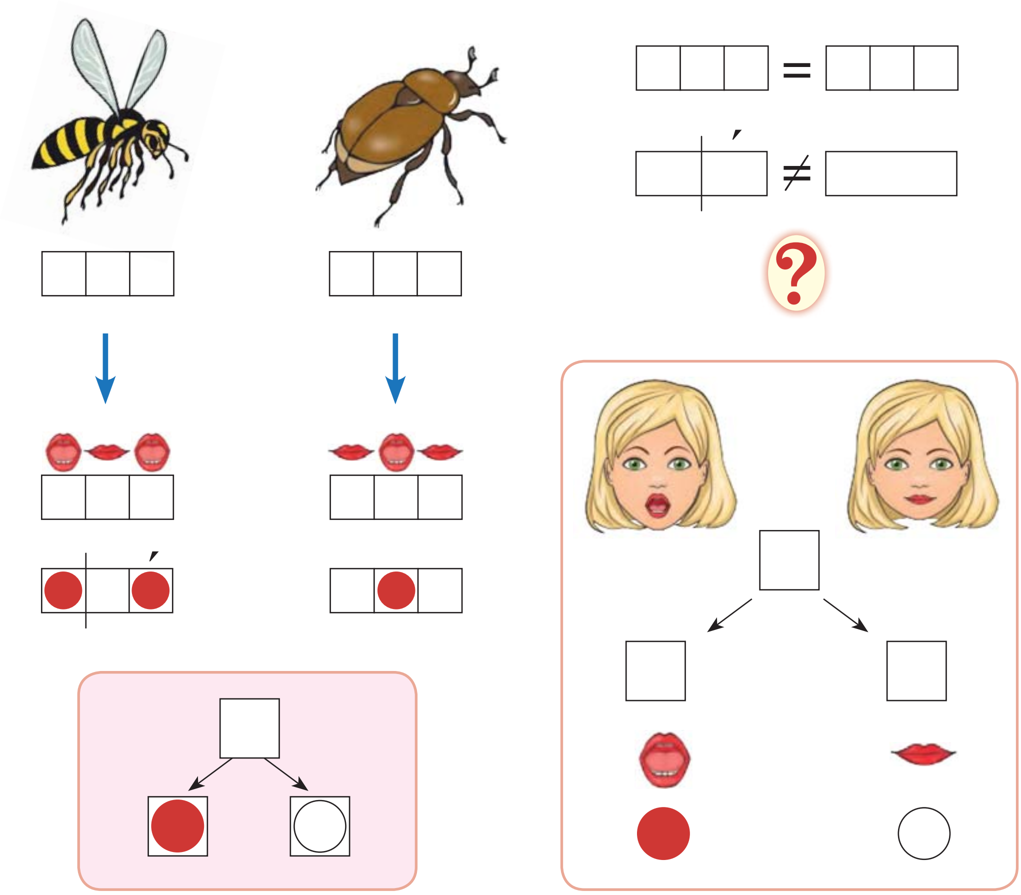

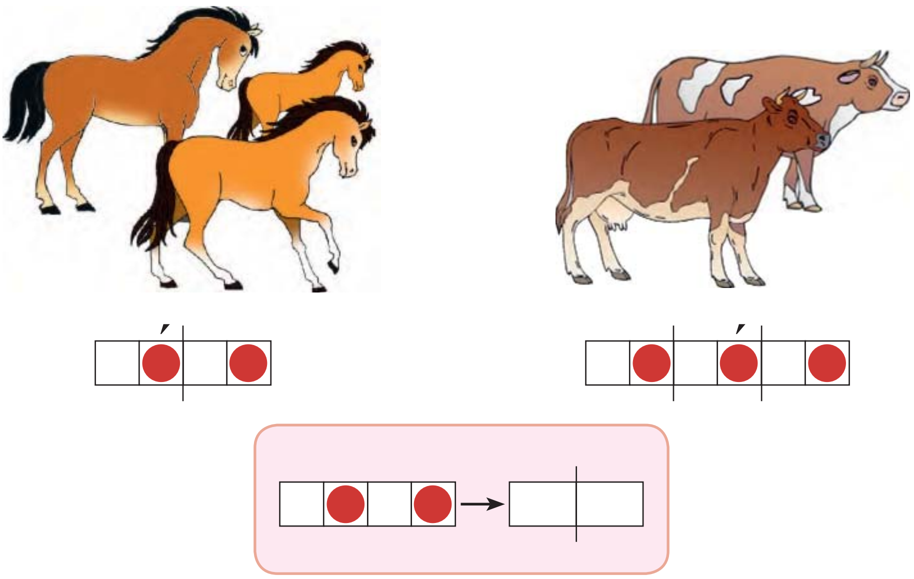

Правообладатель Национальный институт образования

?

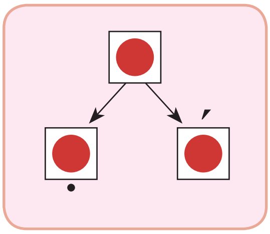

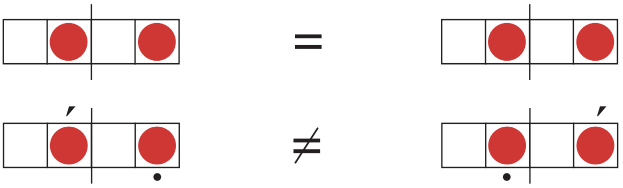

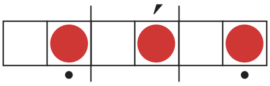

?!

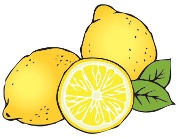

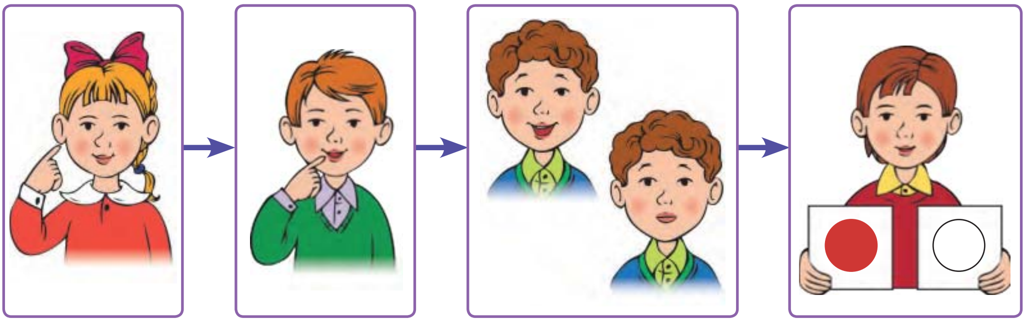

Правообладатель Национальный институт образования

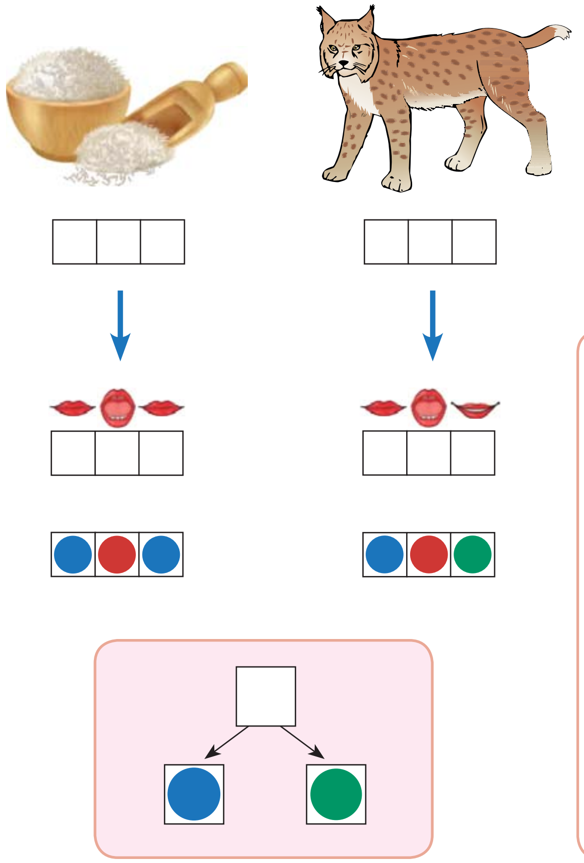

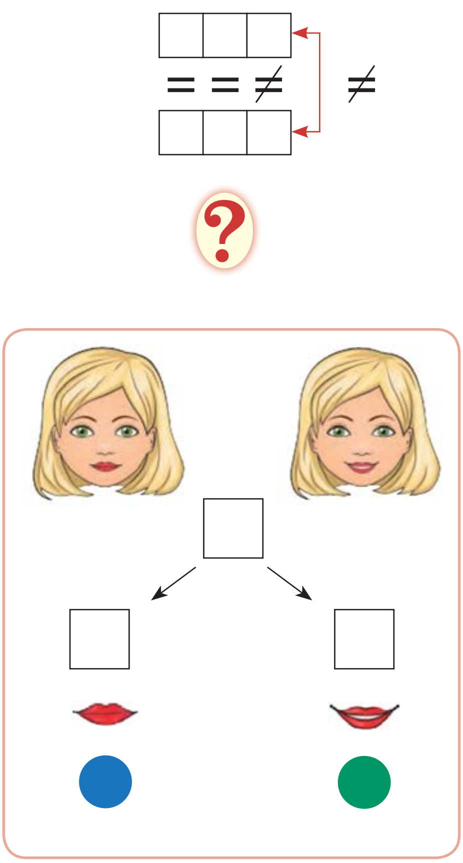

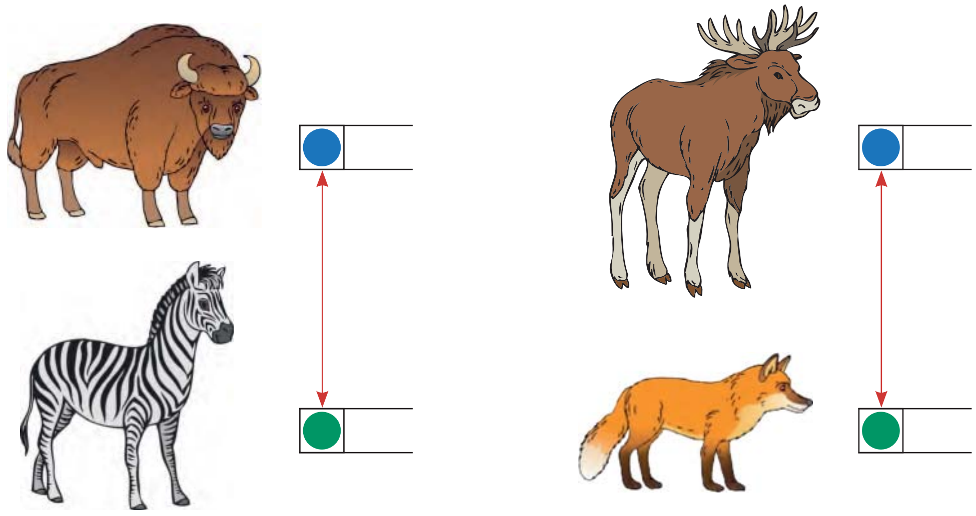

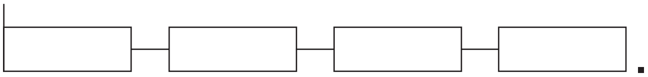

Правообладатель Национальный институт образования

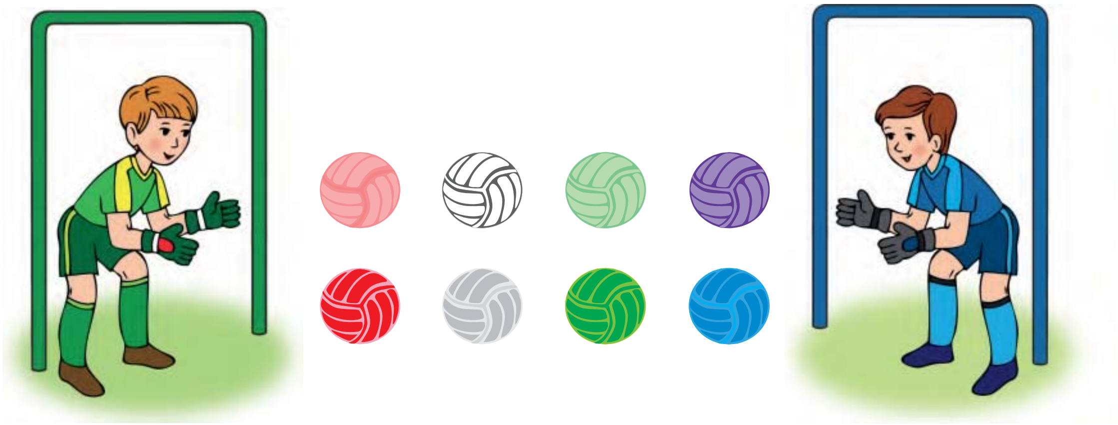

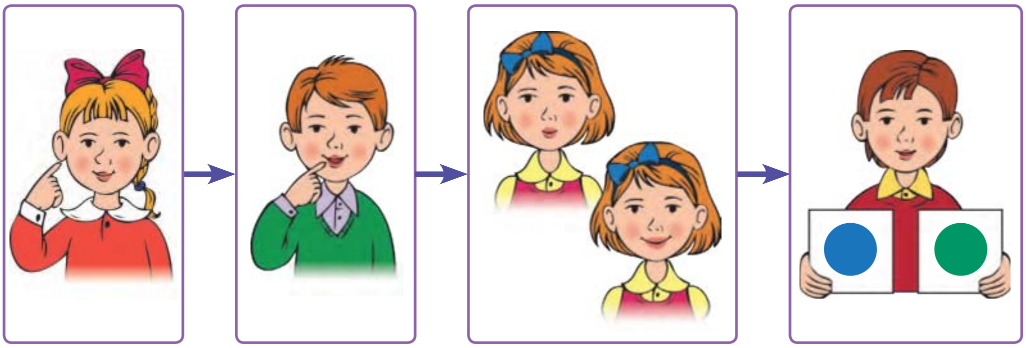

Правообладатель Национальный институт образования

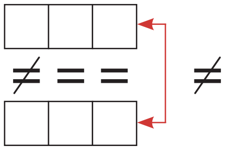

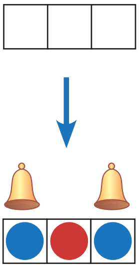

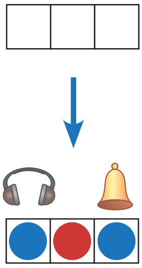

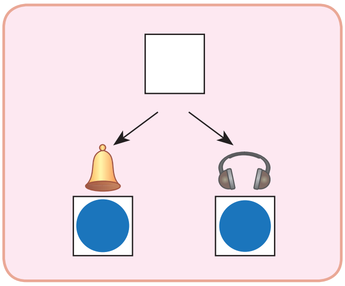

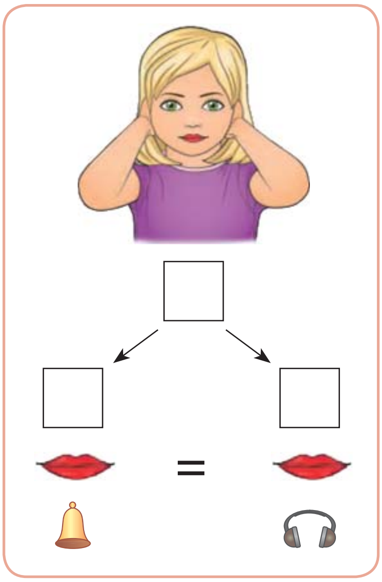

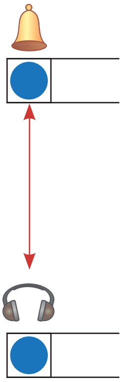

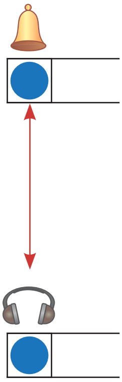

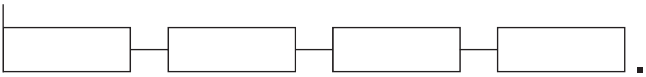

Правообладатель Национальный институт образования

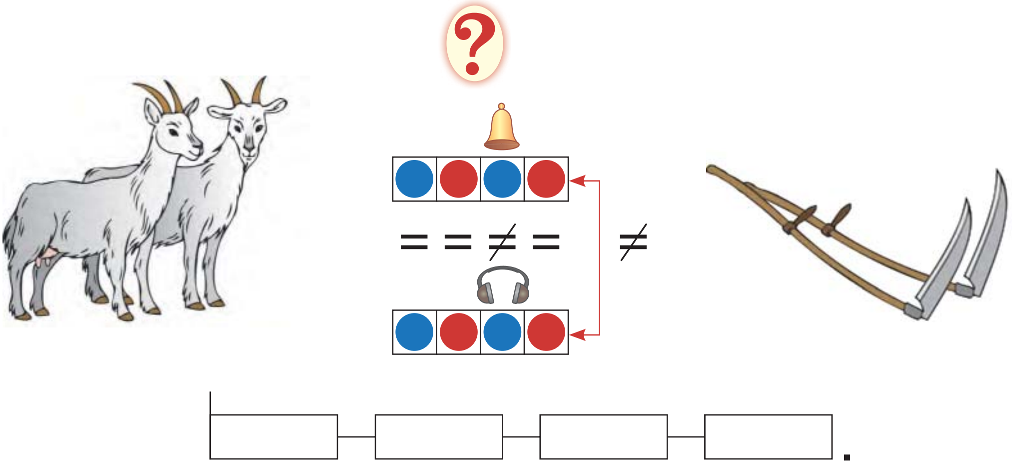

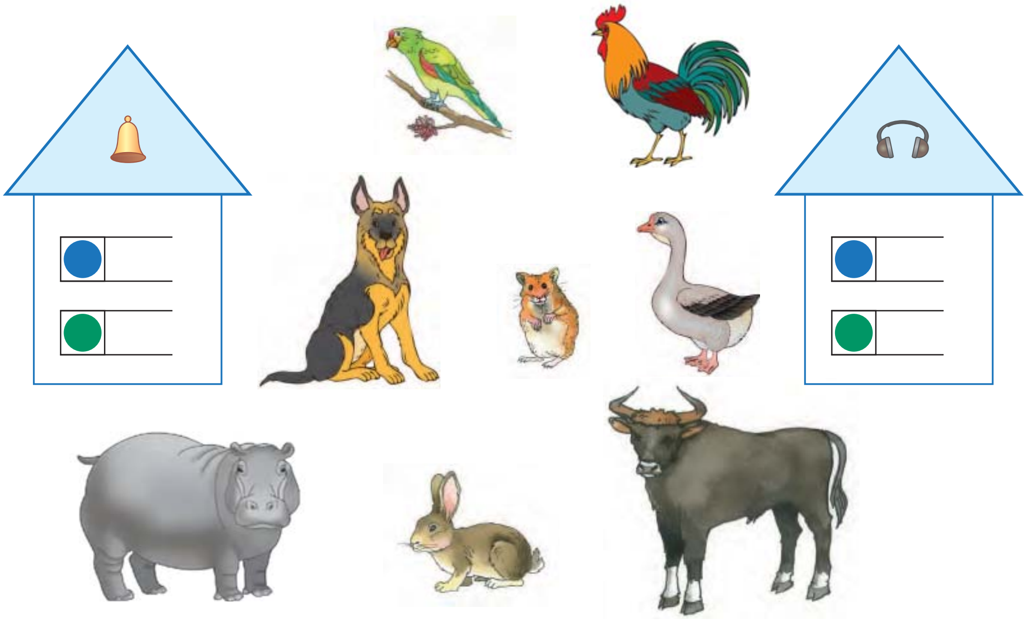

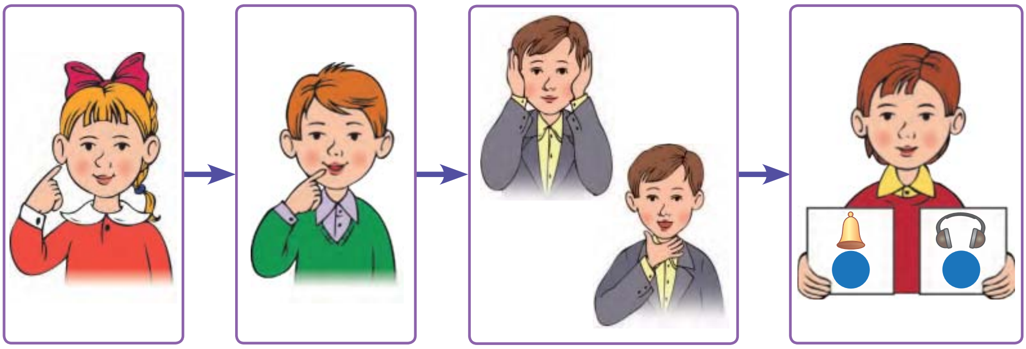

Правообладатель Национальный институт образования

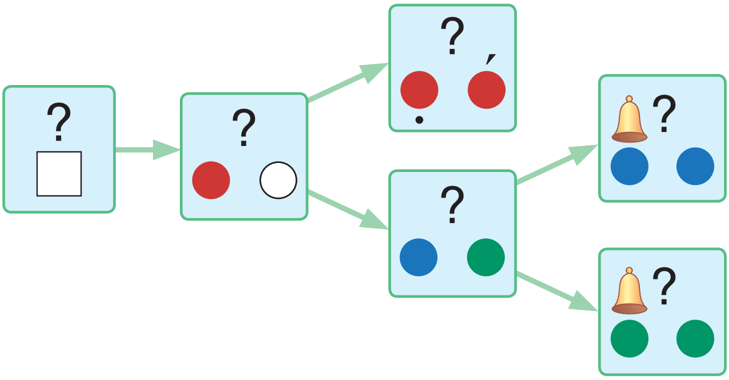

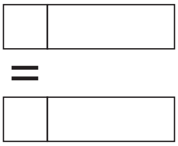
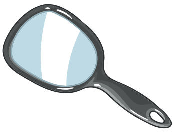

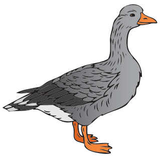

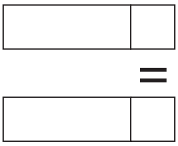
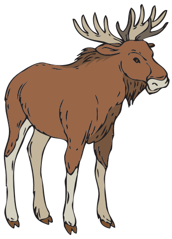

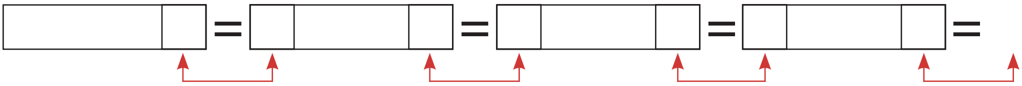

Правообладатель Национальный институт образования

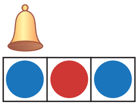

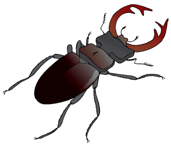

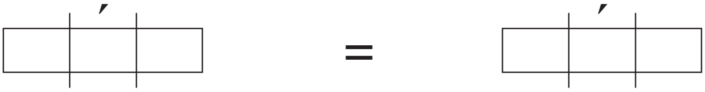
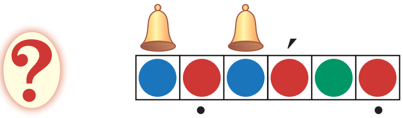
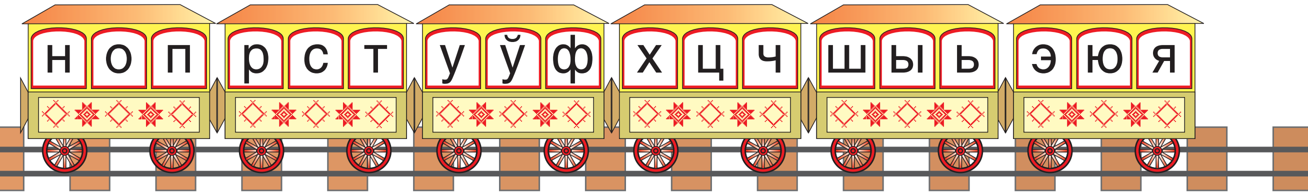

Правообладатель Национальный институт образования

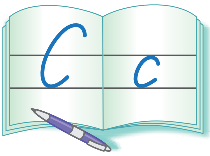

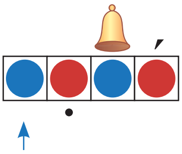

с

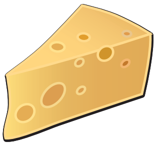

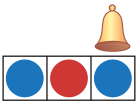

с _ _

?!

с

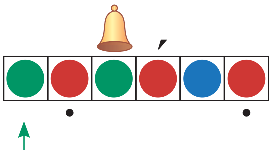

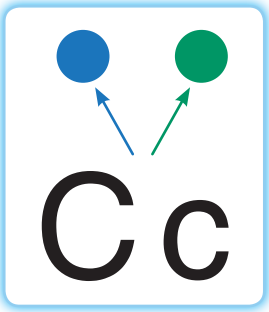

с _ _ _

?

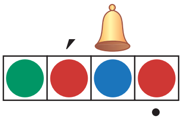

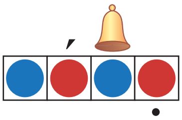

с _ _ _

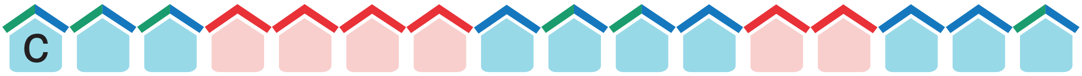

Правообладатель Национальный институт образования

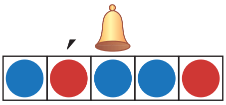

С _ _ _ _

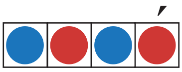

_ _ С _

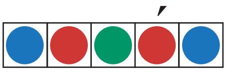

_ _ С _ _

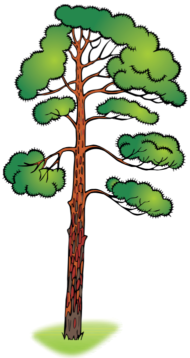

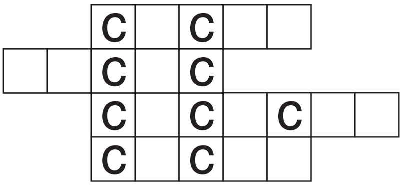

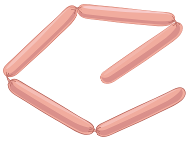

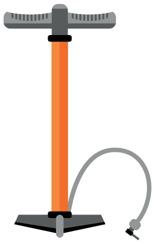

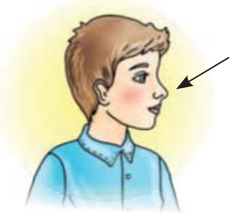

		С

		С

		С

Правообладатель Национальный институт образования

Л л

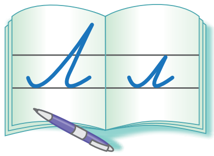

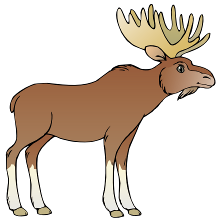

л

л

Л л

Л _ _

?!

Л _ _ _ _ _

?

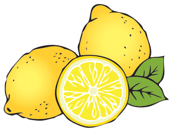

Л _ С _ _ _

с л

Правообладатель Национальный институт образования

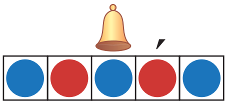

с _ л _ _

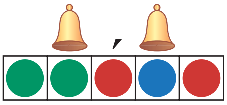

с л _ _ _

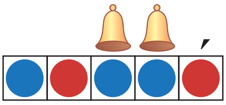

_ _ л _ _

? + 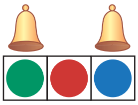 =

л _ _

?

			л

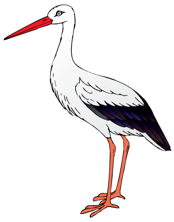

				л

			л

Правообладатель Национальный институт образования

Мм

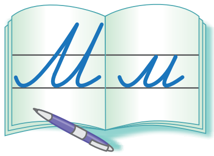

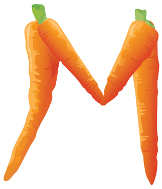

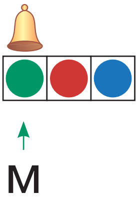

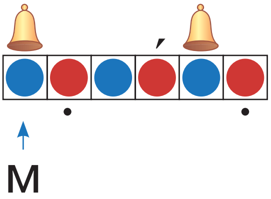

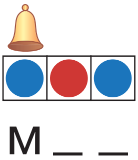

?!

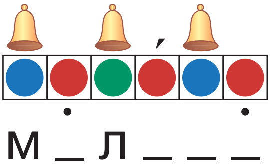

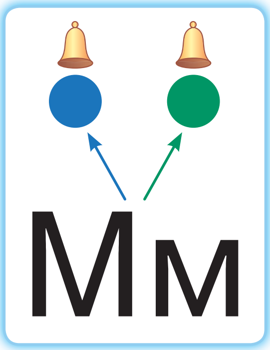

?

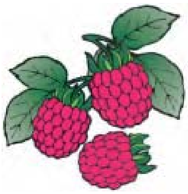

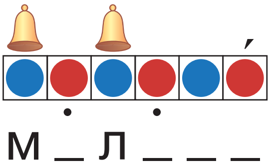

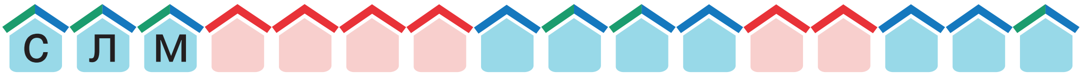

Правообладатель Национальный институт образования

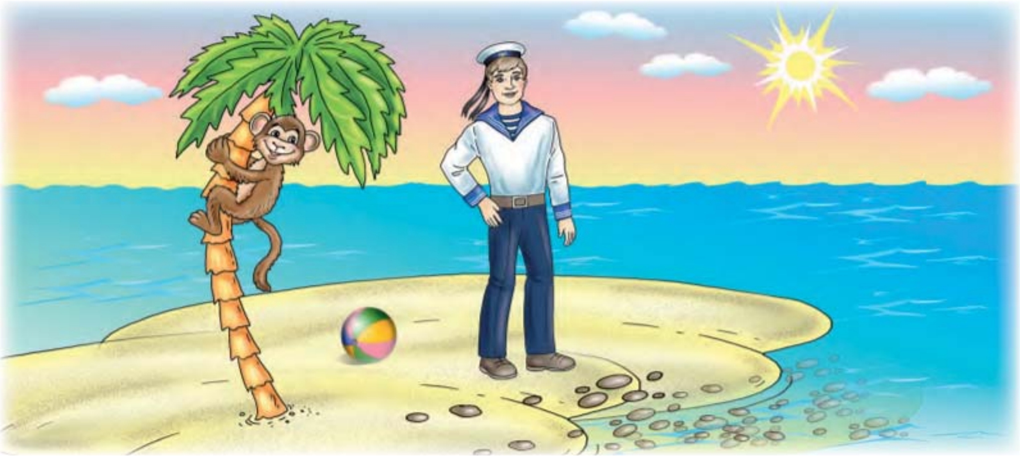

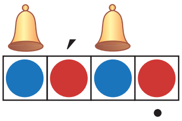

М _ _ _

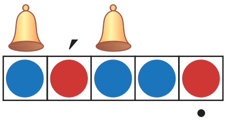

М _ Л _ _

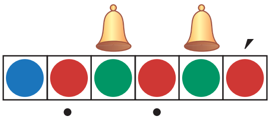

_ _ М _ _ _

М + 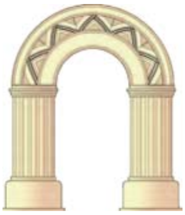 = 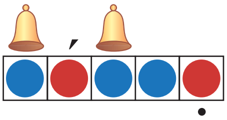

		М

			М

			М

Правообладатель Национальный институт образования

А а

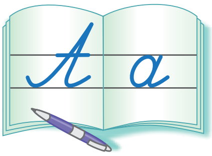

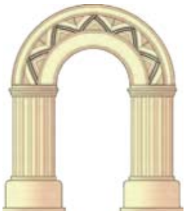

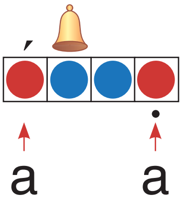

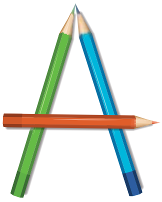

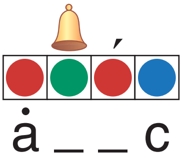

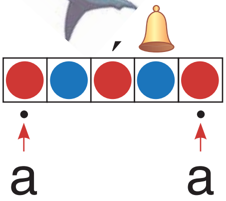

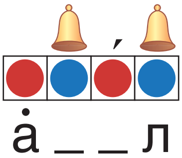

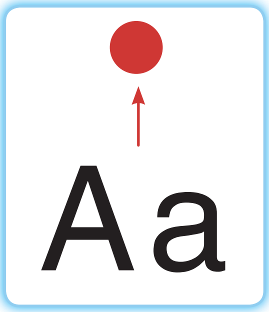

А-а-а!

Ам-ам-ам!

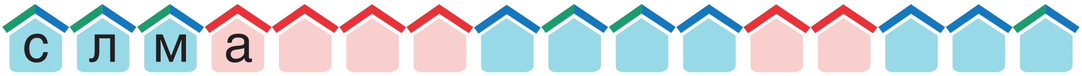

Правообладатель Национальный институт образования

с а с а са са

л а л а ла ла

м а м а ма ма

ма сам А́ла

ма́ма сама́ са́ла

ма́-ла

сама□́

?

Правообладатель Национальный институт образования

ла ма
са ма ла

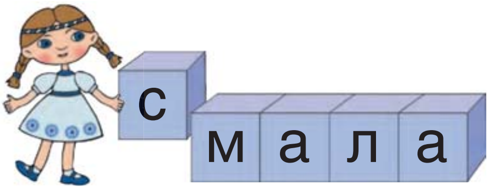

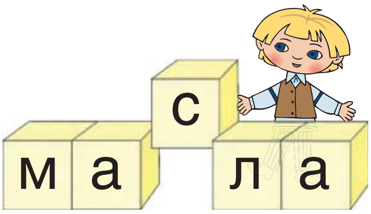

смалá →

← мáсла →

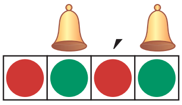

а л _ _

с л м а

Правообладатель Национальный институт образования

Áла самá ______.
______!

Мáма:
— Áла, самá
ам-ам-ам!

Сам!

Самá!

Сáла? Сáла!

Мáла! Мáла!

Правообладатель Национальный институт образования

I i

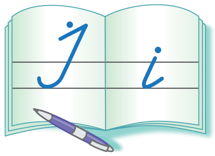

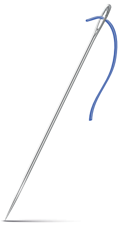

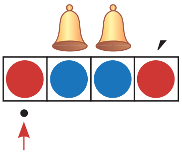

і

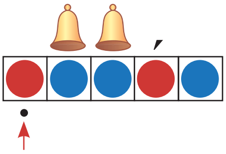

і

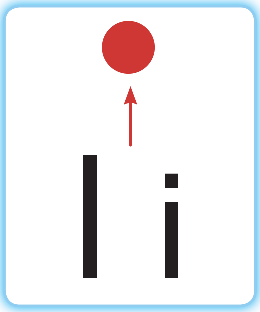

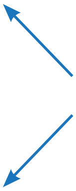

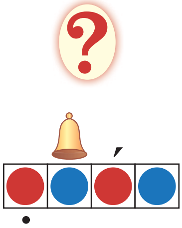

і _ _ с

і

________ .

Іá

Іá-іá-іá!

с л м а і

Правообладатель Национальный институт образования

с і   с і   сі   са

л і   л і   лі   ла

м і   м і   мі   ма

	лі	лісá	Áла	сам
	лілí	сíла	Сíма	самá
мі	лíлії	ласí	Мíла	сáмі

Мíла і Сíма — і .

Мíла і Сíма сáмі лілії. Мíла самá , а Сíма самá .

Правообладатель Национальный институт образования

са лі лі са мі ла сі ла

лілі́ ліла́

салі́лі салі́ла

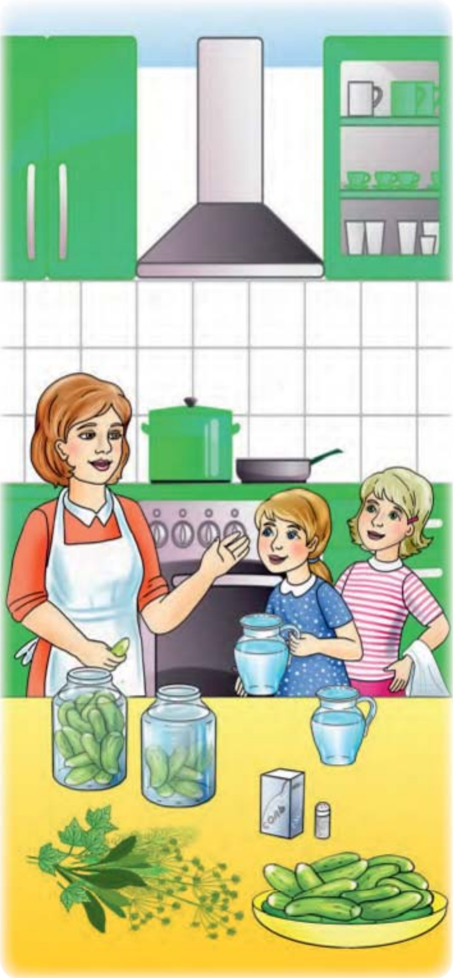

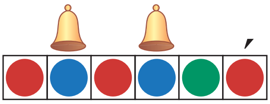

а _ _ _ _ і

Ма́ма, А́ла і Мі́ла

салі́лі 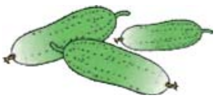 .

Ма́ма ▭ 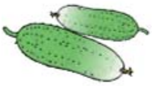

▭ і салі́ла.

А́ла і Мі́ла са́мі лілі́ .

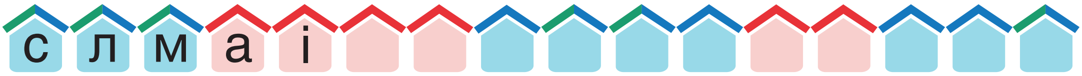

Правообладатель Национальный институт образования

А

ліс

лісá

Алі́са

Лісá Алі́са і .

Лісá і .

Лісá і .

, і Лісá.

Правообладатель Национальный институт образования

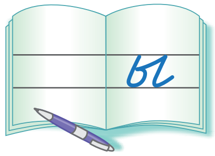

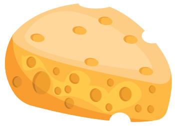

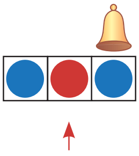

ы

м

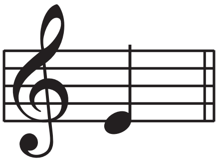

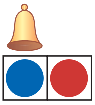

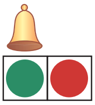

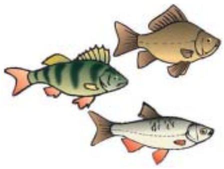

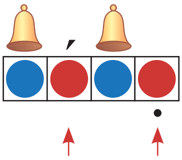

ы ы

м а

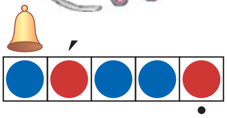

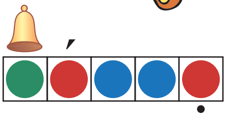

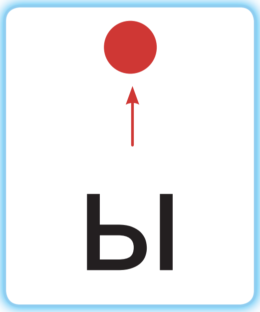

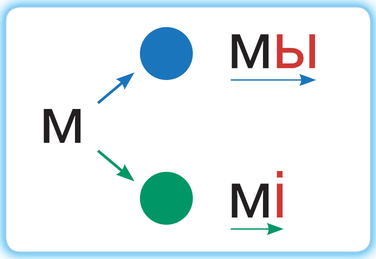

с л м а і ы

Правообладатель Национальный институт образования

с ы   с ы   сы   сі

л ы   л ы   лы   лі

м ы   м ы   мы   мі

мы

мы
мы́-ла
мы́-лам

мы
мы́-лі
мы́-лі-лі

Мы са́мі мы́лі.

Мы са́мі мы́лілі.

Мі́ла сама́ мы́ла мы́лам.

Сі́ма сама́ мы́ла мы́лам.

Алі́са сама́ мы́ла мы́лам.

Правообладатель Национальный институт образования

У у

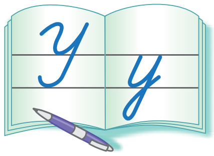

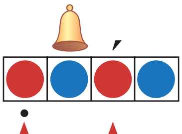

у у

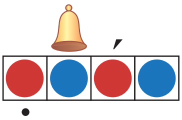

у

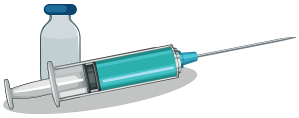

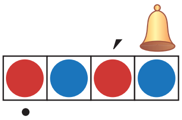

у

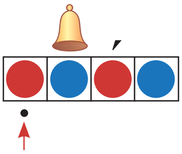

у

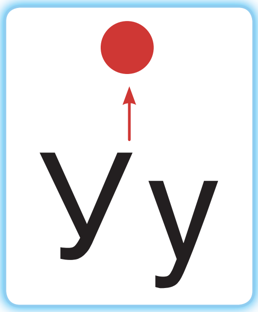

У-у-у!

Уá! Уá!

с л м а і ы у

Правообладатель Национальный институт образования

с — у	с — у	су	сы	сі
л — у	л — у	лу	лы	лі
м — у	м — у	му	мы	мі

сум

су́ма

1 + 1

Су́ма 1 і 2 = ?

Су́ма 2 і 3 = ?

Су́ма 3 і 1 = ?

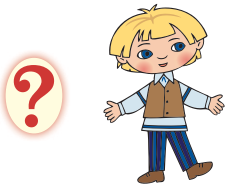

У ма́мы су́м[ ].

У Мі́лы су[ ][ ].

У Сі́мы су́[ ].

Правообладатель Национальный институт образования

У

сі лу ма сы

су лі му

мы лы са мі

У

У Сі́мы і А́лы ма́ма Алі́са.

У ма́мы і мы́ла.

Ма́ма мы́ла Сі́му і А́лу.

А́ла мы́ла лісу́.

А Сі́ма мы́ла .

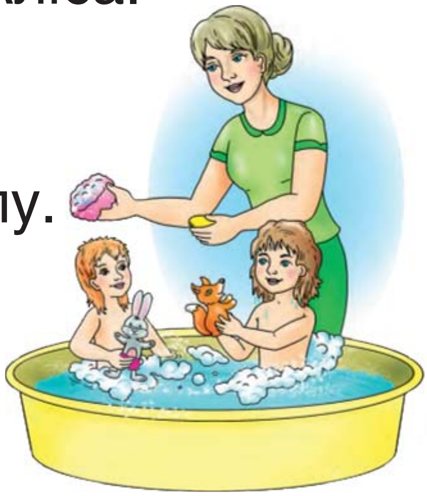

У Алі́сы мы́ла і ?

У А́лы ліса́ і ? ?!

У Сі́мы ма́ма Алі́са?

с л м а і ы у

Правообладатель Национальный институт образования

Ма́мы

У ма́ма — ☐.

У 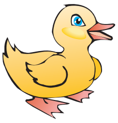 ма́ма — ☐.

У ма́ма — ☐.

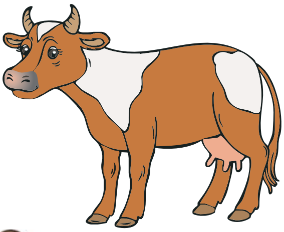

У 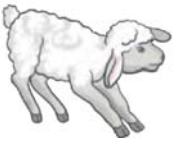 ма́ма — ☐.

У ма́ма — ☐.

У 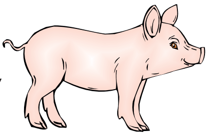 ма́ма — ☐.

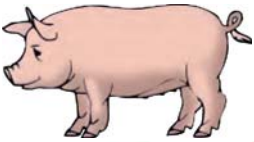

У ма́ма — ☐.

У ма́ма — ☐.

Правообладатель Национальный институт образования

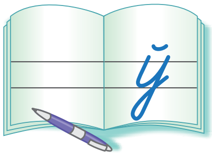

ў

_ _ _ а ў

ў

_ а ў _ у _

ў

л а с _ а ў _ а

м а л і _ а ў _ а

с л м а і ы у ў

Правообладатель Национальный институт образования

іў
ліў

ыў
мыў

аў

аў	́	

аў			́

Мы ў .

Мы ў .

Мы ў .

Мы ў .

У ма́мы і .

сам мыў .

А сам мыў .

Правообладатель Национальный институт образования

Г г

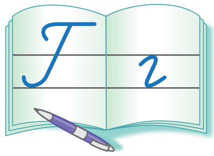

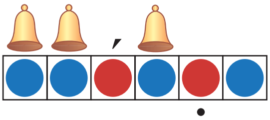

г

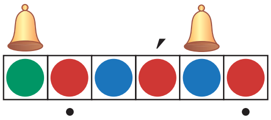

г

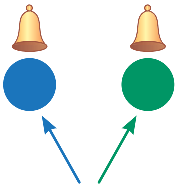

Гг

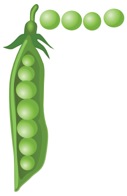

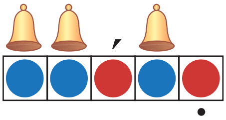

г _ _ мы

?

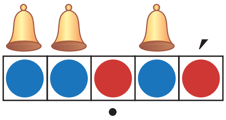

г _ ы _ ы

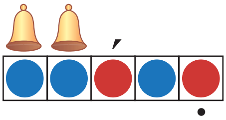

г _ у _ а

г + 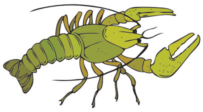 = ?

с л м а і ы у ў г

Правообладатель Национальный институт образования

га
гу
гы
гі

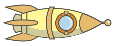

і	а	у	ы
гі	га	гу	гы
сі	са	су	сы
лі	ла	лу	лы
мі	ма	му	мы

гу́сі лугі́ га́ма ла́сы
гу́слі гу́лі га́мы галасы́

У Га́лі гу́слі.

Мі́ла ______ га́мы.

Гу́лі-гу́лі-гу́лі!

?

Гу́лі-гу́лі-гу́лі!

Правообладатель Национальный институт образования

ма лі ла ла

га гу са сі

	гі

	гі

		гі

		гі

?

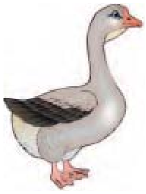

га-га-га

і-га-га

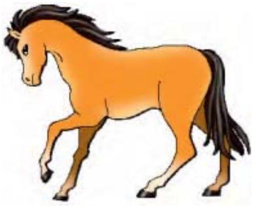

галасы́

гаў-гаў-гаў

іа-іа-іа

с л м а і ы у ў г

Правообладатель Национальный институт образования

У Га́лі гу́сі,

і ў Сі́мы гу́сі.

— Гу́сі, гу́сі!

— Га-га-га́!

Гу́сі і

— Гу́сі, гу́сі!

— Га-га-га́!

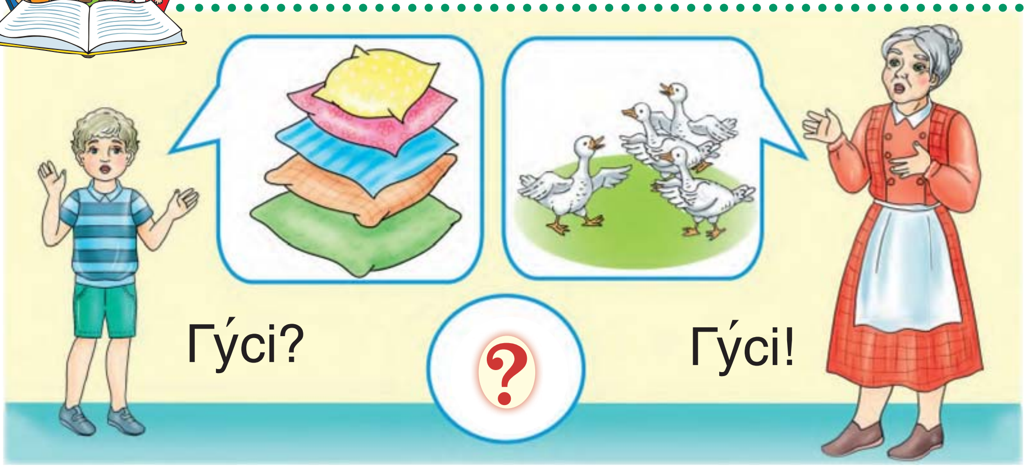

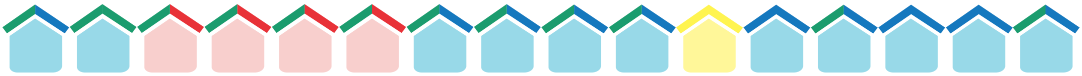

Правообладатель Национальный институт образования

П п

Пп

П п

п

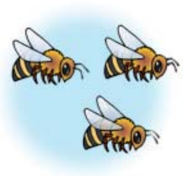

п _ у _ _ і

п _ _ _ ы

п

Пп

па

пі

с л м а і ы у ў г п

Правообладатель Национальный институт образования

па пу пы пі

суп — супы́
пу́ма — пу́мы
пу́га — пу́гі

пу́ма

пу́га

ла́па — ла́пы
лу́па — лу́пы
лі́па — лі́пы

Лі́па — .
Пу́ма —

ліла́
паліла́
палі́ла

Мі́ла ліла́ . Мі́ла паліла́ .

Сі́ма палі́ла ў .

палі́ў
спалі́ў

спалі́ў у ?

Правообладатель Национальный институт образования

лу гу сі пы пі

пу лы

мі па ла гі ма

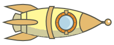

ла́па
лу́па
лі́па
ліса́
лі́сы
лы́сы
ла́сы

АЛА

ПІЛІП

піса́ў

піса́ла

піса́лі

У А́лы . І ў Пілі́па .

А́ла піса́ла ў 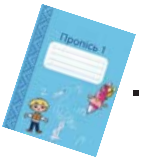.

Пілі́п піса́ў у .

А́ла і Пілі́п пісálі ў 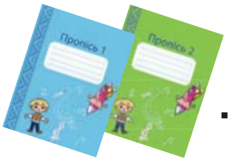.

с л м а і ы у ў г п

Правообладатель Национальный институт образования

піла́ 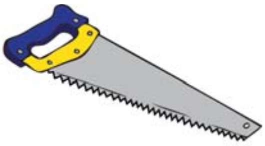

піла́

У Пілі́па піла́.

А́ла піла́ .

А́ла і Мі́ла пілі́ . А́ла піла́ .

Мі́ла піла́ .

Пілі́п малы́. Пілі́п піў | ма | ла | ́ |.

Правообладатель Национальный институт образования

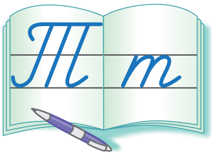

т

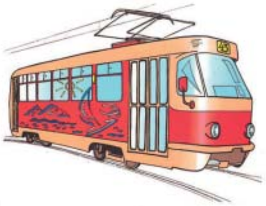

т _ а _ т а _

т т

т _ а м _ а _

Т т

п

т

с л м а і ы у ў г п т

Правообладатель Национальный институт образования

та ту ты 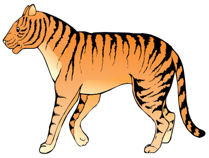

та́та	ты	ла́па	пліта́	лапа́та
та́ты	тут	ла́пы	плі́ты	пала́та
та́ту	там	ла́пу	пліту́	сала́та

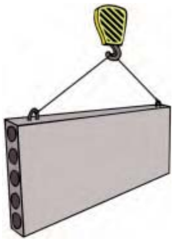

пліта́

сала́та

сала|та → са́ла

лапа|та →

ТУТ

ПАТАП

У Пілі́па Пата́п.
У Пата́па ла́пы.
— Ла́пу, Пата́п!

— Пата́п, ла́пы!
Пілі́п сам мыў
ла́пы Пата́пу.

Правообладатель Национальный институт образования

па та ты са

лі ла ма лі

Ма́ма, та́та і А́ла — . Мы та́ту.

Та́та А́лы .

— Ма́ма, там та́та!

— А́ла, та́та ас!

У та́ты Ага́ты . Та́та Ага́ты .

У та́ты Таі́сы . Та́та Таі́сы .

У та́ты Пілі́па . Та́та Пілі́па .

с л м а і ы у ў г п т

Правообладатель Национальный институт образования

та́та
та́таў

та́ты — та́таў

та́ты — та́таў

та́ты — та́таў

Та́та і Пілі́п

Пілі́п малы́.
Пілі́п ту́паў па :
туп-туп-туп.
— Пілі́п, тут матылі́!

Пілі́п паспа́ў.
Та́та паі́ў Пілі́па .
Та́та Пілі́па,
а Пілі́п — та́ту.

Правообладатель Национальный институт образования

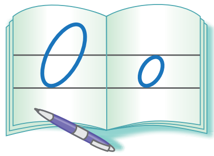

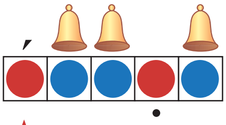

о

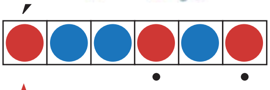

о

о

со

ло

мо

го

по

то

О! Го́-о-о-о-л!

Ого́! О-го-го́!

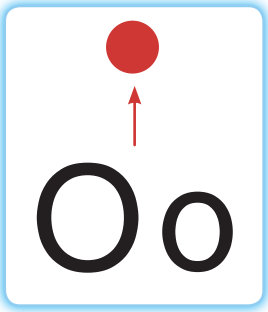

са	ла	ма	га	па	та
со	ло	мо	го	по	то

с л м а і ы у ў г п т о

Правообладатель Национальный институт образования

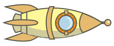

сом	мопс	оў
лом	мост	уло́ў
том	пост	плоў
мол	тост	то́ўсты
пол		
пот		
гол		
лог		

луг — по́плаў

У О́лі мопс Ло́тас.
У По́лі мопс То́мі.

Уло́ў

То́ма: «Ма́ма, у та́ты сом і ў То́лі сом!»
Ма́ма: «О-го-го́, уло́ў!»
То́ма: «Сом то́ўсты!»

Со́ты

У То́лі . Там .

У со́ты. Там 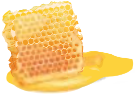.

Правообладатель Национальный институт образования

Ээ

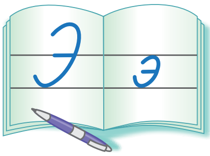

э

э

Ээ

э

сэ

лэ

мэ

гэ

пэ

тэ

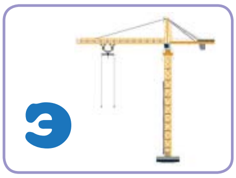

э			а́	

алóэ

аптэ́ ___

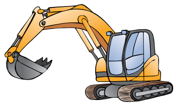

э ___

сэ	лэ	мэ	гэ	пэ	тэ
со	ло	мо	го	по	то

с л м а і ы у ў г п т о э

Правообладатель Национальный институт образования

Э́ла	гэ́та	эта́п		
Э́ма	гэ́ты	паэ́т	стэ́ла	
Э́лі	тэ́ма	тэмп	Стэ́ла	
э́му	мэ́та	стэп		

Гэ́та 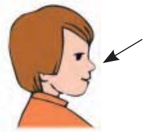, а гэ́та .

Гэ́та 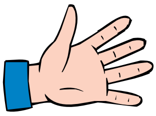, а гэ́та 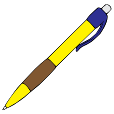.

Гэ́та , а гэ́та 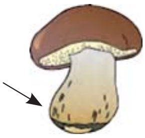.

Э́му, гу́сі — гэ́та … .

Ліса́, ма́лпа — гэ́та … .

Лі́ліі, ало́э — гэ́та … .

Суп, плоў — гэ́та … .

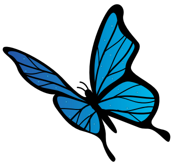
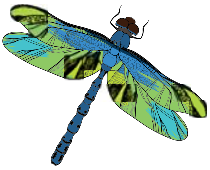

А гэ́та?

Гэ́ты пусты́, а гэ́ты .

Гэ́ты то́ўсты, а гэ́ты .

Правообладатель Национальный институт образования

Р р

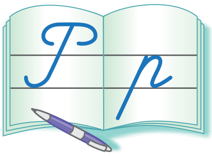

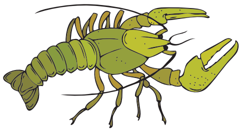

р

р а — ра

р о — ро

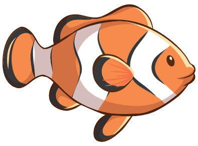

р

р у — ру

р ы — ры 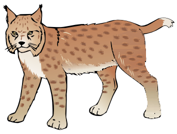

р э — рэ 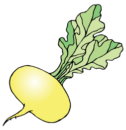

Р р

?

мір

Мір

с л м а і ы у ў г п т о э р

Правообладатель Национальный институт образования

мо́ра
го́ры
рэ́па
ро́сы
ро́гі
гі́ры
гі́ра
ма́ра
ма́ры
ра́ма
ра́мы
па́ры
по́ры
раса́
гара́

Гэ́та па́ра.

І гэ́та па́ра.

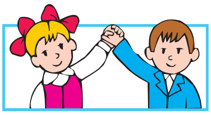

Мы па́ра.

І мы па́ра.

Пара́! Пара́!

? пара́?

І́гар і Піра́т

У І́гара Піра́т.
Піра́т: «Р-р-р-р-р!»
І́гар: «Піра́т, го́лас!»
Піра́т: «Гаў-гаў-гаў!»
І́гар: «Піра́т, апо́рт!»

Правообладатель Национальный институт образования

ро → гі → та → ра → са → ма → ры → сі

ра	ма

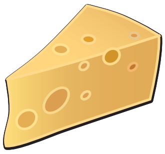

сыр

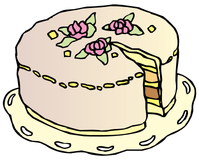

торт → порт → ?

Ро́ма	І́ра	рот	гі́ры
Ры́та	І́гар	торт	гі́ра
Рыго́р	Раі́са	порт	гіта́ра
Мара́т	Лары́са	спорт	гітары́ст

У Ро́мы гіта́ра.
Ро́ма гі-та-ры́ст.

У Рыго́ра гі́ры.
Рыго́р ____ .

с л м а і ы у ў г п т о э р

Правообладатель Национальный институт образования

тры
трыʹа

Íра, Раíса і Рыʹта — трыʹа.

У Íры і . У Рыʹты .

А ў Раíсы .

Тра-та-тá! Тра-та-тá! Гэʹта рытм.

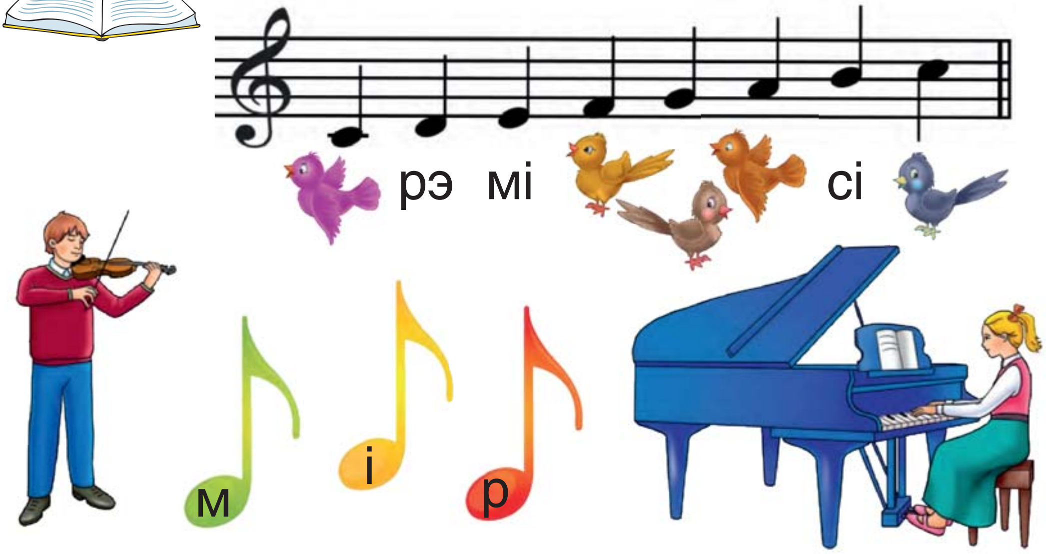

Правообладатель Национальный институт образования

Ч ч

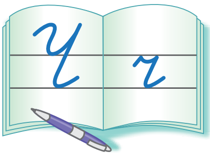

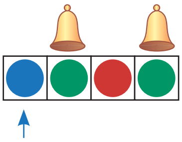

ч

ча ча

чо чо

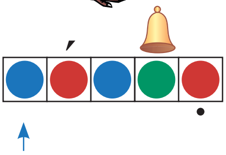

чэ чэ

ч

чу чу

чы чы

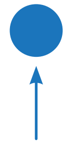

Чч

та	то	ту	ты	тэ
ча	чо	чу	чы	чэ

с л м а і ы у ў г п т о э р ч

Правообладатель Национальный институт образования

сыч

чо́мга

саро́т

пчала́

час	сыч	чо́мга	учо́ра	пчала́
ча́сам	сычы́	чаро́т	чу́чала	пчо́лы

У густы́м
сычы́ і со́___.
Сыч малы́. А са___?

Тут чаро́т. Там чо́мгі. Мы лічы́лі чо́мгі. Палічы́ і ты! Тры? Чаты́ры? Чаты́ры!

Правообладатель Национальный институт образования

чыта́ч чы́ста ча́ста ча-со́-піс
чыта́ў чы́сты ча́сты ча-со́-пі-сы

Чым? чуў чыта́ў
Чаму́? чу́ла чыта́ла
Чаго́? чу́лі чыта́лі

ліч́у ліч́ыў ліч́ыла ліч́ылі

маўчу́ маўча́ў маўча́ла маўча́лі

Мар-га-ры́-та піса́ла лі́тару **Ч**.
Чым піса́ла Ры́та?
У чым піса́ла Ры́та?

Мы чыта́лі.
А тым ча́сам Часла́ў
лічы́ў .
— Часла́ў, паўтары́!
Часла́ў маўча́ў.
Чаму́ маўча́ў Часла́ў?

с л м а і ы у ў г п т о э р ч

Правообладатель Национальный институт образования

Чытачы́

Мы ча́ста ________ у .

Тут чарга́. Гэ́та чаты́ры чытачы́: Тама́ра, Арту́р, Часла́ў і малы́ Тара́с.

Учо́ра мы чыта́лі і часо́пісы пра . Тама́ра прачыта́ла пра ма́лпу. Часла́ў прачыта́ў пра ты́гра. Арту́р прачыта́ў пра пчол. А малы́ Тара́с прачыта́ў часо́піс «То́па». Мы па-пра-сі́-лі часо́пісы пра 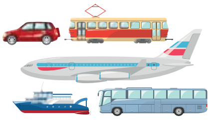. Мы — чытачы́!

Правообладатель Национальный институт образования

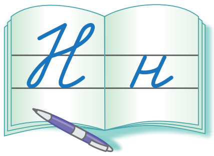

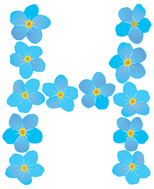

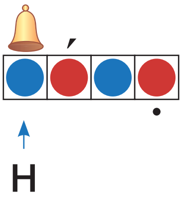

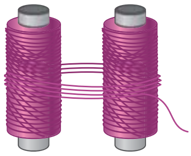

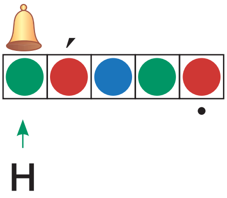

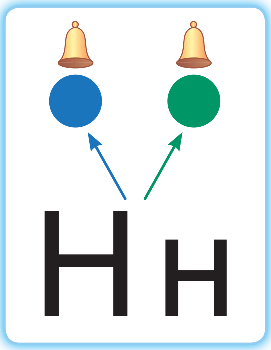

н → а	на	
н → о	но	
н → ы	ны	
н → у	ну	
н → э	нэ	
н → і	ні	

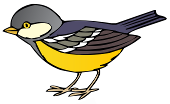

пара + сон = ?

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

ліў	гром	тры	малі́ны
палі́ў	гры-мо́-ты	унутры́	лімо́ны
пра-ліў-ны́	гры́м-нуў	там	анана́с
праліўны́	гры́мнуў	ра́птам	грана́т

палíто́ ма́мы — ма́міна палíто́

парасо́н ма́мы — ма́мін парасо́н
ма́мы — ма́міны

Гры́мнуў гром. Ра́птам палі́ў .
А ў нас па-ра-со́-ны!
Ма́мін парасо́н сі́ні.
Та́таў парасо́н чо́рны.
А парасо́н І́ны чыр____ны.

У нас анана́с, малі́ны, лімо́ны і грана́т.
Лімо́н малы́, а анана́с ____.

Лімо́ны ____, а малі́ны ____.
Унутры́ грана́та мно́га ____.
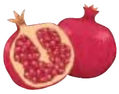
На ма́ла малі́н, а на мно́га.

Правообладатель Национальный институт образования

Лі́на
Алі́на
Галі́на
Палі́на

Мара́т
Міро́н
Рама́н
Анто́н

І́на
Ні́на
На́та
Га́нна

Іры́на
Ары́на
Мары́на
Міла́на

Тут Га́нна і Алі́на.
У Га́нны анана́с.
— На, Алі́на,
анана́с.

— На, Га́нна,
парасо́н.
У Га́нны і Алі́ны
парасо́н.

У І́ны ма́лпа.
У Ні́ны по́ні.
Су́мна!

— На, Ні́на, ма́лпу.
— На, І́на, по́ні.
Усі́м ста́ла … .

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Сыны́

У ма́мы Галі́ны сыны́ Мара́т і Міро́н. Галі́на сыно́ў, а сыны́ ма́му.

Мара́т малы́, а Міро́н ______ .

Міро́н уста́ў ра́на, а Мара́т ______ .

Міро́н мало́га Мара́та.

— На, Мара́т, мы́ла! На, Мара́т, па́сту!

Мара́т мыў і .

У Міро́на пла-сты-лі́н.
— На, Мара́т, пластылі́н.
— Ура́, пластылі́н!

Гэ́та насаро́г Міро́на.
А гэ́та слон Мара́та.
У Міро́на і Мара́та мір.

Правообладатель Национальный институт образования

К к

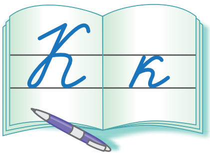

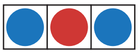

к

кі ку ко ка

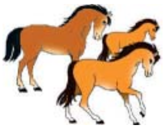

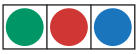

к

?! Гэ́та так?

Ку-ку!	Ко-ко-ко!	Кар-кар!
Ку-ку!	Ко-ко-ко!	Кар-кар!

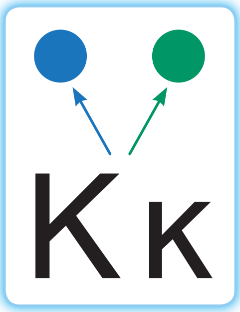

?

карп
Карп

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

ка́са	каса́	ра́ма	раса́	кіно́
ка́сы	ко́сы	кра́ма	краса́	тэа́тр

Гэ́та ка́сы

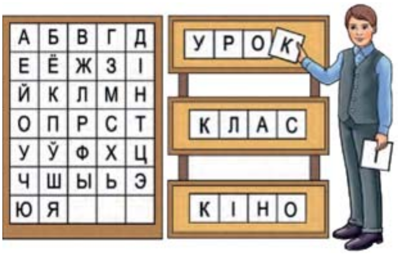

Гэ́та кра́ма.
Тут ка́са і чэк.
Кі́ра — касі́р.
Мы чака́лі чэк.
— Калі́ ла́ска, чэк!

Гэ́та клас.
Тут ка́са лі́тар.
У Кі́ма лі́тары.
— Калі́ ла́ска,
лі́тару **К** і лі́тару **І**.

Гэ́та ко́сы

У Ні́кі ко́сы,
а ў Лі́кі каса́.
Каса́ — Лі́кіна краса́.

Гэ́та рака́.
Тут каса́.
Там ка́чкі і чо́мгі.

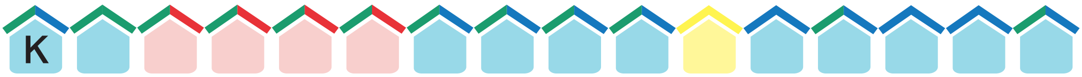

Правообладатель Национальный институт образования

ко́ні	мір	старт	ро́ўна
ко́нік	мі́рна	ска́-ча	пла́ўна
кні́га	смі́рна	стра-ко́-ча	наўско́с

Уро́кі

Гэ́та клас. У нас уро́кі.

— Смі́рна! На старт! Гэ́та ўрок … .

— Лік, су́ма. 5 мі́нус 2 ро́ўна тры. Чаты́ры — гэ́та тры і … . Гэ́та ўрок … .

— Ка́са лі́тар, кні́га. Мы чыта́лі: ма-ма, та-та. Гэ́та ўрок … .

— У нас про́пісі. Лі́ніі ро́ўна, пла́ўна, наўско́с. Мы а-ку-ра́-тна піса́лі лі́тары. Гэ́та ўрок … .

— Ало́ўкі, пар-трэ́т. Гэ́та ўрок … .

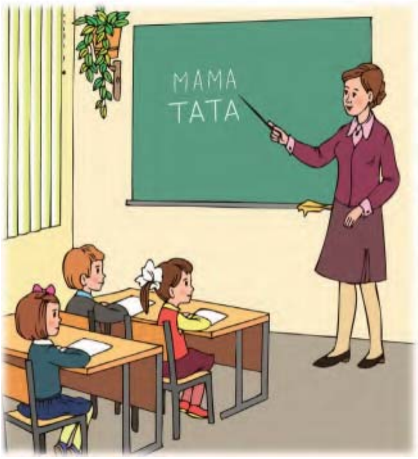

— Лісты́, пластылі́н, ні́ткі. Гэ́та ўрок … .

— Но́ты. Рытм. Гэ́та ўрок … .

— Ко́нік страко́ча. По́ні ска́ча. По́ні малы́. По́ні — гэ́та ко́ні. Гэ́та ўрок … .

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Ра́нкам Рыго́рка клі́каў Кіры́ла на го́рку.

Каніку́лы

У нас кані́кулы. Мы гу́ртам на го́рку!

У Кары́ны, Кіры́ла, Рыго́ркі і Акса́ны са́нкі. Кіры́л ката́ў Кары́ну. Рыго́р ката́ў Акса́ну. По́тым…

Мы — мастакі́!

У Мікі́ты партрэ́т Міла́ны.
У Міла́ны партрэ́т Мікі́ты.

К

Правообладатель Национальный институт образования

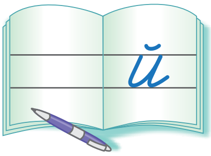

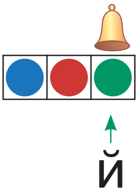

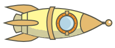

Эй! Ой! Ай!

гэй
гай
чай
май
мый
рый
чый
мой
той
рой
кій

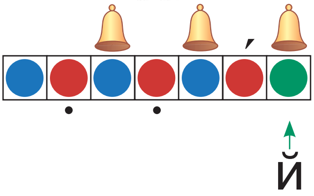

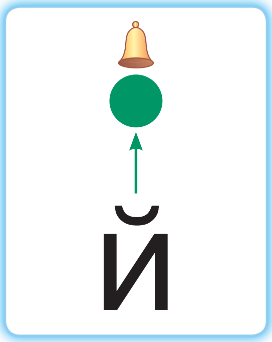

Гэ́та мой край.

Гэ́ты са-ма-ка́т сі́ні,
а той — чо́рны.
— Кіры́л, тры-ма́й
мой самака́т!

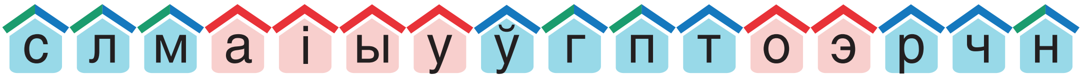

Правообладатель Национальный институт образования

ма́йка ла́йка ча́йка га́йка са́йка

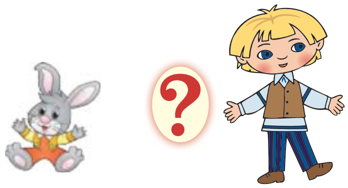

чыта́й	чака́й	ігра́й	трыма́й
рату́й	пачака́й	пайгра́й	патрыма́й

Мой Рой

Мы ў га́і. Са мной Рой. Рой — ла́йка. Ра́птам крык:

— Ой-ой-ой! Пчо́лы! Там пчалі́ны рой!

— Рой, рату́й мало́га!

— Ма-лай-чы́-на, Рой! Ла́пу! Трыма́й па-ча-сту́-нак!

К Й

Правообладатель Национальный институт образования

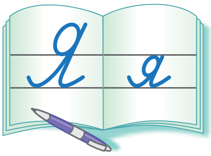

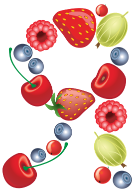

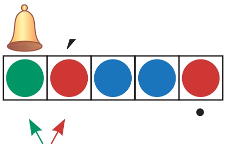

я

я — на
я — но
я — ны

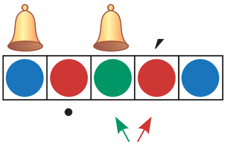

я

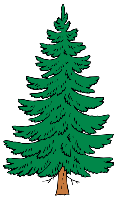

я́кар

яно́т

ялі́на

ма + = мая́к

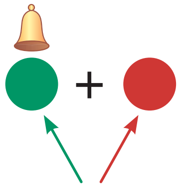

Я я

Я — чаму́чка!

Чаму́ мая́к? Які́ як?
Як? Які́? Яка́я? Які́я?

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Ян Я́на Ра́я Яго́р
Я́нка Яні́на Ма́я Яго́раўна

Гурто́к

У нас кла́сны гурто́к «Чаро́ўныя ма́скі». Мы — малы́я арты́сты.

— Я — Яго́рка!

— Я — Я́нка!

— Я — Я́на, а яна́ — Ра́я.

Кіраўні́к гуртка́ — Лі́лія Яго́раўна.

У нас па-ста-но́ў-ка «38 па-пу-га́-яў». У Я́ны ма́ска ма́лпы. У Я́нкі ма́ска сло́ніка. У Ра́і ма́ска папуга́я. Ма́ска Яго́ркі — уда́ў.

Які́я я́ркія ро́лі!

У каго́ які́я ро́лі?
Ма́ска Я́нкі — уда́ў?
Ма́ска ма́лпы ў Ра́і?
У каго́ ма́ска папуга́я?

?!

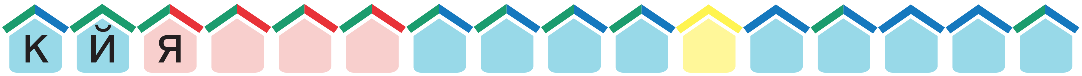

Правообладатель Национальный институт образования

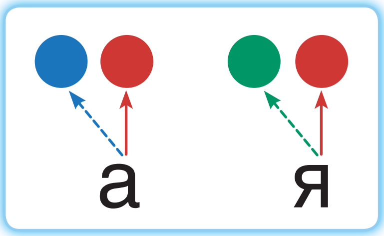

ласу́н ля́сун

ла	ля
ма	мя
са	ся
па	пя
на	ня

ма́ла ма́са ла́сы са́ла
мя́ла мя́са лясы́ сяло́

ма́ма та́та ня́ня
маму́ля тату́ля Ля́ля
маму́ся тату́ся Лі́ля

Я́на А́ся Га́ля О́ля То́ля
Я́ня А́ля Та́ня По́ля Ко́ля

пя́ткі, пя́ты

кату́
па пяту́

наступа́лі
на пя́ткі

Кату́ па пяту́ — малы́ ро́стам.
Гном кату́ па пяту́.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

імя́	сястра́	ласяня́	парася́	ягня́
няма́	тапо́ля	лісяня́	гусяня́	сланяня́

У лісы́ лісяня́.
У ла́ся ласяня́.
У слана́ сланяня́.

?!

У каго́ гусяня́?
У каго́ парася́?
А ў каго́ ягня́?

Прачыта́й і паўтары́!

О́ля — сястра́ По́лі. По́ля — сястра́ О́лі.

?

Каля́ тапо́лі ла́ўка. Там ма́ма.
У ма́мы каля́ска.
Там мала́я О́ля.
Сястра́ О́лі — По́ля.
У По́лі скака́лка.
По́ля ска́ча.
О́ля спа́ла, а тут уста́ла.

О́ля пла́ча:
— Уа-уа, уа-уа!
По́ля кача́ла каля́ску:
— Спі, спі, О́ля! Спі, спі, ся-стры́-чка!

К Й Я

Правообладатель Национальный институт образования

Ю ю

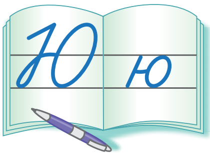

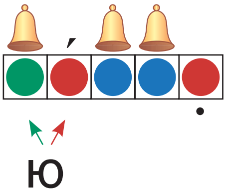

ую́н

юро́к

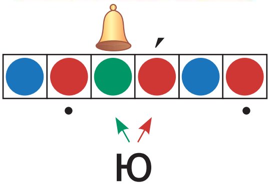

ю́ка

юна́к

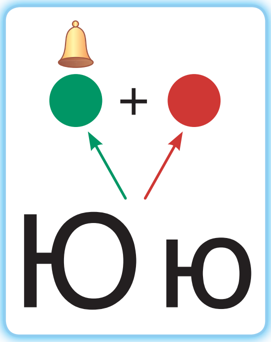

Прачыта́й і паўтары́!

Ую́н ю́ркі ў раку́ ю́ркнуў.

Ю́ркі юро́к па го́ллі скок-паско́к.

У Ю́лі ю́ка, у Кі́ры кро́кус.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

ю́ны юна́к
ю́нга ю́ркі
ют каю́та
Ю́ра Ю́рый

Ю́нга

Ю́рый — ю́нга. Ю́нга — са́мы ю́ны мара́к. У Ю́рыя матро́ска. Учо́ра юна́к стая́ў на пасту́ каля́ тра́па. Тут грот-ма́чта і трос.

Каю́та — пако́й ю́нгі. Тут чы́ста. Юна́к сам мыў каю́ту.

У Ю́рыя папуга́й Пі́ня. У Пі́ні паі́лка і корм.

Чу́тны крык папуга́я:

— Пі́ня — матр-р-р-о́с! Пі́ня — матр-р-р-о́с! У Пі́ні я́кар-р-р-р!

Капіта́н паклі́каў ю́нгу на ют.

Ю́нга прыня́ў пост.

Капіта́н:

— Пра́ма! Трыма́й курс на мая́к!

Ю́рый ло́ўкі і спры́тны.

Усё а-тры-ма́-ла-ся!

Ю́нга — ма-лай-чы́-на!

К Й Я Ю

Правообладатель Национальный институт образования

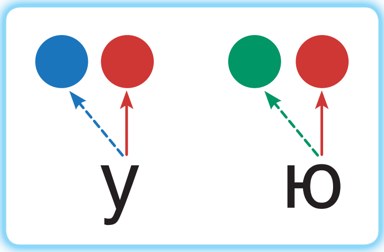

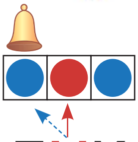

лук

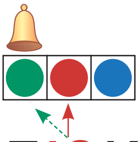

люк

лу	лю
му	мю
су	сю
гу	гю
пу	пю
ну	ню
ку	кю

У Клі́ма тугі́ лук. Стоп! Тут люк!

мус
мю́слі
пурга́
пюрэ́
гуса́к
гюйс

лю́ты
салю́т
лю́стра
люстэ́рка
Лю́ся
Ню́ра

Лю́ты — са́мы каро́ткі ☐.

Гэ́та лю́стра.

І гэ́та лю́стра.

А гэ́та люстэ́рка.

У пако́і Лю́сі лю́стра на сто́лі. Каля́ акна́ стол. Там люстэ́рка.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

ю́ны	Ю́ля	юрк	клік
юнна́т	Ю́лія	ю́ркнуў	усклі́к
юнна́ты	Юлія́на	ю́ркнулі	усклі́кнуў

У га́і

Та́та, Ю́ра і Ю́ля гуля́лі ў га́і.

Ю́ра гука́ў Ю́лю, а Ю́ля гука́ла Ю́ру.

Ра́птам та́та паклі́каў Ю́лю і Ю́ру:

— Ю́ра! Ю́ля! У го́ллі асі́ны юркі́!

— Яны́ такі́я малы́я? — спыта́ў Ю́ра.

— Так, — кіўну́ў та́та.

— Які́я яны́ мі́лыя! — усклі́кнула Ю́ля.

Юркі́ ю́ркнулі ў .

Юнна́ты

Ю́ра і Ю́ля ста́лі юн-на́-та-мі.
Ю́ра пакармі́ў уюно́ў.
Ю́ля паліла́ ю́ку.

К Й Я Ю

Правообладатель Национальный институт образования

Ее

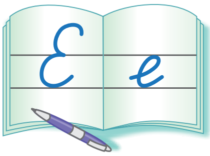

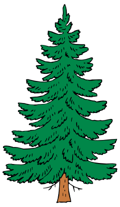

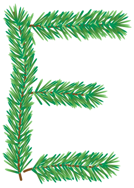

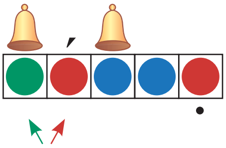

е

Я **ем** мю́слі.

Ягóр **еў** мус.

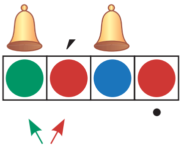

е

Лю́ся **е́**ла пюрэ́.

Ю́ля **е́**ла суп.

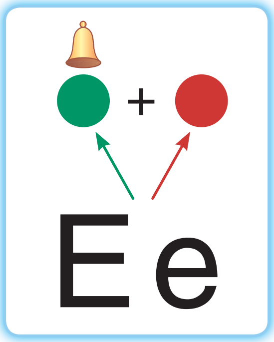

Малы́я **е́**лі салáту і мя́са. Смáчна!

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

ем · еў · е́ла · е́лі

пае́м · пае́ў · пае́ла · пае́лі

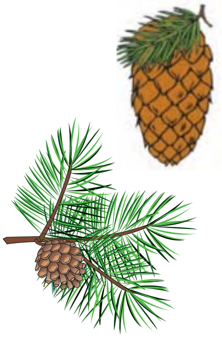

У сасны́ і е́лкі ко́лкія галі́нкі. Іго́лкі ў е́лкі каро́ткія. Які́я яны́ ў сасны́? У сасны́ 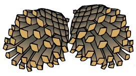 малы́я.

Які́я яны́ ў е́лкі?

Лясны́я ласу́нкі

Каля́ е́лак мно́га масляко́ў. На суку́ е́лкі — . Яна́ трыма́е малы́ масля́к. Гэ́та яе́ ласу́нак.

Тут і ласі́. Яны́ такса́ма на-тра́-пі-лі на ро́ссып масляко́ў.

Стары́ масля́к — ласу́нак слімака́. Смаката́!

Чый ласу́нак стары́ масля́к?
У каго́ малы́ масля́к?

к й я ю е

Правообладатель Национальный институт образования

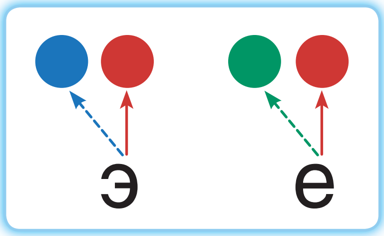

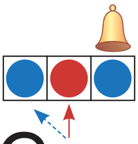

Сэм

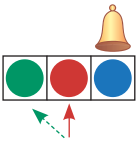

сем

сэ	се
лэ	ле
мэ	ме
гэ	ге
пэ	пе
нэ	не
кэ	ке

мэ́та | гэ́ты | сэ́нс | пэ́ўны
ме́та | ге́тры | сеа́нс | пе́ўні

со́нейка карэ́та крэ́кер
со́нечны раке́та ке́глі

Ге́на сеў се́лі арэ́лі
Ле́ра се́ла перасе́лі карусе́лі

У па́рку

Ле́ра і Ге́на ката́ліся на карусе́лі. Ле́ра се́ла на каня́, а Ге́на — на слана́. По́тым Ге́на сеў у раке́ту, а Ле́ра — у карэ́ту. Пасля́ гэ́тага Ле́ра і Ге́на перасе́лі на арэ́лі. Яны́ ката́ліся і смя-я́-лі-ся.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Плане́ты Со́нечнай сістэ́мы

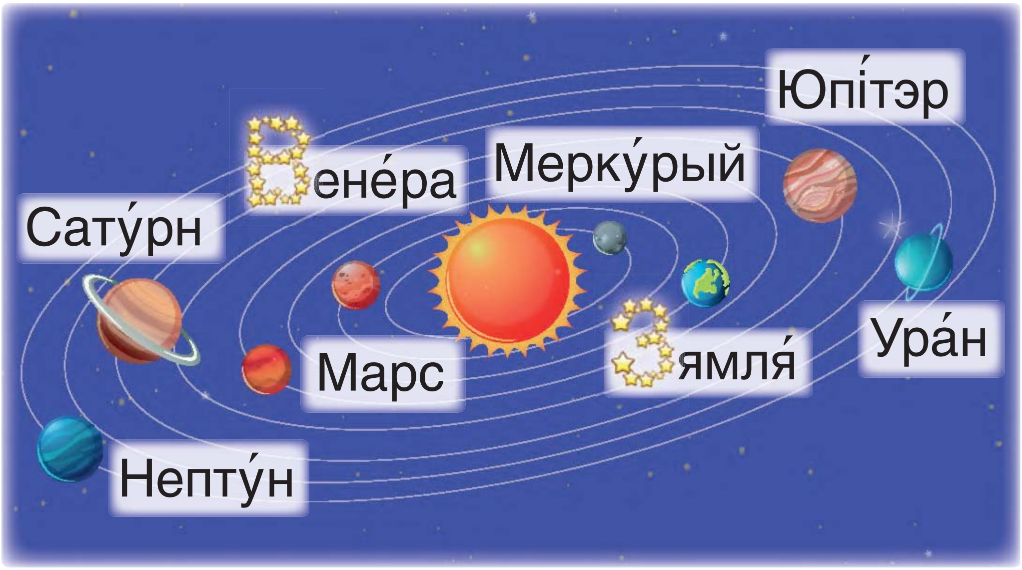

Сны Пе́трыка

Ко́смас — гэ́та ма́ра Пе́трыка. У яго́ мно́га кніг пра ко́смас. І сны такса́ма пра ко́смас. У сне Пе́трык — ка-сма-на́ўт. Яго́ ракéта пралята́е ўсю Гала́ктыку. Пятро́ лята́е на плане́ты Мер-ку́-рый, Марс, Юпі́тэр, Сату́рн, Ура́н і Непту́н.

раке́та
каме́та
плане́та

к й я ю е

Правообладатель Национальный институт образования

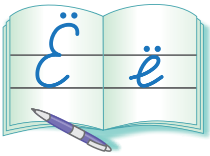

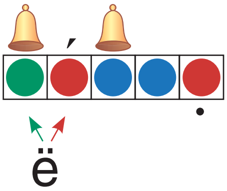

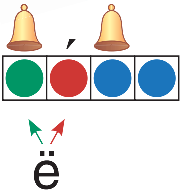

ён ёга ёгурт

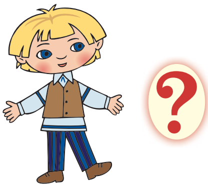

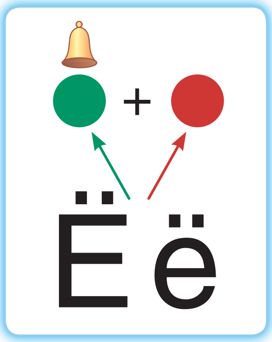

ён мой
яна́ мая́
яно́ маё
яны́ мае́

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Як ра́на ўста́ла со́нейка!

Ты маё со́нейка!

Ма́ма люля́ла мало́га сына і пе́ла яму́: «Лю́-лі, лю́-лі! Спі, маё со́нейка!»

Ге́на тэм-пе-ра-ту́-рыў і пла́каў. Як су́мна!

Ма́ма пасла́ла та́ту ў аптэ́ку, а Але́нку — у кра́му. Тату́ля купі́ў мікстуу́ру, а Але́нка — ёгурт.

Ге́ну напаі́лі міксту́рай. Тэм-пе-ра-ту́-ра ў мало́га ўпа́ла. Усе́ супако́іліся.

По́тым ма́ма і Але́нка пяклі́ по́нчыкі. Усе́ е́лі по́нчыкі і пілі́ чай. А малы́ Ге́на еў ёгурт і піў морс. Як прые́мна!

Чаму́ Ге́на пла́каў?
Чым яму́ памо́г та́та?
Як памага́ла Але́нка?

к й я ю е ё

Правообладатель Национальный институт образования

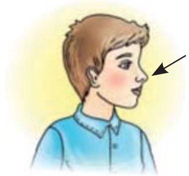

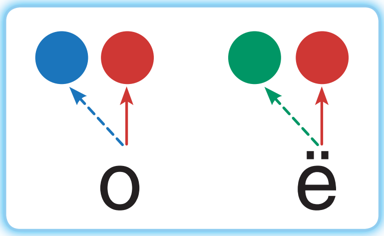

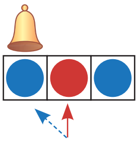

нос

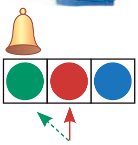

нёс

ло	лё
мо	мё
со	сё
го	гё
по	пё
но	нё
ко	кё

лён
клён
клёнік

мёў
сумёт
сумёты

палёт
самалёт
лётчык

анёл
імёны
сёмы

сёння
сёлета
сёлетні

плёс
плёск
усплёск

Парк гісто́рыі Су́ла

Сёння ў нас экску́рсія ў па́нскі маёнтак Су́ла. Там парк, рэ́чка Су́ла, пако́і, ста́йня і ганча́рная майстэ́рня.

Гэ́та ста́йня.
У ста́йні ко́ні.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Пётр	пёк	куры́ны	акуля́ры
Лёня	пе́кар	ку́рнік	акулі́ст

Пётр — пе́кар.
Пірагі́ ў Пятра́ — смаката́!
Учо́ра ён пёк ку́рнік.
А сёння Пётр пячэ́ сма́чныя кулічы́.

Лёля — ура́ч-акулі́ст.
У яе́ на прыёме Лёня.
— На, Лёня, акуля́ры!

Аляксе́й — піло́т. Сёння ў палёт. Яго́ лёгкі самалёт на лётным по́лі. Аляксе́й сеў у самалёт. Старт!

Пятля́.

Го́рка.

Піке́.

Аляксе́й — лётчык-ас!

к й я ю е ё

Правообладатель Национальный институт образования

З з

Зз

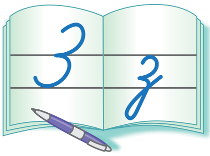

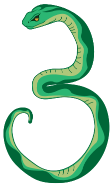

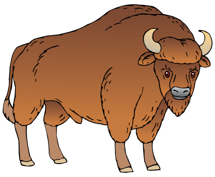

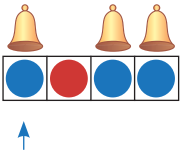

з

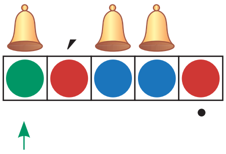

з

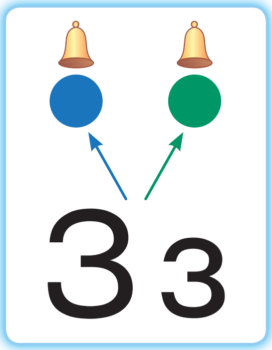

за

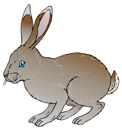

зу

зо

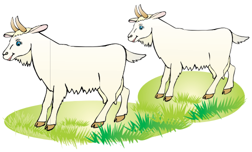

зы

зя - зю

зя

зе

зі

зё

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

ко́зы	узо́р	зямля́	зязю́ля
каза́	узо́ры	змяя́	залаты́
казёл	узо́рны	змей	зялёны

магазі́н — кра́ма — кніга́рня

Та́та купі́ў Зі́не ў кніга́рні кні́гу. У ёй мно́га ка́зак і малю́нкаў. Зі́на прачыта́ла ўсе ка́зкі. По́тым яна́ сама́ скла́ла ка́зку і намалява́ла яе геро́яў.

Што намалява́ла Зі́на?

Знатакі́ ка́зак

На ўро́ку мы ўспа-мі-на́-лі ка́зкі. Наза́р расказа́ў ка́зку «Каза́-маню́ка». Яна́ пра казу́. Зо́я расказа́ла ка́зку «Не сі́лай, а ро́зумам». Гэ́та ка́зка пра селяні́на і . Але́нка расказа́ла ка́зку «Кот Максі́м».

Гало́ўны геро́й гэ́тай ка́зкі — кот.Зaты́м Лёня расказа́ў ка́зку «Казёл і ». Пра каго́ гэ́та ка́зка?

к й я ю е ё з

Правообладатель Национальный институт образования

за	зо	зы	зэ	зу	зі	зя	зю	зе	зё
са	со	сы	сэ	су	сі	ся	сю	се	сё

каласы́ — ко́лас
галасы́ — го́лас

маразы́ — маро́з
палазы́ — по́лаз

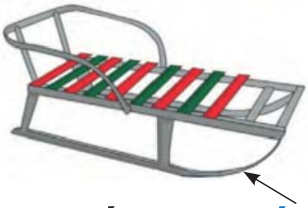

Гэ́та са́нны по́лаз.
Ён з мета́лу.

Гэ́та змяя́ по́лаз.
У яе́ на спі́не ўзо́ры.

У заапа́рку

Сёння Казімі́р і Лі́за тра́пілі з ма́май і та́там у заапа́рк. Ка́зік назіра́ў за казу́лямі. Лі́за кармі́ла тра́ўкай казу́, казла́ і казляня́т. Малы́я казляня́ты скака́лі каля́ казы́.

Ма́ма і та́та паказа́лі Казімі́ру і Лі́зе грызуно́ў. Заты́м усе́ назіра́лі за зме́ямі ў тэра́рыуме.

По́тым Ка́зік і Лі́за ра́зам ката́ліся на по́ні па заапа́рку.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Заапа́рк

але́ні

асёл

яно́т

ягуа́р

леў

каа́ла

казу́ля

кенгуру́

ло́ры

лему́р

мака́ка

гары́ла

ча́пля

пеліка́н

каза́рка

амазо́н

Пыта́нні. У каго́ капыты́?
У каго́ ро́гі? У каго́ клыкі́?
У каго́ су́мка? У каго́ кры́лы?
У каго́ ла́пы з пе-ра-по́н-ка-мі?

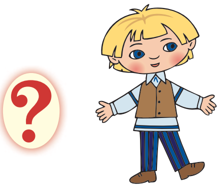

к й я ю е ё з

Правообладатель Национальный институт образования

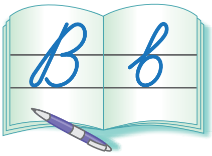

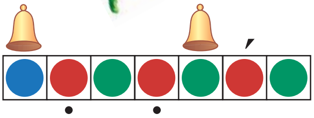

в

ва

ва́за

во

воўк

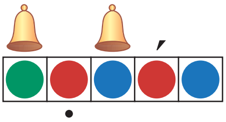

в

ву

ву́чні

вы

вы́мпел

ві

ві́лы

ве

ве́ер

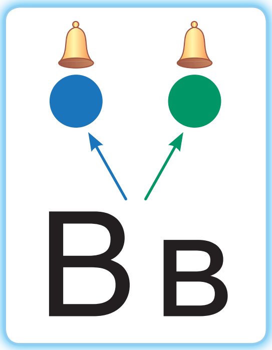

вя

вясёлка

вё

вёска

Назаві́ сем
ко́лераў вясёлкі.

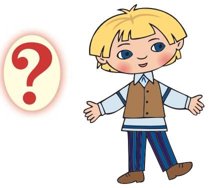

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Віта́лій	Вале́рый	Ві́ктар	Васі́лій
Віталі́на	Вале́рыя	Вікто́рыя	Васілі́на

Выста́ва малю́нкаў

У нас лісты́, ало́ўкі і .

Мы ма-ля-ва́-лі,
ма-ля-ва́-лі
і на-ма-ля-ва́-лі!

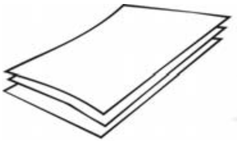

Іва́н намалява́ў а-ква́-ры-ум.
Васі́лій намалява́ў вёску і во́зера.
Варва́ра намалява́ла ва́зу і звано́чкі.
Вікто́рыя намалява́ла со́нейка і вясёлку.
Гэ́та выста́ва малю́нкаў.

?! Чые́ гэ́та малю́нкі?

Гэ́та малю́нак Ва́ры? Гэ́та малю́нак Ві́кі?

Гэ́та малю́нак Ва́ні? Гэ́та малю́нак Ва́сі?

к й я ю е ё з в

Правообладатель Национальный институт образования

экску́рсія	запуска́лі	вы́-пра-ві-лі-ся
экспана́ты	запланава́лі	па-зна-ё-мі-лі-ся

У Мі́нску

Ра́нкам ма́ма, та́та, Варва́ра і Віта́лій вы́правіліся ў Мінск. Яны́ запланава́лі экску́рсію ў музе́й гісто́рыі вайны́.

У музе́і ма́ма, та́та, Варва́ра і Віта́лій пазнаёміліся з ро́знымі экспана́тамі. Пасля́ экску́рсіі ўсе ра́зам гуля́лі па па́рку Перамо́гі. Ма́ма і Варва́ра ката́ліся на самака́тах каля́ во́зера. Та́та і сын запуска́лі па-ве́-тра-на-га зме́я.

Пасля́ экску́рсіі ў Мінск засталі́ся прые́мныя ўспамі́ны.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

По́мнікі геро́ям

У ро́дным кра́і мно́га по́мнікаў во́інам, які́я загі́нулі ў гады́ вайны́. У свя́ты тут мно́га кве́так і вянко́ў, гром салю́таў. Сла́ва во́інам! Мы па́мятаем геро́яў!

Мануме́нт Перамо́гі ў Мі́нску

Курга́н Сла́вы каля́ Мі́нска

Які́я по́мнікі во́інам-геро́ям у тваі́м ро́дным кра́і?

Ве́рачка і ма́ма каля́ Ве́чнага агню́.

Правообладатель Национальный институт образования

Б б

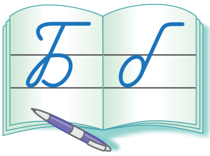

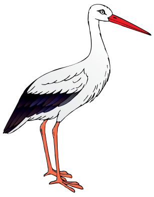

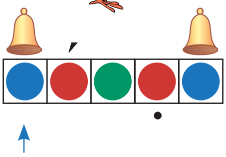

б

Ба	Бу	Бо	Бэ	Бы
ба	бу	бо	бэ	бы

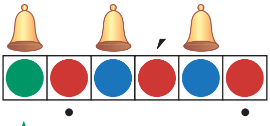

б

Бом

бэз

бука́р

Бя	Бю	Бё	Бе	Бі
бя	бю	бё	бе	бі

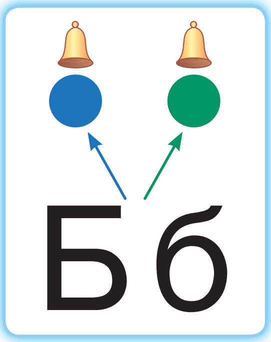

Бім

безэ́

бяля́к

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

ся́бар белару́с блакі́т
сябры́ белару́сы блакі́тны
сябро́ўка белару́ска блакі́тныя

Мы — белару́сы

— Я — белару́с.
— А я — белару́ска.
Мы лю́бім ро́дны край.
Тут вялі́кія зялёныя лясы́,
блакі́тныя азёры і рэ́кі,
бяскра́йнія палі́ і лугі́.
Сі́мвалы Белару́сі —
зубр, бу́сел і васілёк.
Мы ганары́мся Белару́ссю.

Белару́скі арна́мент

Гэ́та белару́скі ручні́к.
На ім арна́мент.
Ко́леры ручніка́ — бе́лы, сі́ні,
чо́рны, чырво́ны.
Гэ́ты малю́нак белару́скага
арна́менту — сі́мвал ма́мы.

Вы ўба́чылі сі́мвал ма́мы ў буквары́?

к й я ю е ё з в б

Правообладатель Национальный институт образования

ба	бо	бы	бэ	бу	бі	бя	бю	бе	бё
па	по	пы	пэ	пу	пі	пя	пю	пе	пё

супы́ — суп | рэ́па — рэ́пка
зу́бы — зуб | ры́ба — ры́бка
грыбы́ — грыб | ба́ба — ба́бка

ба́бка

Любі́мыя ўну́кі

У бабу́лі Ве́ры чаты́ры ўну́кі: Бары́с, Ві́ктар, І́гар і Іва́н. Усе́ — любі́мыя!

Ра́нкам уну́кі памага́лі бабу́лі. Ві́ктар паліва́ў я́блыні і слі́вы. І́гар кармі́ў каро́ву і парсюка́. Бары́с і Іва́н рабі́лі ла́ўку каля́ куста́ бэ́зу.

Стамі́ліся ўну́кі. А ў бабу́лі го́рка бліно́ў гато́ва. Усе́ се́лі за стол.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

— Каму́ бліны́ са смята́най?
— Каму́ бліны́ з варэ́ннем?
— Каму́ бліны́ з мя́сам?
— Каму́ бліны́ з тварагу́м?
— Нам, нам, калі́ ла́ска!
Бабу́лі прые́мна, і ўну́кам прые́мна.

Іва́н еў бліны́ са смята́най. Бары́с еў бліны́ з варэ́ннем. Ві́ктар еў бліны́ з мя́сам. І́гар еў бліны́ з тварагу́м. А бабу́ля е́ла бліны́ з ма́слам. Усі́м сма́чна!

Уну́кі ў бабу́лі Ве́ры кла-па-тлі́-вы-я і ве́тлівыя.

А вы клапатлі́выя?
А вы ве́тлівыя?

к й я ю е ё з в б

Правообладатель Национальный институт образования

Цц

Цц

Цц

ц

ц

Цц

ца

цу

цы

цо

цэ

ца́цкі

цуке́ркі

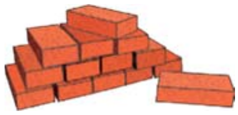

цэ́гла

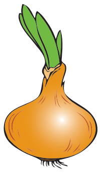

цыбу́ля

яйцо́

танцо́р

Гэ́та сі́мвал со́нца.

Гэ́та сі́мвал вясны́.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

ме́сяц	суні́цы	пі́ца	ву́-лі-ца
та́нец	чарні́цы	сэ́рца	ра́-ні-ца
ра́нец	клубні́цы	ме́сца	ву-ча-ні́-ца
кане́ц	брусні́цы	пра́ца	на-ста́ў-ні-ца

?

Ма́ма і Святла́нка ў цы́рку. Яны́ занялі́ сваё ме́сцы. Га́сне святло́. На арэ́не паяўля́ецца клоўн. Усі́м ве́села!

Клоўн знікае за кулі́самі цы́рка.

Паяўля́юцца паве́траныя гімна́сты. Яны́ ўзніма́юцца на трапе́цыі высо́ка ўго́ру. Віртуо́зны ну́мар! Бра́ва!

По́тым з-за кулі́с паяўля́юцца ма́лпы з самака́тамі. Яны́ ло́ўка ката́юцца па арэ́не цы́рка. Малайчы́ны!

У канцы́ прагра́мы зноў выбяга́е клоўн. На развіта́нне ён прапану́е ўсім цуке́ркі. Смачна́!

к й я ю е ё з в б ц

Правообладатель Национальный институт образования

та то тэ ту ты
ця цё це цю ці

кот — кóцік мост — мóсцік
рот — рóцік куст — кýсцік

цір	Цíма	цёмны	гóсці
цялё	Вíця	цікáвы	гасцíная
цёця	Кáця	цвісцí	гасцíнец
цётка	Пéця	зацвісцí	гасцíнцы

гасцíнец

Цётка прывéзла смáчны гасцíнец.

Абáпал гасцíнца раслí тапóлі і клёны.

Гóсці

У Вíці і Пéці гóсці.

Гэ́та цётка Кáця, сястрá мáмы, і яé сынóк Цíма.

— Прывітáнне!

— Вітáем вас!

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Ві́ця, Пе́ця і Ці́ма гуля́лі з ца́цкамі ў сваі́м пако́і. Ма́ма і цётка Ка́ця размаўля́лі ў гасці́най. По́тым усе́ вы́-пра-ві-лі-ся на прагу́лку ў парк.

Ві́ця, Пе́ця і Ці́ма за-пу-ска́-лі самалёцік. Ма́ма і цётка Ка́ця з ці-ка́-ва-сцю назіра́лі за і́мі.

Пасля́ прагу́лкі ўсе пілі́ чай з пасціло́й і цуке́ркамі.

На развіта́нне цётка Ка́ця сказа́ла:

— Быва́йце, лю́быя! Заві́твайце і вы да нас у го́сці!

— Чака́ем вас! — вы́гукнуў Ці́ма.

— Быва́йце!

Як вы сустрака́еце гасце́й? Як вы віта́еце гасце́й пры сустрэ́чы? Які́я сло́вы вы гаво́рыце на развіта́нне?

к й я ю е ё з в б ц

Правообладатель Национальный институт образования

Ь

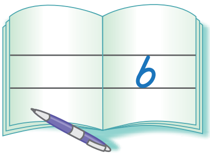

лось

Прачыта́й. Працягні́ па ўзо́ры.

каты́ — кот гу́сі — …

самы́ — сом ры́сі — …

коньь

Яко́е вы́йсце?

я ю ё е і

?

л	н	с	з	ц
ль	нь	сь	зь	ць

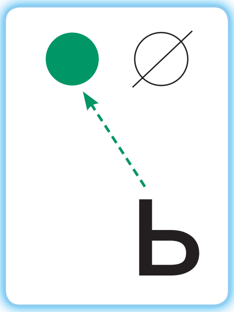

Пара́ўна́й!

кон	рыс	ву́гал	стол
конь	рысь	ву́галь	столь

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

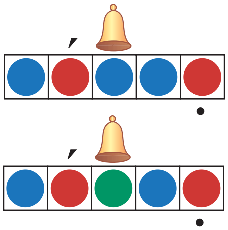

по́лка

по́лька

гу́кі ≠ лі́тары

Чаму́?

во́сень	лі́пень	га́лка	ля́лька
во́сеньскі	лі́пеньскі	га́лька	лю́лька

кі́лька	то́лькі	ба́цька	пе́сенька
канькі́	сто́лькі	бацькі́	пе́сенькі

Альбі́на і Кузьма́

У мале́нькай Альбі́ны ёсць вялі́кі кот Кузьма́. Мала́я пастая́нна клапо́ціцца пра яго́. Ра́ніцай Альбі́на наліва́е кату́ малака́ ў мі́ску і заве́ яго́:

— Кузьма́, кіс-кіс-кіс!

Кузьма́ есць і му́ркае:

— Мур-р-р! Мур-р-р!

Уве́чары Альбі́на гуля́е з като́м, а по́тым ко́рміць яго́ кі́лькай. Кузьма́ есць і зноў заця́гвае:

— Мур-р-р! Мур-р-р!

Ён спява́е сваю́ пе́сеньку Альбі́не.

к й я ю е ё з в б ц ь

Правообладатель Национальный институт образования

Яка́я лі́тара закры́та малю́нкамі?

палю́ — паль салю́ — саль

Параўна́й!

Я **палю́** кве́ткі.   Я **салю́** бу́льбу.

Я **палью́** кве́ткі.   Я **салью́** .

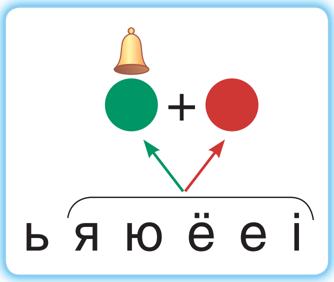

ья
ью
ьё
ье
ьі

Улья́на
пралью́
павільён
атэлье́

Ле́ра
Вале́ра
валье́ра

Каля́ валье́ры
Вале́ра і Ле́ра.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Ю́ныя танцо́ры

Улья́на і Я́нка — сябры́. Яны́ танцо́ры. Праз ме́сяц вы-сту-пле́-нне. Пасля́ ўро́каў Улья́на і Я́нка ра́зам рэ-пе-ці́-ру-юць свой ба́льны та́нец.

Ма́ма Улья́ны майстру́е касцю́м сваі́мі рука́мі. У́ля апране́ ба́льную суке́нку. У валасы́ яна́ ўпляце́ я́ркую кве́тку. У Я́нкі ёсць бе́лая саро́чка, по́яс і ба́бачка. Касцю́м з ка-мі-зэ́ль-кай яму́ заказа́лі ў атэлье́.

У за́ле лье́цца му́зыка. Ляця́ць у ва́льсе Улья́нка і Я́нка. Як прые́мна назіра́ць за ю́нымі танцо́рамі!

Які́ та́нец рэпеці́равалі Я́нка і Улья́на?

чырво́ная ло́таць

Каму́ ста́ла со́рамна? Чаму́?

к й я ю е ё з в б ц ь

Правообладатель Национальный институт образования

Ш ш

Ш ш

Ш ш

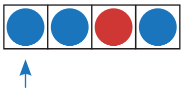

ш

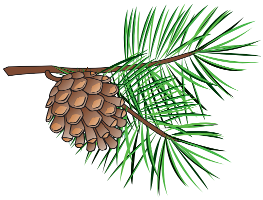

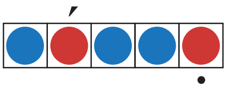

ш ш

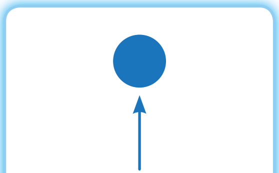

Ш ш

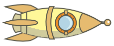

ша

шу

шы

шо

шэ

шар

шаша́

шо́рты

мы́шы

кашу́ля

кішэ́нь

кош

ко́шык

ко́шка

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

наш	ваш	шы́шкі	шпак
на́ша	ва́ша	ша́шкі	шпакі́
на́шы	ва́шы	пту́шкі	шпако́ўня

У вавёркі мале́нькія ву́шкі, а ў слана́ вялі́кія ву́шы.

У ко́шкі мя́ккая шэ́рстка. А ў яка́я шэрсць?

У бегемо́та каро́ткая шы́я. А ў яка́я шы́я?

?

Прыйшла́ вясна́. Прыгрэ́ла со́нейка. Раста́ў снег. Вось-вось прыляця́ць шпакі́. Гры́ша і Але́сь вы́рашылі змайстрава́ць пту́шкам шпако́ўні.

Гры́ша вы́пілаваў акура́тныя загато́ўкі. Але́сь стара́нна змацава́ў загато́ўкі ў тры шпако́ўні. Ю́ныя майстры́ паве́сілі шпако́ўні на старо́й гру́шы.

Прыляце́лі шпакі́ і заняліі свае́ ўту́льныя кватэ́ры. Усю́ вясну́ і ле́та пту́шкі спява́лі зво́нкія пе́сні Гры́шу і Але́сю.

к й я ю е ё з в б ц ь ш

Правообладатель Национальный институт образования

шко́ла	пе́ршы клас	сшы́так
шко́ль-ні-ца	пер-ша-кла́-сні-ца	сшы́ткі

рашы́	раша́й	шука́й
рашы́ў	раша́ў	шука́ў
рашы́ла	раша́ла	шука́ла
рашы́лі	раша́лі	шука́лі

Я́ша
Мі́ша
Ма́ша
Да́ша
Па́ша
Са́ша
Лу́ша
Лёша
Алёша
Гры́ша
Ната́ша

Першакла́сніца

Ма́ша — шко́льніца. Сёлета ўво́сень яна́ пайшла́ ў пе́ршы клас. Яна́ — першакла́сніца.

Ма́ша ву́чыцца чыта́ць, піса́ць, лічы́ць і раша́ць. Ёй усё ціка́ва. У Ма́шы шмат кніг. Гэ́та «Буква́р», «Матэма́тыка», «Чалаве́к і свет».

У Ма́шы ёсць пра́пісі і сшы́ткі. Мала́я вучані́ца акура́тна пі́ша лі́тары, сло́вы і ска́зы. Ма́ша ста-ра́нна ву́чыцца ў шко́ле. А ты?

Чаму́ яшчэ́ ву́чаць у шко́ле?

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

шко́ла
шкала́

Яка́я шко́ла?
Што ёсць у шко́ле?

На́ша шко́ла ... .
У шко́ле ... .

Чыта́й! Шука́й!

Шо Шу Шы Ша Шэ

У яко́га гно́ма сі́нія шо́рты, шэ́рая камізэ́лька і сі́няя ша́пка? Яко́га ко́леру ў яго́ шкар-пэ́-ткі?

У яко́га гно́ма зялёныя штаны́, шэ́ры сві́тар і зялёная ша́пка? Яко́га ко́леру ў яго́ шкарпэ́ткі?

У яко́га гно́ма зялёныя шо́рты, камізэ́лька ў кле́тку і бе́лая кашу́ля? Яко́га ко́леру ў яго́ шкарпэ́ткі?

Апішы́ гно́маў Шо і Шэ.

к й я ю е ё з в б ц ь ш

Правообладатель Национальный институт образования

Х х

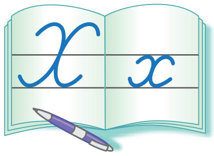

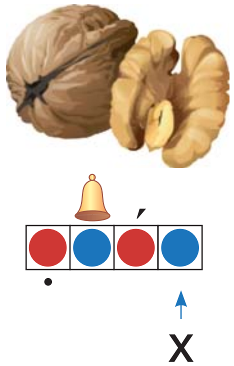

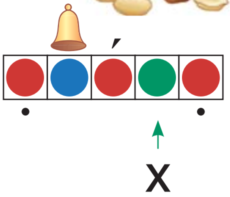

Ах! Ох! Ух! Эх!

ха
хо
ху
хі
хе

хакéй

хор

хурмá

духí

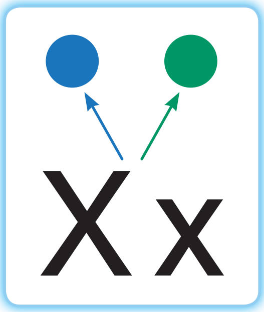

У Беларýсі шмат хрáмаў.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

храм	хма́ра	хвілі́на	Хрысці́на
хлеб	хма́рка	хмуры́на	Хрысці́нка

Гульня́ «Рэ́ха»

Смех — мех, мех, мех.	Хма́ра — … .
Схапі́ць — піць, піць, піць.	Хва́ля — … .

Хма́рка-кве́тка

На клу́мбе ў Хрысці́ны раслі́ ро́зныя кве́ткі. Яна́ пало́ла і паліва́ла іх. У во́льную хвілі́ну Хрысці́нка назіра́ла за хма́рамі, якія плылі́ ў вышыні́.

Не́як ра́нкам Хрысці́на пры-кме́-ці-ла хмуры́нку, яка́я ўвесь час змяня́лася. Яна́ напаміна́ла то хрызантэ́му, то рамо́нак, то вало́шку. Гэ́тая хма́рка назіра́ла за кве́ткамі на клу́мбе і паўтара́ла іх абры́сы.

Хрысці́нка прыве́тна памаха́ла хма́рцы руко́й. Хмуры́нка набыла́ абры́с рукаві́чкі. Так яна́ павіта́лася з Хрысці́нкай.

к й я ю е ё з в б ц ь ш х

Правообладатель Национальный институт образования

Ж ж

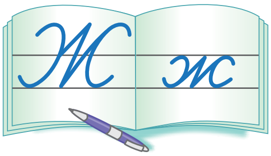

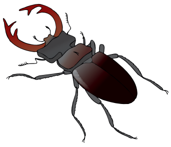

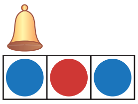

ж

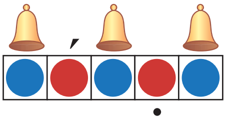

ж

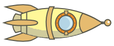

жа
жу
жы
жо
жэ

жа́ба

жы́та

во́жык

жэле́

жаўру́к

кажу́х

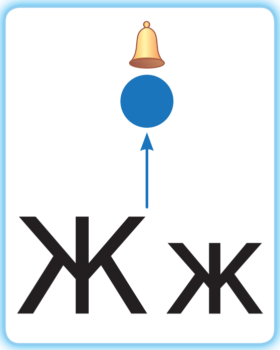

Жук, жа́ба, жо́раў, жаўру́к, во́жык — гэ́та жывёлы.

Хто жыве́ ў ле́се?
Хто жыве́ на бало́це?
Раскажы́ Жэ́ўжыку.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

жаўру́к	жо́раў	го́жы
жа́варанак	жураве́ль	прыго́жы

Як па-і́ншаму называ́ецца жо́раў?
Як па-і́ншаму называ́ецца жа́варанак?

Жураўлі́

Жураўлі́ — ве́льмі прыго́жыя пту́шкі. Яны́ высо́кія і мо́цныя. Між пту́шак жо́равы — ле́пшыя танцо́ры. Ве́льмі хо́раша гэ́тыя пта́хі танцу́юць ра́ніцай. Спача́тку яны́ кла́няюцца, распуска́юць кры́лы. По́тым злята́юцца ў круг і ска́чуць. Жураўлі́ бы́ццам гуля́юць у вясёлую гульню́.

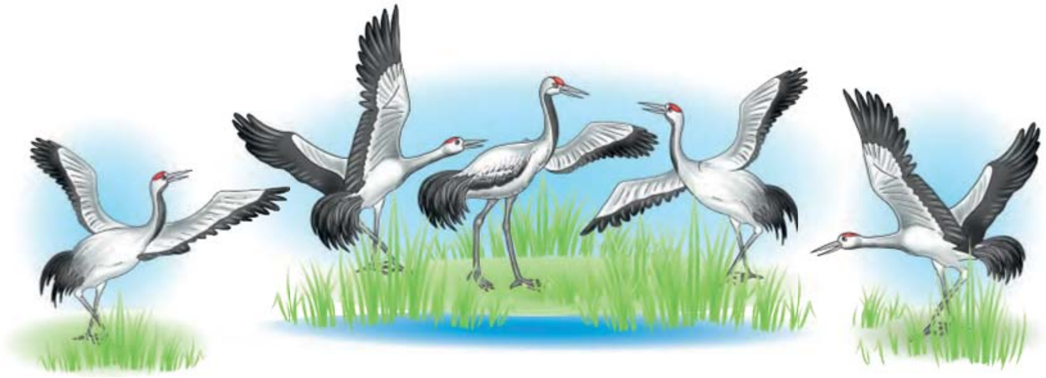

Назіра́ць за іх та́нцамі ціка́ва. Але́ заўва́жыць гэ́тых пту́шак няпро́ста. Яны́ жыву́ць на бало́тах у глухі́х мясці́нах.

к й я ю е ё з в б ц ь ш х ж

Правообладатель Национальный институт образования

жы жа жо жу жэ
шы ша шо шу шэ

кашы́ — кош
нажы́ — нож
гаражы́ — гара́ж

карашо́к — карашкі́
ражо́к — ражкі́
кружо́к — кружкі́

Што лі́шняе? Чаму́?

ры́жык | мухамо́р | смаржо́к | сырае́жка

ру́жа | ажы́ны | журaві́ны | маро́шка

Хто лі́шні? Чаму́?

чыж | стрыж | смоўж | жаўна́

Скажы́ іна́кш!

сцю́жа — маро́з
жму́ркі — хо́ванкі

смоўж — слімáк
жаўна́ — …

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Ла́стаўкі, жа́варанкі, жураўлі́ — пералётныя пту́шкі. Усе́ яны́ во́сенню ляця́ць у вы́рай, а вясно́й вярта́юцца.

Пе́ршымі з вы́раю вярта́юцца жаўрукі́. Іх сустрака́юць пе́сенькай-замо́вай:

Жаваро́начкі, прыляці́це,
Цёпла ле́цейка прынясі́це!

Жураві́ны

На бало́це жураўлі́ным
Мы шука́ем
Жураві́ны.

Жураві́ны мы збіра́ем —
Вам, сябры́,
Такса́ма ра́ім.

Абаро́най стаць паві́нны
Ад хваро́баў —
Жураві́ны.

У. Мазго.

Чаму́ бало́та назва́на жураўлі́ным?
Чым кары́сныя жураві́ны?

к й я ю е ё з в б ц ь ш х ж

Правообладатель Национальный институт образования

Д д

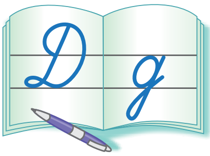

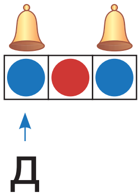

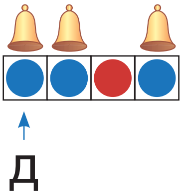

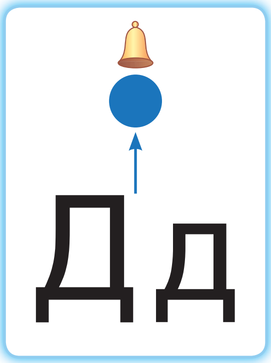

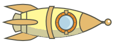

да

ду

ды

до

дэ

дуда́ дýдачка

дало́нь дэсе́рт

до́лька дыва́н

дро́вы
дрэ́вы

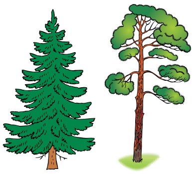

Гэ́ты сі́мвал —
дрэ́ва жыцця́.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

вада́	ве́ды	до́ўгі	ро́дны
во́ды	ве́даць	до́ўгія	ро́дная

Рэ́кі Белару́сі

У ро́днай Белару́сі мно́га рэк. На ка́рце краі́ны рэ́кі ні́бы до́ўгія блакі́тныя сту́жкі.

Усе́ рэ́кі ма́юць свае́ імёны-на́звы.

Са́мыя буйны́я рэ́кі Белару́сі — Днепр, Нёман, Буг, Пры́пяць, Сож, Бярэ́зіна, Ві́лія.

Днепр — адна́ з галоўных рэк Еўро́пы. Днепр цячэ́ па Белару́сі, Украі́не і Расі́і.

Нёман — адна́ з до́ўгіх рэк. Нёман нясе́ свае́ во́ды па Белару́сі, Літве́ і Расі́і.

Ві́лія — са́мая звілі́стая рака́.

Які́я яшчэ́ рэ́кі Белару́сі ты ве́даеш?

Зада́нне. Даве́дайся, яка́я на́зва ў ракі́ твайго́ ро́днага кра́ю. Чаму́ ў яе́ така́я на́зва?

к й я ю е ё з в б ц ь ш х ж д

Правообладатель Национальный институт образования

ды	да	до	ду	дэ
ты	та	то	ту	тэ

платы́ — плот
плады́ — плод

сады́ — сад
сляды́ — след

клéтка
клáдка

кáдка
дýдка

Які́я быва́юць сло́вы?

Цёплыя сло́вы —
Со́нца і ха́та.

Ле́пшыя сло́вы —
Ма́ма і та́та.

Чу́лыя сло́вы —
Сын, калыха́нка.

Я́сныя сло́вы —
Ле́та і ра́нак.

Т. Мушынская.

? Які́я яшчэ́ быва́юць сло́вы?
Які́я до́брыя сло́вы ты ве́даеш?

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Ні́начцы балі́ць

Скака́ла Ні́на па ха́це, скака́ла і вы́цяла но́жку аб услó́н. Ні́на аж на падлó́гу се́ла ад бó́лю. Сха-пі́-ла-ся за нó́жку, але́ не запла́кала.

А Пе́трык ра́птам на ўвесь го́лас як загало́сіць.

— Што з табо́ю? — кі́нулася да яго́ ма́ці.

— Балі́ць.

— Што?

— Но́жка ў Ні́ны балі́ць, — зару́мзаў ён, размá́зваючы слёзы.

Ма́ці і Ні́на смяю́цца, а Пе́трык пла́ча.

Васіль Хомчанка.

Чаму́ смя́ліся ма́ці і Ні́на?
Чаму́ пла́каў Пе́трык?
Ці мо́жна назва́ць яго́ до́брым, чу́лым?

....

?

салóдкая ка́зка

к й я ю е ё з в б ц ь ш х ж д

Правообладатель Национальный институт образования

Дз

Дз

Дз дз

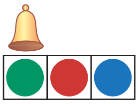

дз

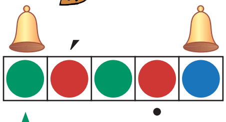

дз

дз

дзі
дзя
дзю
дзе
дзё

дзіця́

дзед

дзю́ба

дзённік

дзя́дзя

дзяў-чы́н-ка

дзік
дзя́цел
дзве́ры

дзень
дзянёк
дзянькі́

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Дні ты́дня

Сем дзён — гэ́та ты́дзень. Панядзе́лак, аўто́рак, серада́, чацве́р, пя́тніца, субо́та, нядзе́ля — гэ́та дні ты́дня. Нядзе́ля — выхадны́ дзень. А які́я аста́тнія дні?

Адкажы́ на пыта́нні.

Які́ дзень ідзе́ за панядзе́лкам?
Які́ дзень ідзе́ пасля́ нядзе́лі?
Які́ дзень быў пе́рад пя́тніцай?
Сёння панядзе́лак. Які́ дзень быў учо́ра?

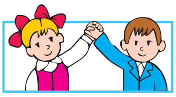

Вы́канай зада́нне.

Пералічы́ дні ты́дня ў адваро́тным пара́дку.

Ме́сяцы го́да

Ко́лькі ме́сяцаў у го́дзе? Палічы́!

сне́жань	сакаві́к	чэ́рвень	ве́расень
сту́дзень	красаві́к	лі́пень	кастры́чнік
лю́ты	май	жні́вень	лістапа́д

Адкажы́ на пыта́нні.

Які́ пе́ршы ме́сяц го́да? Які́ апо́шні?
Які́ ме́сяц го́да ідзе́ за сту́дзенем?
У які́м ме́сяцы ты нарадзі́ўся?

к й я ю е ё з в б ц ь ш х ж д

Правообладатель Национальный институт образования

дзі дзя дзю дзе дзё
ці ця цю це цё

І́пуць медзь ба́цька
Пры́пяць мядзве́дзь дзя́дзька

радзі́ма лю́дзі падзе́я На́дзя
Радзі́ма сусе́дзі надзе́я Надзе́я

Белару́сь — на́ша Радзі́ма. Сталі́ца Белару́сі — го́рад Мінск. Гарады́ Брэст, Ві́цебск, Гро́дна, Го́мель, Магілёў — абласны́я цэ́нтры Белару́сі.

Мала́я радзі́ма — го́рад ці вёска, дзе ты нарадзі́ўся.

Сталі́ца — гало́ўны го́рад дзяржа́вы.

Сло́вы

Няма́ святле́йшых слоў —
Вясна́,
Радзі́ма,
Ма́ці!
Ля сэ́рца іх трыма́йце
І паўтара́йце зноў…
Няма́ радне́йшых слоў.

Данута Бічэль.

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Радзі́ма

— Вось мая́ радзі́ма, —
Ка́жа бра́ту Дзі́ма.
Той яго́ пыта́е:
— Дзе яна́? Яка́я?
— Вёска, рэ́чка, по́ле
Ды зялёны гай —
Гэ́та ўсё радзі́ма,
Наш цудо́ўны край.

Віктар Кудлачоў.

Дзі́на сказа́ла:
— Радзі́ма — гэ́та краі́на,
на́ша дзяржа́ва.
Ула́дзік сказа́ў:
— Радзі́ма — гэ́та дом
і ўсё наво́кал.
Даві́дзік сказа́ў:
— Радзі́ма — гэ́та ма́ма,
та́та, дзед і бабу́ля.
Дзяні́с і На́дзя сказа́лі:
— Радзі́ма — гэ́та мы
і ўсе на́шы лю́дзі!

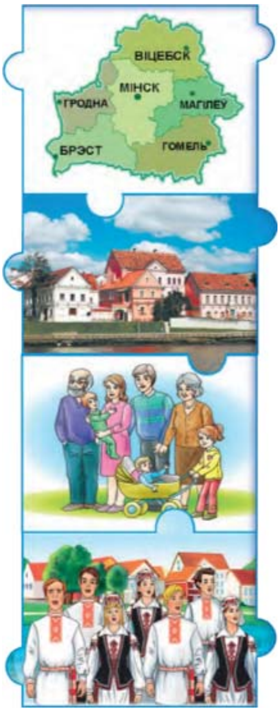

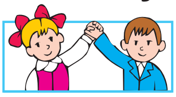

Як ты ду́маеш? Абмярку́й з ся́брам.

к й я ю е ё з в б ц ь ш х ж д

Правообладатель Национальный институт образования

Дж Дж

Дж дж

дж

дж

ДЖ

джа
джу
джы
джо
джэ

джэм

джа́ла

джып

джу́нглі

джо́нка

до́жджык

ву́джу саджу́
ваджу́ сяджу́
хаджу́ гляджу́

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

джа джо джу джэ джы
ча чо чу чэ чы

но́чы — ноч
дажджы́ — дождж

ураджа́й
ураджа́йны

Дажы́нкі — свя́та ўраджа́ю. Белару́сы адзнача́юць яго́ ў дзень заканчэ́ння жніва́.

Ду́май і называ́й!

агаро́джа — плот
дождж — …
ураджа́йны — …
джа́ліць — …

куса́ць
лі́вень
урадлі́вы

до́ждж
до́жджык
дажджы́
дажджы́нка
дажджаві́к
дажджлі́вы

Смоўж

Ра́іць пчо́лка смаўжу́:
— Уцяка́й ад дажджу́,
Ад дажджу́ і гро́му
Уцяка́й дадо́му.
Смоўж смяе́цца:
— Дом жа свой
Я заўжды́ нашу́ з сабо́й.

Хведар Жычка.

к й я ю е ё з в б ц ь ш х ж д

Правообладатель Национальный институт образования

Фф

Фф

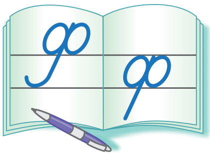

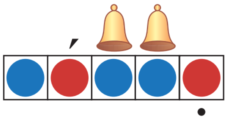

ф

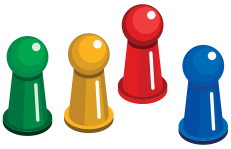

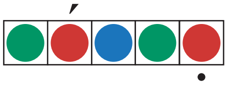

ф

Ф ф

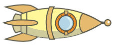

фа
фо
фэ
фу
фы
фі
фя
фю
фе
фё

фанта́н

фо́рма

футбо́л

куфэ́рак

фе́я

фія́лка

дама
смарт
тэле
ФОН

фру́кты	флаг	фу́тра
садаві́на	сцяг	шу́ба

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

фо́кус фо́кусы фо́куснік

фігу́рны фігуры́ст фігуры́стка

фо́та фато́граф фатагра́фія

Фігуры́сты

Мы ката́емся на лёдзе
І адны́, і ў карагодзе.

Уладзімір Мацвеенка.

Фато́граф

На ла́ўцы ца́цкі се́лі ў рад.
Бяру́ я фо́таапара́т.
Усі́м смяя́цца прапану́ю.
Ува́га, я фа-та-гра-фу́-ю!

Ніна Галіноўская.

?

Ці ве́даеш ты, кім працу́юць бацькі́? Чым яны займа́юцца? Будаўні́к, прадаве́ц, наста́ўнік, музыка́нт, маста́к, журналі́ст, праграмі́ст, шафёр, фато́граф, футбалі́ст, фігуры́ст, фо́куснік...

Любы́ заня́так ціка́вы. Усе́ прафе́сіі ва́жныя. Яку́ю прафе́сію абра́ць? Ці ёсць у цябе́ ма́ра?

к й я ю е ё з в б ц ь ш х ж д ф

Правообладатель Национальный институт образования

фла га жы фа ка

мін ра ра ра фэ

Дапамажы́ Жэ́ўжыку рашы́ць зада́чу!

Сябры́ Фаі́на, Фе́дзя і Анфі́са — аднаго́дкі.
Дзень нараджэ́ння Фаі́ны ў сакавіку́.
Дзень нараджэ́ння Фе́дзі ў сне́жні.
Дзень нараджэ́ння Анфі́сы ў сту́дзені.

?

Хто з сябро́ў старэ́йшы?
Хто мало́дшы?
Хто ста́рэйшы за Фаі́ну?
Хто мало́дшы за яе́?

Дзень нараджэ́ння

Дзень нараджэ́ння —
Бу́дзе варэ́нне,
Бу́дзе пламбі́р,
Бе́лы зефі́р.

Таццяна Мушынская.

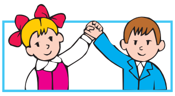

— Віншу́ю цябе́ з днём нараджэ́ння!
Жада́ю табе́ по́спехаў у вучо́бе!
— Дзя́куй вялі́кі! Часту́йся, калі́ ла́ска!

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

«Сало́дкія» фа́брыкі на́шай краі́ны

У Белару́сі шмат заво́даў і фа́брык. Усі́м до́бра вядо́мыя «сало́дкія» фа́брыкі на́шай краі́ны. Тут ро́бяць ро́зныя ласу́нкі.

У сталі́цы Белару́сі ёсць канды́тарскія фа́брыкі «Камуна́рка» і «Сло́дыч». Там вырабля́юць цуке́ркі, суфле́, шакала́д, пяку́ць пячэ́нне, ва́флі, ке́ксы.

У Го́мелі ёсць фа́брыка «Спарта́к». Яна́ вядо́мая сваі́м шакала́дам, караме́ллю, пячэ́ннем, то́ртамі і піро́жнымі.

Мармела́д, зефі́р, пасцілу́, халву́, іры́с вырабля́юць у Бабру́йску і Наро́ўлі. Там працу́юць канды́тарскія фа́брыкі «Чырво́ны харчаві́к» і «Чырво́ны Мазыра́нін».

Сма́чныя вы́рабы белару́скіх фа́брык заўсёды на стале́.

Даве́дайся, які́я фа́брыкі і заво́ды ёсць у тваі́м ро́дным кра́і. Лю́дзі які́х прафе́сій там працу́юць?

к й я ю е ё з в б ц ь ш х ж д ф

Правообладатель Национальный институт образования

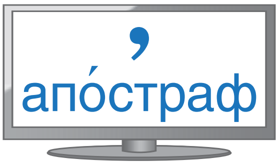

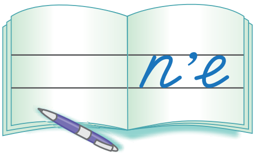

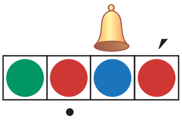

п я р о

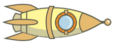

ья	ью	ье	ьё	ьі
’я	’ю	’е	’ё	’і

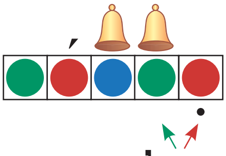

п е р ’ е

Будзь ува́жлівы!

се́мя

купэ́

бура́н

сям’я́

куп’ё

бур’я́н

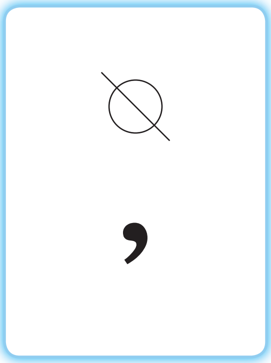

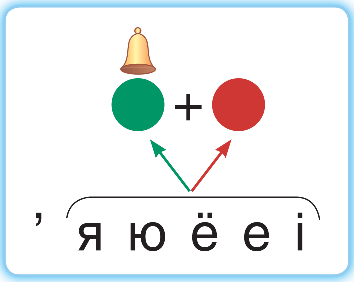

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

лі	пі	бі	е́хаў
лье	п’е	б’е	аб’е́хаў
лью	п’ю	б’ю	ад’е́хаў
льём	п’ём	б’ём	пад’е́хаў

Апо́страф

Аб’я́ва! Аб’я́ва! Аб’я́ва!
Паслу́хайце вераб’я́.
Апо́страф не літара,
А дзіво́сная з’я́ва.

Уладзімір Ягоўдзік.

Ма́**р’я**	па**д’е́**зд	сузо́**р’е**	надво́**р’е**
Да́**р’я**	па**д’ё**м	су**р’ё**зна	кам**п’ю́**тар

На́ша дру́жная сям’я́ —
Гэ́та та́та, ма́ма, я,
А яшчэ́ Дзям’я́н і Ян,
Ба́бка Ма́р’я, дзед Мар’я́н.

А яка́я ў цябе́ сям’я́? Раскажы́.

Яка́я сям’я́ ў хло́пчыка?

к й я ю е ё з в б ц ь ш х ж д ф

Правообладатель Национальный институт образования

Параўна́й!

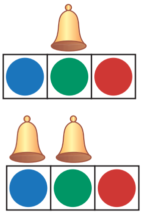

п’е

ўе

Будзь ува́жлівы!

ўі		салаў**і́**
ўе	саў**е́**	
ўю	саў**ю́**	салаў**ю́**
ўё	саў**ё**м	салаў**ё**м
ўя	саў**я**цé	салаў**я́**мі

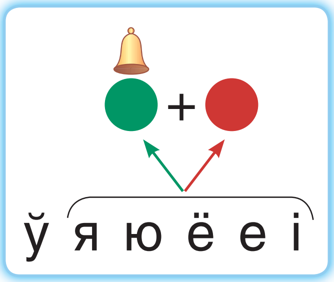

Паўтары́ пра́вільна і ху́тка!

Ілья́ Салаўёў лю́біць спе́вы салаўёў.
Авяр’я́н Вераб’ёў ко́рміць зе́рнем вераб’ёў.

Калі́ так гаво́раць?

Залівáцца салаўём — гавары́ць прыго́жа.

Вераб’ю́ па калéна — вéльмі мéлка, неглыбо́ка.

Дзе вераб’ю́ па калéна?

с л м а і ы у ў г п т о э р ч н

Правообладатель Национальный институт образования

Вераб’і́

Вераб’і́ знаёмыя ўсім. Чаро́дкі вераб’ёў мо́жна сустрэ́ць у любы́м двары́. Вераб’і́ жыву́ць усю́ды: у го́радзе і ў вёсцы, у по́лі і ў ле́се.

Пе́р’е ў вераб’я́ шэ́рае або́ бу́рае. На кры́лах — ву́зенькая бе́лая пало́ска і цёмныя пля́мы.

Вы назіра́лі за вераб’я́мі?

Не? Дарэ́мна. Гэ́та ве́льмі ціка́ва!

Каро́ткія ла́пкі вераб’ёў без кале́няў. Таму́ хадзі́ць гэ́тыя пту́шкі не ўме́юць. Яны́ ска́чуць адра́зу на дзвюх нага́х.

Купа́юцца вераб’і́ ў лу́жыне ці ў пяску́. Так яны́ чы́сцяць сваё пе́р’е.

Вераб’і́ **ўю**ць гнёзды з галі́нак дрэў, сухо́й травы́, пу́ху і мо́ху. Са́мыя сме́лыя вераб’і́ ча́ста ла́дзяць свае́ гняздзе́чкі памі́ж прутко́ў бусля́нак.

Што вас заціка́віла ў паво́дзінах вераб’ёў?

к й я ю е ё з в б ц ь ш х ж д ф

Правообладатель Национальный институт образования

Віншу́ем!
Вы ўжо вы́вучылі ўсе лі́тары!

Што ве́даеце пра лі́тары гало́сных гу́каў?

● ← а у о э і ы

іры́с	эльф	ало́э	со́ус
уро́к	о́рдэн	тэа́тр	паэ́т

●● ⇇ я ю ё е

я́ма	е́лка	мая́к	фае́
ю́нга	ёлка	каю́та	раён

ь □, ’ □, ў □ ●● ⇇ я ю ё е і

лью	сям’я́
п’ю	кап’ё
саўю	салаўі́

● ●

я ю ё е і

● ●

а у о э ы

Правообладатель Национальный институт образования

Што ве́даеце пра лі́тары зы́чных гу́каў?

Абазнача́юць

то́лькі цвёрды гук

д ж р т ў ч ш → ●

то́лькі мя́ккі гук

й → ●

Абазнача́юць цвёрды і мя́ккі гу́кі

б в г з к л м н п с ф х ц → ● а у о э ы → ● я ю ё е і

Дзве лі́тары абазнача́юць адзі́н гук

дз → ●

дж → ●

Яка́я лі́тара гу́ка не абазнача́е?

Буква́р

Я ў рука́х буква́р трыма́ю,
Па склада́х ужо́ чыта́ю.
Кні́жка гэ́та пе́ршая,
З ка́зкамі і ве́ршамі.
Я сяджу́, яе́ гартаю
І малю́нкі разгляда́ю.
У мяне́ вясёлы твар:
Маі́м ся́брам стаў буква́р!

Віктар Кудлачоў.

Правообладатель Национальный институт образования

Разгада́й рэ́бусы і прачыта́й сло́вы.

МЭБЛЯ

100 л

у 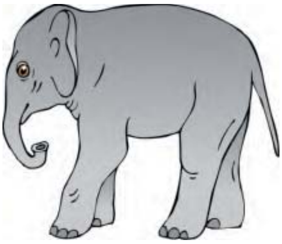

РАСЛІНЫ

г

бу

ЖЫВЁЛЫ

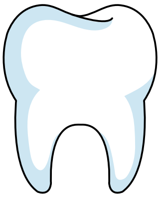 **р**

к

ь

і=о

Правообладатель Национальный институт образования

БУДЫНКІ

ш х

с=д в

РАКА

п 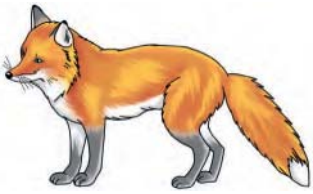

ВОЗЕРА

ч

Прачыта́й сло́ва. Складзі́ з яго́ лі́тар но́выя сло́вы. Хто больш?

ж	а	в	а	р	а	н	а	к

Правообладатель Национальный институт образования

Ад навукі спрытнеюць рукі.

Прачыта́й і даве́дайся!

Калі́ ўсе лі́тары ста́нуць у патрэ́бным пара́дку, атрыма́ецца АЛФАВІ́Т, або́ А́ЗБУКА.

Алфаві́т		Аа а	Бб бэ	Вв вэ	Гг гэ
Дд дэ	Ее е	Ёё ё	Жж жэ	Зз зэ	Іі і
й і нескладовае		Кк ка	Лл эл	Мм эм	Нн эн
Оо о	Пп пэ	Рр эр	Сс эс	Тт тэ	Уу у
ў у нескладовае		Фф эф	Хх ха	Цц цэ	Чч чэ
Шш ша	ы ы	ь мяккі знак	Ээ э	Юю ю	Яя я

Той, хто лю́біць а́збуку
Зма́лку без прыну́кі,
Адкрыва́е шлях сабе́
Да любо́й наву́кі.

Артур Вольскі.

Правообладатель Национальный институт образования

Бачыць вока далёка, а розум — яшчэ далей.

А́збуку для славя́н ствары́лі браты́ Кіры́л і Мяфо́дзій шмат гадо́ў таму́.

У да́ўнія часы́ літары ме́лі і́ншыя на́звы.

Прачыта́й на́звы пе́ршых літар.

аз бу́кі ве́дзі

Зада́нні для зна́ўцаў

1. Які́ сказ зашыфрава́ны ў на́звах гэ́тых лі́тар алфаві́та? Вы́карыстай ключ-памо́чнік.

Аз — я.
Букі — лі́тары.
Ведзі — ве́даць.

2. Які́я лі́тары дапамаглі́ ўтвары́ць сло́ва «а́збука»?

Прачыта́й і даве́дайся!

Сло́ва **«алфаві́т»** скла́дзена з на́зваў дзвюх грэ́часкіх лі́тар: **«а́льфа»** і **«ві́та»**. **Яно́** старэ́йшае за сло́ва **«а́збука»**.

Правообладатель Национальный институт образования

Век жыве́ш — век ву́чышся.

Музе́й кні́гі

У Нацыяна́льнай бібліятэ́цы Белару́сі ёсць музе́й кні́гі. У ім сабра́ны сапра́ўдныя кні́жныя ска́рбы.

До́ўгі час папе́ру лю́дзям замяня́лі лісты́ і сцёблы раслі́н, кара́ бяро́зы, ску́ра жывёл і шоўк.

Лісты́ для пісьма́ мацава́лі адзі́н да аднаго́. Атры́мліваўся до́ўгі руло́н — скру́так. Захо́ўвалі скру́так у футля́ры.

Старо́нкі сшыва́лі, змяшча́лі ў цвёрды пераплёт і ўпрыго́жвалі.

Правообладатель Национальный институт образования

Го́рка ча́сам праца, ды хлеб ад яе салодкі.

Пе́ршыя кні́гі лю́дзі піса́лі ад рукі́. Гэ́та рабо́та была́ ве́льмі до́ўгай і ця́жкай.

Еўфрасі́ння По́лацкая прасла́віла ро́дны край сваі́мі рукапі́снымі кні́гамі. Яна́ заснава́ла храм, адкры́ла шко́лу, вучы́ла дзяце́й чыта́ць і піса́ць.

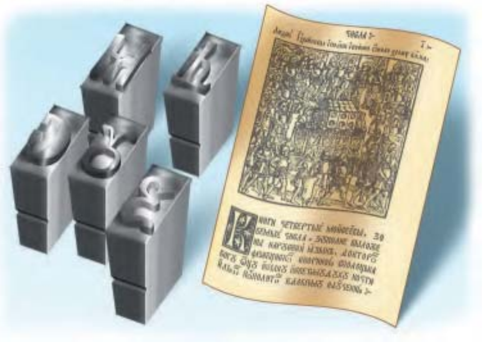

Францы́ск Скары́на надрукава́ў пе́ршую славя́нскую кні́гу на станку́. Ён — наш першадрука́р.

Мы ўдзя́чныя лю́дзям, які́я ра́зам з кні́гай адкры́лі нам шлях да ве́даў.

Правообладатель Национальный институт образования

Для ўсякай птушачкі мілае сваё гняздо.

Прачыта́й і даве́дайся!

Як па-іншаму называюць Радзіму?

Айчына

Айчына — гэта краіна, дзе чалавек нарадзі́ўся і жыве. Для ўсіх нас, беларусаў, наша Радзіма — гэта Рэспубліка Беларусь, або проста Беларусь.

У кожнага чалавека ў сваёй краіне ёсць родны кут. Тут ён упершыню́ ўбачыў свет, навучыўся хадзіць, прамовіў першыя словы. Таму гэтыя мясціны называюць яго мало́й радзімай.

Уладзімір Ліпскі.

Назаві сваю малую радзіму.

Правообладатель Национальный институт образования

Добрая слава далёка ідзе.

Беларусь

Зма́лку звалі цябе
Мы прыгожай Радзімаю.
Беларусь, Беларусь,
Як ты сэрцу любімая!
Беларусь, над табою
Неба з яснымі зорамі.
Паглядáеш на іх
Ты вачамі-азёрамі.

Пятрусь Броўка.

Пры 5

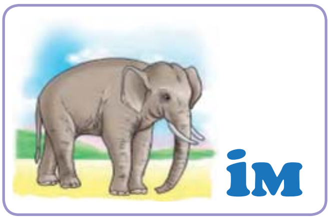

Назвы,
Родныя здавён,
Нагадáлі
Шмат імён.

Уладзімір Мазго.

Якія імёны схаваліся ў словах?

Жóдзіна Малары́та Бары́саў Клі́мавічы

Правообладатель Национальный институт образования

Жыццё пражыць — не песеньку спець.

Самыя дарагія падарункі

У Івана Іва́навіча два пра́ўнукі, Ігар і Паўлік. Але ён не любіць называць іх пра́ўнукамі, жарту́е:

— Ле́пей бу́дзьце ўнукамі. Так і я сябе ма-ла-дзе́й-шым адчуваю.

Браты́ ведаюць: дзеду шмат гадоў. Ён не́калі ваява́ў, ма́е баявы́я ўзна-га-ро́-ды. Дзед, праўда, не любіць іх пака́зваць. Ды хлопчыкі ўпотай разгля́дваюць тыя медалі́ і ордэн.

На-блі-жа́ў-ся дзедаў юбілей.

— Што падары́ць табе, дзяду́ля? — пыта́ліся Ігар і Паўлік, калі пры-хо́-дзі-лі ў госці.

— Нічога не трэба, — адка́зваў дзед. — Раскажы́це лепш, што добрага зрабі́лі, і я буду самым шчаслі́вым чалавекам на свеце.

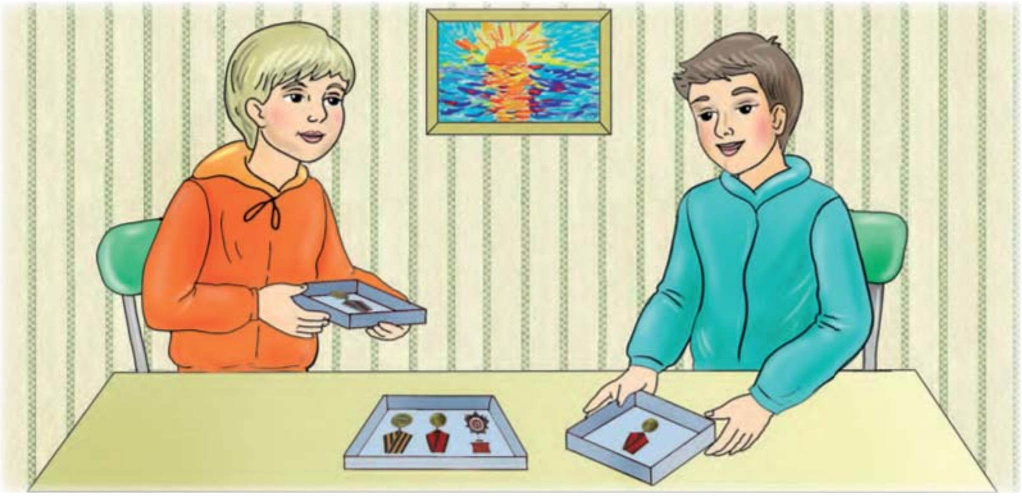

Правообладатель Национальный институт образования

З малога дойдзе да вялікага.

У дзень нараджэ́ння Іван Іванавіч запытáўся ў прáўнукаў:

— Чым жа вы парáдуеце дзеда?

— Я старэ́нькую бабулю цераз вуліцу перавёў. Яна мне па-дзя́-ка-ва-ла, — сказáў Паўлік.

— Я памы́ў падлогу, — павéдаміў Ігар.

— Дзядуля, глядзі, які я табе кіёк змайстравáў, — паказаў Паўлік палку, якую хаваў за спíнаю. — Каб табе лягчэ́й хадзіць было.

— А я ўчора яшчэ чаравíкі твае пачы́сціў, — прыгадáў Ігар. — Хіба ты не заўвáжыў?

— Заўвáжыў, заўвáжыў, — сказаў дзед і прыгарну́ў да сябе прáўнукаў. — І за кіёк дзякуй, і за чаравíкі. Для мяне гэта — сáмыя дарагíя падару́нкі. І далéй рабíце ў жыццí толькі дабро. І сваім родным, і сябрáм, і íншым лю́дзям.

Міхась Даніленка.

Правообладатель Национальный институт образования

І сто гадоў мала для памяці пра подзвіг людзей.

Будзем памятаць

Мале́нькая Іры́нка пыта́ецца ў дзеда:

— Дзядуля, чаму 9 Мая людзі нясуць кветкі да Ве́чнага агню́?

— Вечны агонь — сі́мвал нашай памяці пра тых людзей, якія загі́нулі на вайне.

Вялі́кая Айчы́нная вайна́ до́ўжылася ама́ль чаты́ры гады́. Вайна прыйшла́ ў кожную сям'ю́.

— І ў нашу сям'ю? Раскажы мне, дзяду́ля.

— Так, і ў нашу сям'ю. Нашы пра́дзеды змагаліся на фронце з ворагам. Дзед Рыгор быў разве́дчыкам, дзед Мацвей — лётчыкам, бабуля Га́нна — медсястрой. Яны абараня́лі нашу Радзіму. Не ўсе вярнуліся дадому. Многа гора і слёз прыне́сла вайна людзям.

Правообладатель Национальный институт образования

Калі добра пастарацца, то павінна атрымацца.

Няма нічо́га страшне́й за вайну. Таму ўсе людзі хочуць жыць у зго́дзе.

Мір — гэта чы́стае неба і яркае сонейка.

Мір — гэта ўсме́шкі людзей.

Мір — гэта мама і ўсе сваякі, якія вельмі любяць цябе.

Яшчэ доўга Іра размаўляла з дзяду́лем. Яны гарта́лі стары́ альбом, разгляда́лі фатаграфіі.

За́раз Ірына зразуме́ла: каб шанава́ць мір, трэба па́мятаць пра подзвігі сваіх пра́дзедаў.

Даведайся, хто з тваіх сваякоў абараняў нашу Радзіму.

Правообладатель Национальный институт образования

Любіць увесь свет лагодны прывет.

Які́маўкі

Шмат садоў у на́шай вёсцы. Што ні двор, то сад. І ў кожным расту́ць які́маўкі. Яны нічы́м не адро́зніваюцца ад звыча́йных антонавак. Чаму ж іх так назва́лі? А вось чаму.

Гадоў тры́ццаць таму жыў на кра́і вёскі стары́ Які́м. І быў у яго вялі́кі сад. Мы, вясковыя хлапчукі́, хадзі́лі туды́ ла́савацца яблыкамі. Дзяду́ля частава́ў нас духмя́нымі антона́ўкамі і прыгаворваў:

— Я́блык у роцік, а здароўе ў жывоцік.

А потым пытаў:

— Сма́чныя?

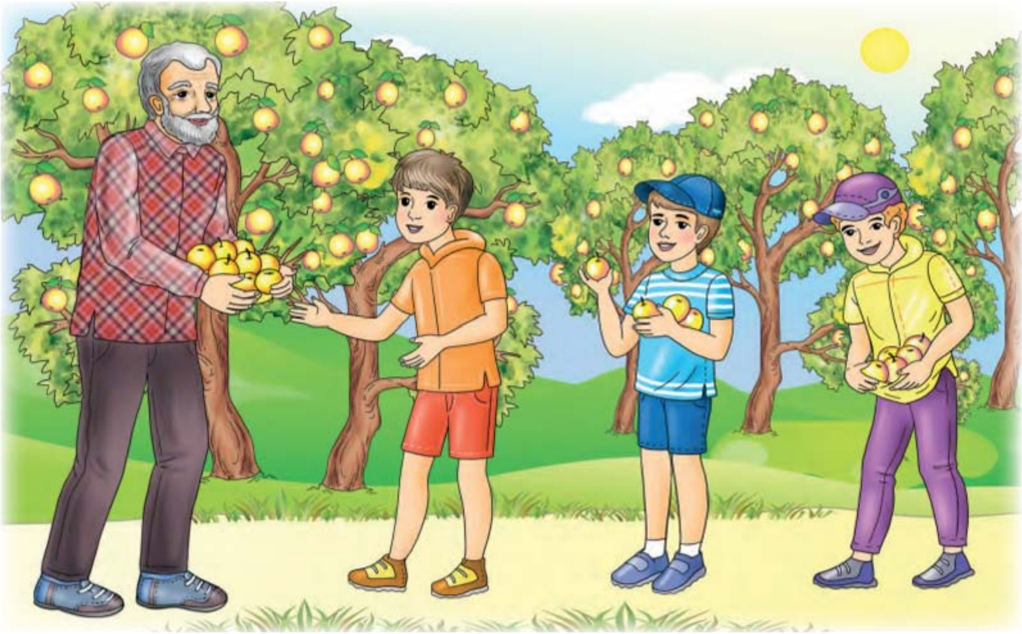

Правообладатель Национальный институт образования

— Смачныя! — адказвалі мы.

— Ешце, дзеткі, ешце, — падахвочваў нас дзядуля, — а семечкі з гэтых яблыкаў захавайце і пасадзіце на сваім агародзе каля плота. Калі з'явяцца парасткі, мяне паклічце. Я прышчэпку зраблю. І праз некалькі гадоў будуць у вас такія ж яблыкі.

І сапраўды, праз якія год-два каля плота з'яў-ля-лі-ся парасткі. Мы клікалі старога Якіма, і ён пры-шчэ-плі-ваў дрэўцы.

Прышчэпліваў антонаўкай. Але ў знак удзячнасці людзі называлі яблыкі якімаўкамі.

Мікола Янчанка.

Правообладатель Национальный институт образования

Не заменіш работы словам.

Размеркаваў

— Возьмемся за працу ўсе!
Кожны дрэўца прынясе.
Коля з Ігарам — рыдлёўкі,
Міша — лейку, ты — вяроўку.
А я стану правяраць,
Як хто будзе працаваць.

Раптам Коля не стрыва́ў:
— Добра ж ты размеркаваў.
Будзеш правяраць. А хто ты,
Што цура́ешся работы?
Ты рыдлёўку лепш бяры,
Як усе твае сябры!

Тадзіяна Кляшторная.

Правообладатель Национальный институт образования

Праца нікога не крыўдзіць.

Дапамагу́

На гародзе ў бабулі
Многа морквы і цыбулі,
Памідораў, агуркоў,
Часнаку́ і буракоў.
Я на гра́ды пабягу
І бабулі памагу.
Моркву з рэпай прапалю́,
А пасля гуркі палью́.

Тадзіяна Кляшторная.

Мы ўмеем працаваць і бацька́м дапамагаць.

Правообладатель Национальный институт образования

Раз зманіш — другі не павераць.

Цукеркі

Мама купіла цукерак і паклала ў ша́фу. Вечарам дастала цукеркі, а іх толькі пало́ва за-ста-ла́-ся.

— Пры-зна-ва́й-це-ся, хто браў цукеркі? — спытала яна.

— Я не брала, — сказала Аленка.

— І я не браў, — апусціў вочы Сяргейка.

Маці сказала Сяргейку:

— Калі не браў, то скажы «чэснае слова».

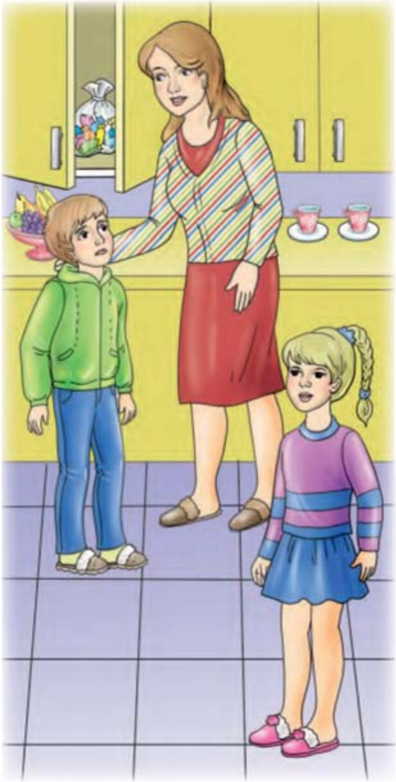

Сяргейка пасоп носам, пераступіў з нагі на нагу:

— Няхай лепш Аленка скажа «чэснае слова».

— Усё зразумела, — усміхнулася маці. — Дрэнна, калі лазяць у шафу і дазволу не пытаюць.

Сяргейка аж падскочыў:

— А я спытаў бы, дык не было нікога дома. Чэснае слова, не было!

Васіль Хомчанка.

Правообладатель Национальный институт образования

Слова ласкавае, што дзень ясны.

Ветлівыя словы

— Калі ласка, дзякуй,
Добры дзень, —
Ветлівыя словы я
Чую ад людзей.
Я таксама імі буду
даражы́ць,
З ветлівымі словамі
Лёгка жыць.

Тадзіяна Кляшторная.

Расці, дрэўца,
Расці, траўка,
Расці, краска,
Калі ласка.
Я вас не забуду —
Паліваць вас буду.

Васіль Жуковіч.

Кра́ска — кветка.

Правообладатель Национальный институт образования

Там, дзе згода, заўсёды добрая прыгода.

Мы ўсё можам

Гэта праўда, што на свеце
Ёсць яшчэ такія дзеці,
Што не ўмеюць
Малява́ць,
Шыць, ляпіць і пілава́ць,
Лялькам хаткі будава́ць?

А ці праўда, што на свеце
Ёсць яшчэ такія дзеці,
Што лянуюцца спяваць,
У ладкі пля́скаць, танцава́ць?

— Гэта, цётачка, не мы!
Мы з іна́кшае гурмы́.

Мы што хо́чаце змайстру́ем,
І спяём, і па-тан-цу́-ем.

Еўдакія Лось.

Гурма́ — група, гурт.

Правообладатель Национальный институт образования

У няўмечкі не баляць ні ручкі, ні плечкі.

На́та маму любіць на́дта

Мама мы́е раму,
Ходзіць мама ў краму.
І ў дачушкі Наты
Цэлы дзень заня́ты:
То шукае маму,
То гука́е маму:
— Мама,
дзе піжама?
— Мама,
дзе панама?
— Мама,
дзе праграма?..
Мама.
Мама.
Мама.
Ледзь прачне́цца Ната,
Шу́му поўна хата,
Поўна шуму, га́му,
Бо дачушка Ната
На́дта
Любіць маму.

Рыгор Барадулін.

Правообладатель Национальный институт образования

Добраму ўсюды добра.

Такіх кветак не бывае

Неяк гэтым летам мая суседка Таня збірала на лузе кветкі: рамонкі, глухую крапіву́, трыпу́тнік. Яна паказвала іх мне і казала:

— Во якая прыгожая кветка!.. І гэта прыгожая... І вось гэта. Я занясу іх бабулі.

— А ты пашукай непрыгожую, — сказаў я. — Самую непрыгожую.

Таня ўважліва паглядзела мне ў вочы і задумалася.

— Такіх кветак не бывае, — нарэшце сказала яна.

Потым яшчэ падумала і рашу́ча запэ́ўніла:

— Нідзе не бывае!

Вісарыён Гарбук.

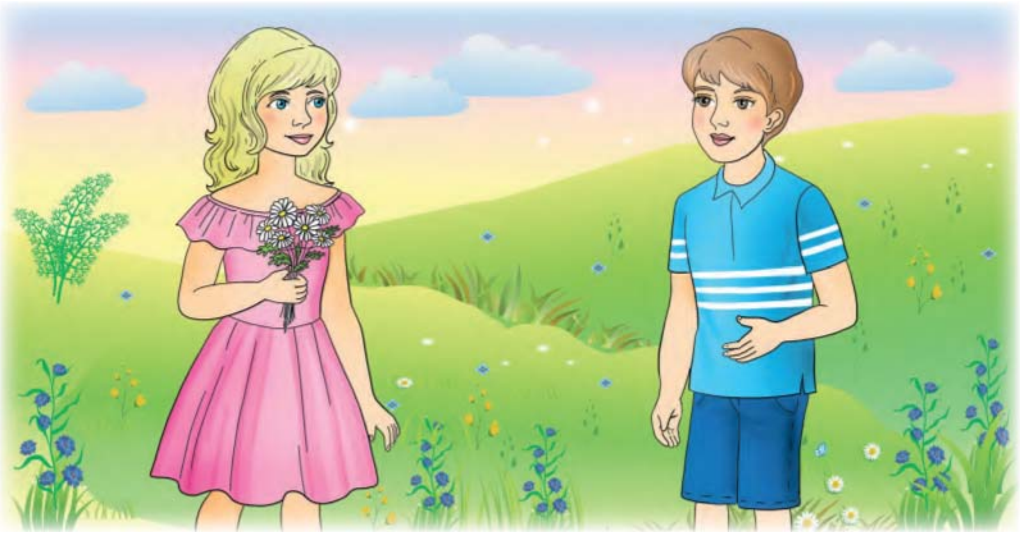

Правообладатель Национальный институт образования

Куфэрак проста адчыняўся.

Ці бываюць у кветак розныя назвы?

Я — трыпутнік, падарожнік,
Чалавеку — ежа, лекі.
Хто ў бядзе яму паможа,
Як няма нідзе аптэкі?

Там не злосная трава
Забуяла ўпотай,
Там — глухая крапіва́,
Што завуць ясноткай.

Рамонкі — сонейкавы дзеткі —
Глядзя́ць так здзі́ўлена-шчаслі́ва:
Прыволле, рэчка, луг і кветкі,
І аблачынак белых дзіва.

Віктар Кажура.

Як па-іншаму называюць трыпутнік?
Якую другую назву мае яснотка?
Якія кветкі паэт назваў дзеткамі сонейка?

Правообладатель Национальный институт образования

Хлебныя крошкі

Я не-а-ха́й-на адлама́ў кава́лак хлеба. Крошкі так і па-сы́-па-лі-ся на падлогу. Уба́чыла гэта бабуля і а-бу-ры́-ла-ся:

— Ты што, хочаш голад наклі́каць?

— Як гэта голад? — здзіві́ўся я.

— А так. Падбяро́ крошкі павук і на сваёй павуці́не на ліпу палéзе. Так і давéдаецца сонца, што людзі яго дары́ не шану́юць. Раззлуéцца яно і спа́ліць гарачымі промнямі жыта на полі. Вось і пачнéцца тады́ голад.

Спа-ло́-хаў-ся я. Бач, якую бяду мог наклі́каць. Таму адразу папрасі́ў прабачэ́ння:

— Дару́й, бабуля! Больш так не буду.

— Ведаю, што не будзеш, — па-ла-га-днé-ла бабуля. — А калі захочаш хлеба — вазьмі нож і адрэж скібачку. Цяпер жа збяры́ гэтыя крошкі ў жменьку ды курыцы аднясі́. Яна табе яéчка знясé.

Мікола Янчанка.

Правообладатель Национальный институт образования

Хто працуе, той і мае.

Чорны, белы хлеб ці здобу
Еш, але не забывай
Быць удзя́чным хлебаробу,
Што вырошчваў ураджа́й.

Артур Вольскі.

Добра сей!

«Хочаш есці каравай —
Добра ніву засява́й!
Добра жні,
Чыста вей!» —
Зы́чыць ве́трык-санцаве́й.

Еўдакія Лось.

Правообладатель Национальный институт образования

Алеся

Кукава́ла зязюля
У зялёным лесе,
Гадава́ла матуля
Дачушку Алесю.

Гаманíў бор сасновы
Уве́чары і ра́нкі,
Над калы́скай ліповай
Пела калыха́нкі.

— Спі, засні, мая́ дзетка,
Птушкі ўжо заснулі,
Спі, засні, мая кветка,
Лю́лі, люлі, люлі.

Янка Купала.

Янка Купала нарадзíўся ў вёсцы Вя́зынка.

Правообладатель Национальный институт образования

Чалавека вочы водзяць.

У полі

Грышка, хлопчык невялі́чкі,
У поле выйшаў з дому,
Лю́ба там каля крыні́чкі
Хлопчыку малому.

Сядзе хлопчык над крынічкай
І не зварухне́цца:
Пазіра́е, як над дзі́чкай
Пта́шачка снуе́цца.

І сваіх мале́нькіх дзетак
Корміць чарвячка́мі.
Эх, як слаўна сярод кветак
Летнімі дзянька́мі.

Якуб Колас.

Якуб Колас нарадзі́ўся ў вёсцы Акі́нчыцы.

Правообладатель Национальный институт образования

Што напісана пяром, не выйме і сякера.

Родная мова

Мова родная мая́ ты,
Што і дзе́давай была!
Мова мамы, мова таты,
Мова нашага сяла!

Ты звініш, калі я ўра́нку
Чую песні за акном,
І журчы́ш, як ба́іць ба́йку
Мне бабуля перад сном.

Разгарну́ буквар вясёлы —
Зноў са мной гаворыш ты,
Мілагучная заўсёды,
Як звано́чак залаты!

Ніл Гілевіч.

Пра якую мову ідзе размова ў вершы?

Правообладатель Национальный институт образования

Шчыра сказана, як звязана.

Мова

Лаўлю я цудоўныя,
Спеўныя словы.
Як музыку, слухаю
Родную мову.
На ёй размаўлялі
І бацька, і маці,
Заўсёды ў паша́не
Была яна ў хаце.
І зараз са мной яна
Разам ідзе,
Бо мовы, як наша,
Няма больш нідзе.

Віктар Кудлачоў.

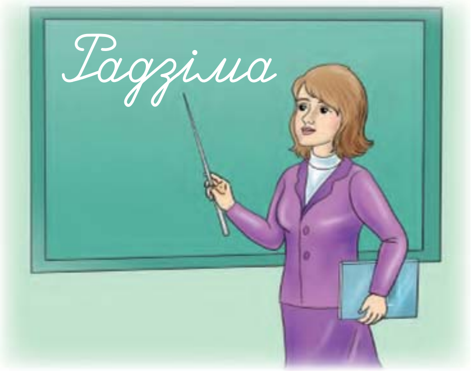

Родная мова

Родная мова — ма́тчына мова,
Ззя́е вясёлкай кожнае слова.
Кожная лі́тара — кропля з крыні́цы,
Колькі ні піў бы, не наталі́цца.

Лёля Багдановіч.

Правообладатель Национальный институт образования

Разумнаму шмат талкаваць не трэба.

Адкуль песня беларуская

(Легенда)

Ці то полем, ці то лесам ішлі́ па-да-ро́-жні-кі. Ішлі́ яны тры дні і тры ночы ды яшчэ паўдня́. Стамі́ліся. Прысе́лі. Ра́птам чу́юць — спя́вае не́хта. Пры-слу́-хаў-ся першы:

— Віда́ць, жаўрук.

— Не, — кажа другі́, — гэта лес шуміць.

А трэці прыпа́ў вухам да зямлі і прашапта́ў:

— Ды гэта ж зямля наша спява́е.

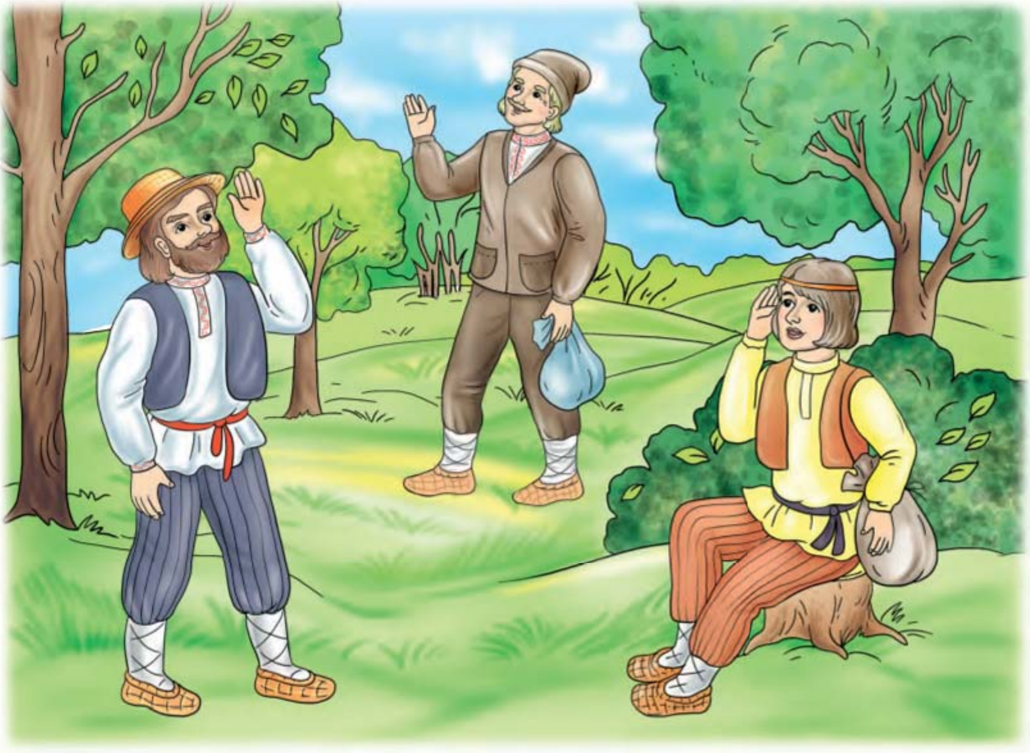

Правообладатель Национальный институт образования

Як пра цябе чуюць, так пра цябе мяркуюць.

Мілагучнасць роднай мовы

Беларуская мова вельмі мілагу́чная. Той ёй добра валодае, хто чуе му́зыку слоў.

Возьмем хоць бы гук «дз». Напры́клад, слова «дзень» нага́двае гуча́нне струны́. Наша вуха ўжо ўлаві́ла звон сонечнай цішыні́ летняга дня, прастору чы́стага неба, палёт пчалы: дз-дз-дзень.

«Дзіва!» — ска́жаце вы. І сапраўды́ дзіва!

А возьмем кветку дзьмухаве́ц. Лёгка здагада́цца, чаму ў яе такая назва. Ці звярнулі вы ўвагу на вымаўле́нне гэтага слова? Дзя́куючы мя́ккаму гуку «дз» слова вымаўля́ецца мякка, лагодна. І гэта толькі адна з многіх асаблі́васцей нашай мовы, якія робяць яе мілагу́чнай.

Васіль Вітка.

Правообладатель Национальный институт образования

Які розум, такая і гаворка.

Мой сябра

З ім я ў працы, адпачы́нку,
На ўроку, пе-ра-пы́н-ку.

З ім я ў полі, з ім у школе,
З ім не сумна мне ніколі.

З ім вандру́ю я па свеце,
З ім лятаю ў ракеце.

Чаго сам не адгада́ю,
У яго я запыта́ю.

З ім я гутарку вяду,
З ім нідзе не прападу́.

— Хто ж ён гэтакі, скажы?
Нам яго ты пакажы.

— Не-зда-га́-длі-вы ты, Мішка…
Сябра мой, вось бачыш, — кніжка.

Адам Русак.

Правообладатель Национальный институт образования

Якая справа, такая і слава.

Чытаначка

Першы дожджык.
Мокры дах.
Мы чытаем па склада́х:
— Да-ра-гі́ бук-ва́р,
Бы-ва́й!
Ты адкрыў нам
Дзіўны край.

Блі́снуў гром з-за хмар
Залатой падкоўкай.
Пазнаёміў нас буквар
З ве́рнаю сяброўкай.
Хто палюбіў яе, таму́
Не будзе сумна аднаму́.

Рыгор Барадулін.

Кнігі сталі нам сябрамі!

Правообладатель Национальный институт образования

Спіс выкарыстаных крыніц

Усе творы выкарыстаны ў адукацыйных мэтах. Асобныя творы скарочаны і адаптаваны з улікам узроставых асаблівасцей вучняў.

Багдановіч, Л. Родная мова / Л. Багдановіч // Вясёлка. — 2009. — № 12. — С. 14.

Барадулін, Р. Ай! Не буду! Не хачу! : вершы / Р. Барадулін ; іл. Б. Заборава. — Мінск : Беларусь, 1971. — 32 с.

Барадулін, Р. Ці пазяхае бегемот? / Р. Барадулін. — Мінск : Юнацтва, 1981. — 159 с.

Беларуская дзіцячая літаратура : хрэстаматыя : вучэб. дапам. / склад. М. Б. Яфімава, В. М. Ляшук. — Мінск : Вышэйшая школа, 1996. — 655 с.

Беларуская літаратура : пазакласнае чытанне / аўт.-уклад. Л. І. Строк. — Мінск : Юнипресс, 2009. — 384 с.

Беларускія прыказкі, прымаўкі, фразеалагізмы / склад. Ф. Янкоўскі ; рэд. М. Суднік. — Мінск : Выдавецтва АН БССР, 1962. — 556 с.

Бічэль-Загнетава, Д. Лузанцы / Д. Бічэль-Загнетава ; мал. Т. Мельянец. — Мінск : Юнацтва, 1982. — 40 с.

Вольскі, А. В. Жывыя літары / А. В. Вольскі. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1973. — 32 с.

Вольскі, А. В. Хлеб — усяму галава / А. В. Вольскі. — Мінск : Юнацтва, 1989. — 29 с.

Вяснянка : вершы, апавяданні, казкі беларускіх пісьменнікаў. — Мінск : Юнацтва, 1983. — 666 с.

Галіноўская, Н. В. Гусіны капялюш : вершы, казкі, загадкі / Н. В. Галіноўская. — Мінск : Юнацтва, 1994. — 48 с.

Гарбук, В. С. Такіх кветак не бывае : апавяданні / В. С. Гарбук ; іл. Я. Жыліна. — Мінск : Беларусь, 1971. — 55 с.

Гілевіч, Н. С. Я — беларус / Н. С. Гілевіч. — Мінск : Зорны верасень, 2008. — 35 с.

Год малой радзімы : часопіс «Пралеска» [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу : https://praleska-red.by/social/god-maloj-rodiny. — Дата доступу : 26.04.2021.

Правообладатель Национальный институт образования

Даніленка, М. П. Як дажджы памірыліся : апавяданні, казкі / М. П. Даніленка. — Мінск : Народная асвета, 2013. — 56 с.

Кажура, В. Дзеткі і кветкі / В. Кажура, А. Прохарава // Пачатковае навучанне : сям'я, дзіцячы сад, школа. — 2021.

Кляшторная, Т. Т. Паўцякалі цацкі / Т. Т. Кляшторная. — Мінск : Юнацтва, 1982. — 14 с.

Крынічка : чытанка / уклад. Р. М. Міронава. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2009. — 167 с.

Кудлачоў, В. Буквар / В. Кудлачоў // Пачатковае навучанне : сям'я, дзіцячы сад, школа. — 2020. — № 4.

Кудлачоў, В. С. Сонца ранак падарыла : вершы, апавяданні, загадкі, смяшынкі / В. С. Кудлачоў. — Гродна : Гродзенская друкарня, 2008. — 92 с.

Ліпскі, У. Азбука жыцця : кн. для дзяцей / У. Ліпскі. — Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2010. — 208 с.

Лось, Е. Я. Смачныя літары / Е. Я. Лось. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1978. — 46 с.

Лукша, В. А. Выбраныя творы / В. А. Лукша. — Мінск : Юнацтва, 1997. Кн. 1: Лебядзіная вернасць. — 271 с.

Мазго, У. Прыгоды марахода / У. Мазго. — Мінск : Юнацтва, 2002. — 126 с.

Мацвеенка, У. І. Займальны родны алфавіт : вершы, загадкі, скорагаворкі : для мал. шк. узросту / У. І. Мацвеенка. — Мінск : Мастацкая літаратура, 2013. — 48 с.

Мушынская, Т. М. Вожыкі ў футбол гуляюць / Т. М. Мушынская. — Мінск : Літаратура і Мастацтва, 2008. — 136 с.

Мы весёлые ребята / сост. О. В. Регель, Д. П. Шишонок. — 2-е изд. — Минск : Народная асвета, 1974. — 266 с.

Хомчанка, В. Зімовы дождж : апавяданні / В. Хомчанка. — Мінск : Беларусь, 1968. — 20 с.

Ягоўдзік, У. І. Дзівосны карабель : апавяданні пра птушак і жывёл / У. І. Ягоўдзік. — Мінск : Полымя, 1995. — 55 с.

Янчанка, М. І. З людзьмі — добра / М. І. Янчанка ; мал. В. Стасевіча. — Мінск : Мастацкая літаратура, 1973. — 40 с.

Анімацыйныя фільмы цыкла «Беларуская азбука» Нацыянальнай кінастудыі «Беларусьфільм» (кінарэжысёры-пастаноўшчыкі У. П. Пяткевіч, І. А. Тарасава).

Правообладатель Национальный институт образования

(Назва ўстановы адукацыі)

Навучальны год	Імя і прозвішча вучня	Стан вучэбнага дапаможніка пры атрыманні	Адзнака вучню за карыстанне вучэбным дапаможнікам
20 /			
20 /			
20 /			

Вучэбнае выданне

Свірыдзенка Вольга Іванаўна
Цірынава Вольга Ігараўна

БУКВАР

Вучэбны дапаможнік для 1 класа
ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай мовай навучання

Для работы ў класе

Нач. рэдакцыйна-выдавецкага аддзела *С. П. Маляўка*
Рэдактар *Т. У. Прымачонак*
Вокладка мастака *Н. В. Музычэнка*
Мастакі *Я. В. Грышаева, Н. Р. Жыгамонт, К. У. Максімава, А. П. Пратасеня, А. А. Тукач, В. У. Фралова, Н. А. Хромава, Г.-М. А. Шпунт*
Мастацкі рэдактар *Н. В. Музычэнка*
Камп'ютарная вёрстка *А. М. Брыкет*
Карэктары *Д. Р. Лосік, Н. В. Федарэнка*

Падпісана да друку 04.06.2021. Фармат 70×100/16. Папера афсетная. Друк афсетны.
Ум. друк. арк. 14,95. Ул.-выд. арк. 15,5. Тыраж 15 335 экз. Заказ

Навукова-метадычная ўстанова «Нацыянальны інстытут адукацыі»
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Пасведчанне аб дзяржаўнай
рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў
№ 1/263 ад 02.04.2014. Вул. Караля, 16, 220004, г. Мінск

Адкрытае акцыянернае таварыства «Паліграфкамбінат імя Я. Коласа».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка
друкаваных выданняў № 2/3 ад 10.09.2018. Вул. Каржанеўскага, 20, 220024, г. Мінск

Правообладатель Национальный институт образования

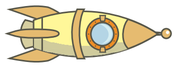

	а	ы	у	о	э
с	са	сы	су	со	сэ
л	ла	лы	лу	ло	лэ
м	ма	мы	му	мо	мэ
г	га	гы	гу	го	гэ
п	па	пы	пу	по	пэ
т	та	ты	ту	то	тэ
р	ра	ры	ру	ро	рэ
ч	ча	чы	чу	чо	чэ
н	на	ны	ну	но	нэ
к	ка	кы	ку	ко	кэ
з	за	зы	зу	зо	зэ
в	ва	вы	ву	во	вэ
б	ба	бы	бу	бо	бэ
ц	ца	цы	цу	цо	цэ
ш	ша	шы	шу	шо	шэ
х	ха	–	ху	хо	–
ж	жа	жы	жу	жо	жэ
д	да	ды	ду	до	дэ
дж	джа	джы	джу	джо	джэ
ф	фа	фы	фу	фо	фэ
й	ай	ый	уй	ой	эй

	і	я	ю	е	ё	ь
с	сі	ся	сю	се	сё	сь
л	лі	ля	лю	ле	лё	ль
м	мі	мя	мю	ме	мё	–
г	гі	гя	гю	ге	гё	–
п	пі	пя	пю	пе	пё	–
т	–	–	–	–	–	–
р	–	–	–	–	–	–
ч	–	–	–	–	–	–
н	ні	ня	ню	не	нё	нь
к	кі	кя	кю	ке	кё	–
з	зі	зя	зю	зе	зё	зь
в	ві	вя	вю	ве	вё	–
б	бі	бя	бю	бе	бё	–
ц	ці	ця	цю	це	цё	ць
ш	–	–	–	–	–	–
х	хі	хя	хю	хе	хё	–
ж	–	–	–	–	–	–
д	–	–	–	–	–	–
дз	дзі	дзя	дзю	дзе	дзё	дзь
ф	фі	фя	фю	фе	фё	–
й	ій	яй	юй	ей	ёй	–

Правообладатель Национальный институт образования

	А	Б	В	Г	Д	Е
1	ам сам	мама сама	мала самі	сала сіла	смала саліла	масла салілі
2	мы ліў	мыла ліса	малы ласі	мілы умыў	лілії масіў	мылілі ламалі
3	гул суп	лугі лупа	гусі ліпа	гамы пісаў	гуслі паліў	галасы палтус
4	тут гол	тата соты	густ мост	атлас улоў	салата паліто	таматы пыласос
5	эму рыс	мэта рэпа	паэт гром	алоэ арэлі	плісэ агрэст	папалам пластыр
6	час нос	сычы ноты	урач гімн	пчала нумар	чытачы пуанты	часопіс парасон
7	кот чай	кіно край	урок крой	кніга чайка	алоўкі трымай	гутарка папугай
8	яма мяч	яйка няня	маяк ягня	лілія пяткі	ягуар сястра	якасны сланяня
9	юка люк	юнга пюрэ	юрок гюйс	каюта мюслі	юннаты люстра	юркнуў малюнак

	А	Б	В	Г	Д	Е
10	елі леў	елка лета	паеў егер	гіена пеўнік	елачка нектар	Еўропа немаўля
11	ёга лён	ёлка анёл	ёлкі клён	ёгурт клёкат	ёгурты сёлета	маёнтак самалёт
12	зуб вол	зала вата	зубр воўк	зразы вузел	зязюля вячэра	заапарк вавёрка
13	бэз цар	безэ яйцо	бокс цырк	бубен сонца	буквар цытрус	багатыр цукеркі
14	гусь лью	конь калье	столь салью	лотаць атэлье	бульба вальера	Беларусь павільён
15	шар хек	шына духі	шпак храм	кішэнь халва	цішыня шахцёр	шэрстка хованкі
16	жук дуб	жаба дэпо	жгут двор	жэтон дудар	жаўток дэсерт	жыхарка дажынкі
17	дзік джаз	людзі джэм	дзюба джып	дзверы джала	дзяцел джынсы	пэндзлік агароджа
18	фен п’е	кафэ з’ява	фрак сям’я	кофта бур’ян	жырафа пад’езд	фуфайка камп’ютар

Правообладатель Национальный институт образования